

Aizaya

¹ Ohụ Aizaya nwa Emọz, nke ọ hụrụ banyere
Juda na Jerusalem n'oge ọchịchị Ụzaya, Jotam,
Ehaz na Hezekaya, bụ ndị eze Juda.

Mba na-enupu isi

² Gee ntị, gị eluigwe, gee ntị, gị ụwa!

N'ihì na ONYENWE ANYÌ ekwuola okwu:

“Azurụ m ụmuntakiri, zulte ha,
ma ha enupula isi megide m.

³ Ehi maara onyenwe ya,

inyinya ibu makwaara ebe onyenwe ya na-
anọ azụ ya nri,

ma Izrel amaghị m,

ndị m adighi aghotakwa.”

⁴ Ahụhụ diri mba ndi mmehie,

ndi ajo omume riri ahụ,

umu ndi ajo omume,

umu ndi nyefere onwe ha na mmeru!

Ha agbakutala ONYENWE ANYI azu,

ha eleliala Onye di Nso nke Izrel,

ha agbakutala ya azu ha.

⁵ Gini mere a ga-eji nogide na-eti unu ihe?

Gini mere unu ji nogide na nnupu isi?

Lee onya juru unu isi,

leekwa na orja na-arja obi unu.

⁶ O nweghi akuku ahụ unu zuruoke,

site n'òbò ụkwụ unu ruo n'opi isi unu;
 ọnya, na ntihià ahụ,
     na ọnya mmerụ ahụ, juputara unu n'ahụ;
 e kechikwaghị ha,
     e tekwaghị ha mmanụ.

7 Ala unu ọtgboro n'efu,
     agbaakwala obodo unu oku.
 Ndi mbiarambia ewerechaala ihe di n'ubi unu
     n'ihu unu,
     ha emeela ka o ọtgboro n'efu dika mgbe
     onye obia kpochapuru ihe di n'ime ya.*

8 Ada Zayon ka a hapuru
     dika ulo nche di n'ubi vaini,
 dika ulo nta di n'ubi kukumba,
     dika obodo ndi iro gbara gburugburu.

9 O buru na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
     niile
     emeghi ka mmadu ole na ole fodu ndu n'ime
     anyi,
 anyi gara adi ka Sodom,
     anyi gaara adikwa ka Gomora.

10 Nuru unu okwu ONYENWE ANYI,
     unu ndi na-achi Sodom;
 geenu nti n'ozizi Chineke anyi,
     unu ndi Gomora.

11 "N'ihi ginị ka unu ji na-achuru m otutu aja,
     ginị ka ihe ndi a bu nye m?"
     ka ONYENWE ANYI siri.
 "Afo ejula m n'aja nsure oku niile

---

* 1:7 Amaokwu a na-akowa ihe mere n'oge ndi agha Asiria busoro ha agha mgbe eze Senakerib na-achi 2Ez 18:13

nke eji ebule na anumanu e mere ka ha gbaa
abuba chuo;

Obara oke ehi na nke unu aturu na mkpi
adighi atokwa m utu.

¹² Mgbe unu na-abia ka ahụ unu n'ihu m,
onye choro nke a n'aka unu?
Kwusinu izoto ogige m.

¹³ Kwusi iweta onyinye niile na-enweghi isi.
Ihe nsure oku na-esi isi utu unu buru m ihe
aru.

Mmemme onwa ohuru, na nke ubochi izuike, na
nzukota unu niile,
apughi m inagide mkpokota unu nke na-
abaghi uru.

¹⁴ Mkpuruobi m kporo mmemme onwa ohuru,
na mmemme unu ndi ozo
a kara aka asi.

Ha buuru m ibu aru,
ike agwukwala m ibu ha.

¹⁵ Mgbe unu na-agbasa aka unu n'ekpere,
agaghi m ana unu nti;
o buladi mgbe unu na-ekpe otutu ekpere,
agaghi m ana nti."

N'ih i na aka unu juputara n'obara!

¹⁶ Sachapunu onwe unu, dikwanu ocha.
Wezaganu ajo omume unu niile site n'ihu m;
kwusinu ime ihe na-adighi mma.

¹⁷ Mutanu otu e si eme ihe ziri ezi; chonun ikpe
ziri ezi,
nyerenun ndi a na-emegbu aka.

Werenụ ọ̀nọ̀dụ nna n'ebe ndị na-enweghị nna
nọ,
ma kwuchitenu ọ̀nụ ụmụ nwanyị di ha
nwurụ.

18 “Bianụ ka anyị kparịta ụka,”
bụ ihe ONYENWE ANYỊ na-asị.

“A sịkwari na mmehie unu di ka uwe uhie,
ha ga-adị ọcha dika akummiri igwe,[†]
a sịkwa na ha di uhie uhie dika ogho uhie,
ha ga-adikwa ka aji anụ ọcha.

19 Ọ buru na unu ga-ekwenye, ọ buru na unu ga-
erubere m isi,
aga m eme ka unu nwee ezi ihe nke unu ga-
eri n'ala a.

20 Ma ọ buru na unu aju ma nupu isi,
ọ bu mma agha ka a ga-eji gbuchapụ unu.”
N'ihia na ọ̀nụ ONYENWE ANYỊ ekwula ya.

21 Lee ka obodo ahụ kwesiri ntụkwasi obi
aghọla onye akwuna!

Ọ bu nke juputarari n'ikpe ziri ezi;
ezi omume na-anọbu n'ime ya,
ma ugbu a, ọ buzi ndi ogbu mmadu.

22 Olaocha gi aghola unyi,
ezi mmanya gi aghola nke a gwafere mmiri
oke.

23 Ndi ndu gi niile bu ndi nnupu isi,
ndi bukwa ndi enyi ndi ohi,
onye obula n'ime ha huru iri ngari n'anya,
na-agbasokwa onyinye.

Ha adighi echebe ndi na-enweghi nna

[†] 1:18 Ihe ndi ọcha na-akpo snoo.

ikpe gbasara ndị inyom di ha nwurū adighi
abia n'ihu ha.

- 24 N'ihia ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
Onye di ike nke Izrel, kwubiri si,
"Aga m abo obo megide ndi iro m,
ime ka unu gharakwa inye m nsogbu ozo.
- 25 Aka m ga-abiakwasị unu.
Aga m anucha unu dika e si anucha olaedo,
si otu a wepuchaa unyi niile di n'ime unu.
- 26 Emesia, aga m enye unu ndi na-ekpe ikpe ziri
ezi.
Ndi na-adu unu odu ga-abukwa ndi nwere
uche dika ndi unu nwere na mbu.
- Ozo, a ga-akpo obodo unu
Obodo Ezi Omume,
Obodo kwesiri Ntukwasị Obi."
- 27 A ga-eji ikpe ziri ezi zoputa Zayon.
O ga-ejikwa ezi omume zoputa ndi niile
loghachikwutere ya.
- 28 Ma ndi mmehie niile na ndi niile na-enupu isi
ka o ga-ala n'iyi;
o ga-egbukwa ndi niile na-agbakuta
ONYENWE ANYI azu.
- 29 "There ga-eme unu n'ihia osisi ook nso ndi ahụ
niile
obi unu na-enwe anuri n'ime ha.
Ihere ga-eme unu n'ihia ubi a gbara ogige ndi ahụ
unu jiri aka unu horo.

- 30 Unu ga-ala n'iyi dika osisi ook na-akponwu
akponwu
maobu ka ubi a gbara ogige nke mmiri koru.
- 31 Onye kachasi ike n'etiti unu ga-ala n'iyi dika
ahijia na-ere oku;
oru ya ga-abu icheku oku
nke ga-emenye oku ahu ga-erepia unu.
O dikwaghi onye puru imenyu ya."

2

Ugwu nsọ ONYENWE ANYI

¹ Nke a bu ihe Aizaya nwa Emoz huru banyere
Juda na Jerusalem.

² N'ubochi ikpeazu,
ugwu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu
nke eguzobere
dika ugwu di elu kariya ugwu niile,
a ga-ebuli ya elu kariya ugwu nta niile,
mba niile di iche iche ga-eruba n'ime ya dika
iyi.

³ Otutu ndi mmadu ga-abia ma sika,
"Bianu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,
ka anyi gaa n'ulonso ukwu Chineke nke
Jekob.

O ga-akuziri anyi uzọ* ya niile,
ka anyi nwe ike jee ije n'okporozu ya
niile."†

Iwu ga-esi na Zayon puta,
okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na
Jerusalem puta.‡

* 2:3 Ya bu, ukpuru † 2:3 Zek 8:21-23 ‡ 2:3 Luk 24:47

4 O ga-ekpe ikpe n'etiti mba niile,
 doziekwa esemokwu di n'etiti ndi di iche
 iche.
 Ha ga-akpuharikwa mma agha ha niile mee ka
 ha buru mma oge;
 kpuharikwa ube ha mee ya ka o ghoo mma
 ikwacha osisi.
 Mba obula agakwaghi ebuli mma agha megide
 mba ozo,
 maobu zuo onwe ha n'ilu agha ozo.

5 Unu ulo Jekob, bianu
 ka anyi na-agbaso ihè nke ONYENWE ANYI
 anyi.

Ubochi ONYENWE ANYI

6 Gi, bu ONYENWE ANYI, I gbakutala ndi gi,
 bu ulo Jekob azu.
 N'ihia na ha juputara n'ikpere arusi nke si
 n'owuwa anyanwu.
 Ha na-ajukwa ase dika ndi Filistia.
 Ha na ndi na-ekpere arusi na-ejikokwa aka.

7 Ala ha juputara n'olaocha na olaedo,
 ha bara uba nke ukwu.
 Ala ha juputara n'inyinya.
 Ugbu agha ha dikwa ukwu.

8 Ala ha juputara n'arusi,
 ha na-akpo isiala nye ihe ndi ahụ ha ji aka
 ha kpuo,
 ihe ndi ahụ mkpisiaka ha kpuru.

9 N'ihia ya, a ga-eme ka mmadu buru ihe e wedara
 n'ala,
 meekwa ka mmadu niile buru ndi e wedara
 n'ala.

Ya mere, agbagharala ha.

- 10 Gaanụ n'ime nkume,
zoonụ n'ime ala n'ih ihe egwu si n'ebe
ONYENWE ANYị,
na n'ih i ma mma ebube nke idị ukwu ya.
- 11 Anya nke onye nganga ka a ga-eweda n'ala,
mpako nke ndị mmadụ ka a ga-ewedakwa
n'ala.
Ọ bụ naanị ONYENWE ANYị ka a ga-ebuli elu
n'ụbọchị ahụ.
- 12 ONYENWE ANYị, Onye pụrụ ime ihe niile, nwere
ụbọchị ọ kwadooro
nye ndị mpako na ndị na-ebuli onwe ha elu,
n'ih i na ihe niile e buliri elu
(ka a ga-eweda n'ala),
- 13 nye osisi sida niile topurụ ogologo ma maa
mma nke Lebanon, §
na osisi ook niile nke Bashan,
- 14 nye ugwu ukwu niile nke dī elu,
na ugwu nta niile e buliri elu,
- 15 nye ụlọ elu niile,
na mgbidi niile e wusiri ike,
- 16 nye ụgbọ mmiri niile e ji azụ ahia,*
na ụgbọ mmiri ndị ọzọ niile buru ibu maa
mma.
- 17 Onye nganga ka a ga-eweda n'ala,
mpako nke ndị mmadụ niile ka a ga-eweda
n'ala.

---

§ 2:13 Lebanon bụ obodo dī n'akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri
Jodan. Ihe e ji mara obodo a bụ osisi ook na-eto n'ebe ahụ na
ehi Zek 11:1-2 * 2:16 Ụgbọ niile nke Tashish

Naanị ONYENWE ANYỊ ka a ga-ebuli elu n'ụbọchị ahụ.

18 A ga-ala arụsị niile n'iyi, mee ka ha ghara ịdikwa.

19 Ndị mmadụ ga-agba ọsọ gbaba n'ọnụ dị na nkume,

na n'ọnụ e gwuru n'ala,

n'ihì egwu ONYENWE ANYỊ,

na n'ihì ịma mma ebube nke ịdị ukwu ya,

mgbe ọ ga-ebili ịyọgharị ụwa.

20 N'ụbọchị ndị ahụ,

ha ga-atufusi arụsị ọlaedo na nke ọlaocha

ha kpụrụ,

nke ha kpụrụ ma na-efe,

hapụrụ ha ụmụ oke, na ụmụ ụsụ.

21 Mgbe ahụ, ha ga-ezo onwe ha n'oghere niile dị n'oke nkume,

na n'ime ọgba niile nke oke nkume

n'ihì ịgbanarị iwe ọkụ ONYENWE ANYỊ,

na ịma mma ebube nke ịdị ukwu ya,

mgbe o biliri ịyọgharị ụwa.

22 Kwụsị ịtụkwasi mmadụ efu obi.

O nweghị ihe ọ bụ karịa naanị nkuume ahụ

dị ya n'ime,

n'ihì gịni ka e ji agụnye ya?

3

Ahụhụ ịdị Judā na Jerusalem

1 N'ihì na, lee, Onyenwe anyị,

bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,

na-akwado isite na Jerusalem na Judā

wezuga ihe nnweta na ihe nkwado niile,
ya na ihe oriri niile na mmiri ọñụñụ niile.

² Ọ ga-ewezugakwa ndị bụ dike n'etiti ha, na
onye agha,
na onye ikpe, na onye amụma,
na onye na-ajụ ase, na ndị okenye ha,
³ na onyeisi agha na-achị ndị agha iri ise, na onye
a na-asọpụrụ,
na onye ndụmọdụ, na onye ọka maara
ọrụ, na onye nwere ezi mmụọ nghota ikọ
mmadụ ibe ya ọgwụ.

⁴ “Aga m eme ka ụmụ okorobia ghọọ ndị ozi ha,
meekwa ka ụmụ na-anụ ara bụrụ ndị ichi isi
dị n'aka ha.”

⁵ Ndi mmadụ ga-emegbu ibe ha,
otu onye megide onye ọzọ, onye agbataobi
megide onye agbataobi ibe ya.
Ụmụ okorobia ga-ebili megide ndị okenye,
ndị a na-elelị ga-emegide ndị a na-asọpụrụ.

⁶ Otu nwoke ga-ejide nwanne ya nwoke
n'ụlọ nna ya sị ya,
“I nwere akwa mgbochi, bụrụ onyendu anyị;
lekota mkpọmkpọ ebe a anya.”

⁷ Ma ọ ga-azaghachi n'ụbọchị ahụ sị,
“O nweghị ihe m pụrụ ime.
Enweghị m nri maọbụ akwa mgbochi n'ụlọ m.
Emela m onyendu ndị a.”

⁸ Lee na Jerusalem na-asọ ngongọ.

Juda na-adakwa.*

N'ihì na ndị bi n'ime ya ekwujoọla ONYENWE ANYỊ.

Ha na-elelikwa, ma na-enupu isi n'ebube Onyenwe anyị.

9 Ihu ha na-egosi ihe ha bụ. O na-eziputa ajo omume ha.

Ha na-anya isi n'ime mmehie ha dika Sodom.

Ihere adighikwa eme ha.

Ahuhụ ga-adiri ha,

n'ihì na ha ejirila aka ha kpatara onwe ha ahuhụ.

10 Zie ndị ezi omume niile ozi si ha, na ihe ga-agara ha nke oma,

n'ihì na mkpuru sitere n'omume ha niile ka ha ga-eri.†

11 Ma gwa ndị na-emebi iwu na ahuhụ diri ha.

Mbibi adakwasila ha!

Ha ga-eketa oke ruoru ha,

n'ihì ihe aka ha kpataara ha.

12 Umụ okorobia na-emegbu ndị m,

umụ nwanyị na-achikwa ha.

Ndị m, lee na ndị na-achi unu na-eduhie unu ụzọ.

Ha na-eme ka unu kpafuo; ha esitela n'ezi ụzọ wezuga unu.

13 ONYENWE ANYỊ anyị ewerela onodu ya n'uloikpe;

o na-eguzo ikpe ndị ya niile ikpe.

* 3:8 2Ih 36:17 † 3:10 Abụ 128:2

14 Onyenwe anyị na-aba n'ikpe
megide ndị okenye na ndị ndu nke ndị ya
niile.‡

Ọ bụ unu bụ ndị lara ubi vainị m n'iyi;
ihe unu ji aka ike pụnara ndị ogbenye
jupụtara n'ụlọ unu.

15 Gịni mere unu ji azọpịa ndị m,
“Gịni mere unu ji si otu a na-egwepịa ihu ndị
ogbenye?”

Otu a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ,
Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara.

16 Ọzọkwa, ONYENWE ANYỊ kwuru si,
“Ndị inyom Zayọn bụ ndị mpako.

Ha ji olu e setiri eseti,
na anya na-achoghari ndị ikom ha ga-
aghogbuta na-ejeghari.

Ha na-ejegharikwa na-arọ mma na-
anagharikwa ukwu,
na-emekwa ka ihe ichọ mma ọla ụkwu ha
na-ada ụda.

17 N'ihia ya, Onyenwe anyị ga-eme ka ọnya juputa
n'isi ndị inyom Zayọn,
ONYENWE ANYỊ ga-emekwa ka ha gharakwa
inwe agiri isi n'isi ha.”

18 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyị ga-anapụ ha
ihe ichọ mma ha niile, ma mgbaaka, ma ichafo
igbado isi, ma ihe olu nke di n'udidi ọnwá
ohuru,

19 ma ọlantị, ma mgbaaka, ma akwa e ji
ekpuchi ihu,

---

‡ 3:14 N'ihia na ọ bụ ha na-emegbu ndị ya

20 ma akwa ha na-eyi n'isi, na ọla ụkwụ, ma ihe ha na-eke n'ukwu, ma karama mmanụ isi uto, ma ọgwụ di iche iche;

21 ma ọlaaka ha niile na ọla imi ha niile,

22 ma uwe mmemme ha niile ma uwe mwuda niile, ma akwa akwa mgbochi, ma akpa nta niile,

23 ma enyo ha niile, ma akwa ọcha niile, ma okpu ọma niile, ma mgbokwasị ha niile.

24 N'ọnođụ ụda ọma, ha ga-esi ure ure;

n'ọnođụ ihe ike n'ukwu, ha ga-ekekwasị onwe ha eriri;

n'ọnođụ agiri isi e doziri edozi, ha agaghị enwe ọ buladi otu agiri isi;

n'ọnođụ akwa ọcha, ọ bu akwa mkpe ka ha ga-eyi;

n'ọnođụ ima mma, anụ ahụ ha ga-achakposi.

25 Ndi ikom unu ka a ga-eji mma agha gbuo, ndi bu dike ka a ga-egbu n'agha.

26 Onu uzọ ama niile nke Zayon ga-eti mkpu akwa ruokwa uju.

Ọ ga-atogboro n'efu. Ọ ga-anodu n'ala.

4

1 N'oge ahụ, ndi ikom ole na ole ga-afodu ndu.

Nke a ga-eme ka ndi inyom asaa na-azọ otu nwoke.

Ha ga-abiakwute ya si ya "Kwere ka anyi niile buru ndi nwunye gi!

Anyi ga-akpara onwe anyi nri,

zuora onwe anyi akwa. Naani kwere ka anyi na-aza aha gi,

ka a ghara ikọ anyi onu."

Alaka ONYENWE ANYỊ

² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYỊ ga-eme ka Alaka ONYENWE ANYỊ mabiga mma oke, ma nwekwa ebube dị ukwuu. Ndi Ɔduru ndu n'Izrel ga-enweta ihe ubi ga-enye ha onu, na nke ga-ewetara ha obi nganga na mmuo inya isi.

³ Ndi ahapuru na Zayon, ndi no na Jerusalem ka a ga-akpo ndi di nsọ, bu ndi ahụ niile e dere aha ha n'etiti ndi bi n'ime Jerusalem.

⁴ Onyenwe anyi ga-asachapu unyi niile nke ndi inyom Zayon, o ga-asachapukwa obara niile di na Jerusalem site na mmuo nke ikpe, na mmuo nke oku.

⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ ga-ewuru ugwu Zayon niile na ndi niile zuko n'ebe ahụ ndo ga-ekpuchi ha niile. Ihe o ga-eji mee ndo a bu igwe ojii na anwuru oku nke ga-adiri ha n'ehihie, na oku na-enwu enwu, nke ga-adiri ha n'abali. Ebube ahụ ga-abu ihe mkpuchi nye ha.

⁶ O ga-aburu ha ebe mgbaba na ndo ime ka okpomoku nke ehie hapu ichagbu ha. O ga-abukwara ha ebe izere ndu, na ebe nzuzo puo n'oke ifufe na mmiri.

5

Abu banyere ubi vaini a gbara ogige

¹ Aga m abu abu nye onye m huru n'anya, abu banyere ubi vaini ya.

Onye m huru n'anya nwere ubi ya n'elu ugwu nta nke bu ezi ala.

² O gwuzere ya, wepusia okwute niile di n'ime ya,

werekwa mkpuru vaini mara mma kuọ
n'ime ya.

O wuru ụlọ nche n'etiti ya,
sitekwa na nkume waputakwa ebe izocha
mmanya.

Emesia, ọ noduru chere oge owuwe ihe ubi.
Mgbe oge ahụ ruru, ọ choputara na n'onodu
mkpuru vaini mara mma, ọ bu ndi joro njo
miri.

³ “Ugbu a, ndi ikom Jerusalem na Juda, unu anula
ihe mere.

Kpebienu ikpe a di n'etiti mu na ubi vaini m.

⁴ Olee ihe ozo m gaara emere ya
karia ihe m mere?

Gini mere ubi vaini m ji mịara m mkpuru joro
njo
n'onodu mkpuru na-atọ uto?

⁵ Ugbu a, lee,
ihe m na-aga ime ubi vaini m a.

Aga m ewepu ihe mgbochi a gbara ya,
hapu ya ka o ghoọ ebe anu ulo na-ata nri.

Aga m etida mgbidi ya
hapu ya ka o buru ebe a na-azoto ukwu.

⁶ Agaghi m akwachakwa ya ozo.
Agakwaghi m egwuru ya ala,
aga m ahapu ya ka ogwu na uke too n'ime
ya.

Aga m enyekwa igwe ojii iwu
ka mmiri ghara izokwasị ya ozo.”

⁷ Ubi vaini nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile,

bụ mba Izrel
na ndị Juda,
    ha bụ vainị ahụ nke n'atọ obi ya uto.
Ma o lere anya ikpe ziri ezi, ma ihe ọ hụrụ bụ
    iwusi ọbara.
O lere anya ezi omume, ma ihe ọ nūrụ bụ
    mkpu akwa ndị a na-emegbu emegbu.

Ahụhụ na ikpe omuma

- ⁸ Ahụhụ dirị unu ndị na-azụkọta ala
    ma ndị ọzọ ahụghị ebe ha ga-ebi,
unu ndị na-ewu ụlọ na-ewukwasị ụlọ n'ala buru
    ibu,
    ime ka ọ buru naanị unu bi n'ụwa.
- ⁹ Ma ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile
ekwuola ihe banyere unu, na onọdu unu. Eji m
ntị m abụọ nụ mgbe ọ na-asị,
“N’ezie, otutu ụlọ mara mma ga-atogboro n’efu,
    ụlọ ukwu mara mma ndị nwe ha agaghị
    anokwa.
- ¹⁰ Ubi vainị ahụ a ga-eji ehi abụọ kọọ ụbochị
    iri ga-ewepụta naanị ihe nwere ike iru
    galọonụ mmanya isii,
    ma ọka a koro, nke ruru akpa ọka atọ ga-
    amiputa ihe ruru otu akpa n’okara.”
- ¹¹ Ahụhụ ga-adiri unu niile ndị na-ebili n’isi
    ututu
    igbaso mmanya.
Ndi na-amugide anya abali
    tutu ruo mgbe ha nūbigara mmanya oke.
- ¹² Unu na-eji ụbọ akwara di iche iche na une,

- na ihe iti egwu na opi, na mmanya na-eme
onwe unu obi uto n'oge mmemme oriri
unu,
- ma unu na-eleli ONYENWE ANYI anya;
unu adighikwa asopuru akaoru ya.
- 13 N'ihia ya, ndi m ga-eje biri na mba ozo,
n'ihia amaghi ihe;
ndi okwa ha di elu ga-anwu n'ihia agu,
ndi mmadu efu ga-abu ndi akpiri ga-akpo
nku n'ihia agu mmiri.
- 14 N'ihia ya, ala mmuo na-eme ka ochicho ya saa
mbara,
o na-asaghebigakwa onu ya oke;
ndi ukwu na ndi nta bi n'ime ala a ka o ga-elo,
tinyere ndi na-emebiga mkpotu oke, na ndi
na-egwuribiga egwu onu oke.
- 15 N'ubochi ahụ, a ga-eweda n'ala ndi di elu,
na ndi di ala,
ndi mpako ka a ga-eweda n'ala.
- 16 Ma ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
nwee onodu dikarisiri elu, n'ihia ikpe ikpe
ziri ezi ya,
Chineke onye di nsọ na-egosikwa onwe ya na
o di nsọ site n'ezie omume ya.
- 17 Mgbe ahụ, umu aturu ga-akpa nri ha di ka o
bu n'ozara ka ha no,
ehi na anu ulo ga-akpa nri ha n'ulo ndi
ogaranya niile e tikporo etikpo.
- 18 Ahuhu ga-adiri ndi ji aghughu na-
adokpughari mmehie ha;

ahụhụ dīkwara ndị na-adọkpugharị ajọ
omume ha dīka ụdọ eji adọkpugharị
ughoala.

19 Nye ndị ahụ na-asị “Ka Chineke mee ngwa;
ya ruo oru ya osiiso,
ka anyi hu ya.

Atumatu nke Onye nso nke Izrel,
ka o biaruo nso, ka o puta ihè,
ka anyi nwe ike mara ihe o zubere.*”

20 Ahụhụ diri ndi na-akpo ihe ojoo ezi ihe
ndi na-akpokwa ezi ihe ihe ojoo,
ndi na-etinye ochichiri n'onodu ihè
na ihè n'onodu ochichiri
ndi na-etinye ihe di ilu n'onodu ihe uto,
na ihe uto n'onodu ihe ilu.

21 Ahụhụ ga-adiri ndi maara ihe n'anya nke
onwe ha,
ndi na-elekwa onwe ha anya na ha bu ndi
nwere nghota.

22 Ahụhụ ga-adiri ndi bu dike n'inu mmanya,
na ndi bukwa dimkpa n'igwakota mmanya,

23 ndi na-asị onye ikpe maara n'ikpe amaghi ya
n'ih i nata ngari,†
ma wezuga ikpe ziri ezi site n'ebe onye aka
ya di ocha no.‡

24 N'ih i ya, dika ire oku si erechapu ahihia oka,
na dika ahihia kporo nku si ada n'ime oku
na-enwu enwu,

* 5:19 Jer 17:15 † 5:23 Opu 23:8; Ilu 17:15 ‡ 5:23 Abu 94:21

otu a ka mgborogwu ha ga-ere ure
 okoko ha ka ikuku ga-ebufu dika uzuzu;
 n'ih i na ha ajula iwu niile ONYENWE ANYI, Onye
 puru ime ihe niile nyere,
 leliakwa okwu nke Onye nsọ Izrel.

²⁵ N'ih i nke a, iwe ONYENWE ANYI di oku megide
 ndi ya;
 o setipuru aka ya na-etitu ha n'ala.
 Ugwu niile ga-ama jijiji,
 ozu ndi ahụ dika ihe na-abagh i uru
 n'okporozọ niile.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya
 alaghachibeghi azu,
 aka ya ka setipukwara esetipu.

²⁶ O ga-eweli okoloto nye mba niile di n'ebe di
 anya,
 o na-akpokota ndi niile no na nsotu uwa.

Ma lee, ka ha na-abia,
 ha na-eme ngwa bia osiso. §

²⁷ O dighi onye na-ada mba, o dikwagh i onye
 n'asu ngongo n'ime ha,
 o dighi onye n'atu oru ura maobu rahụ ura,
 o dighi ihe ike n'ukwu ha nke topuru atopu
 o dighi ihe ikechi akpukpoukwu nke dobiri
 adobi.*

²⁸ Aku ha niile di nko,
 ekweela uta ha niile,
 ukwu inyinya di ka nkume oku,
 ukwu ugbogha ha di ka oke ifufe.

§ 5:26 Ndi biara buo agha a bu ndi agha mba Asiria.
 Jul 2:8

* 5:27

- 29 Ha na-ebigbọ dika odum,
     ha na-ebigbọkwa dika umu odum;
 ha na-asu mgbe ha wukwasiri n'elu ihe ndogbu.
     Ha na-ejide ndi m, kpuru ha laa, o dikwaghi
     onye nnaputa ha nwere.
- 30 N'ubochi ahụ, ha ga-ebigbọ n'elu ya
     dika mbigbọ nke oke osimiri.
 A sika na mmadu elegide ala ahụ anya,
     o ga-ahụ na ochichiri na ihe mgbu,
     o buladi anyanwu ka igwe ojii ga-eme ka o
     gbaa ochichiri.

6

Okpukpo Aizaya

1 N'afọ ahụ, mgbe eze bu Uzaya nwuru, ahuru
 m Onyenwe anyi ka o no n'ocheeze ya di oke elu.
 Onu onu ala uwe ya juputara ulonso ukwu ya.

2 Ndi na-erughari n'elu ocheeze ya bu ndi
 mmuo ozi a na-akpo seraf, ndi nwere nku isii.
 Ha ji nku ha abuo kpuchie ihu ha; abuo ka ha ji
 kpuchie ukwu ha, abuo nke foduru ka ha ji na-
 efeghari.

3 Ha na-aburitara onwe ha abụ, si,
 "Nsọ, Nsọ, Nsọ, ka ONYENWE ANYI, Onye puru
 ime ihe niile di.

Uwa niile juputara n'ebube ya."

4 N'ih i u da olu ha, onu uzọ na mgbidi ulonso
 mara jijiji, ulo ahụ juputara n'anwuru oku.

5 Etiri m mkpu akwa si. "Ewoo! Onye nwuru
 anwu ka m bu, n'ih i na onye mmehie ka m bu,
 ebugbere onu m bu ebugbere onu ruru aru;
 o bukwa n'etiti ndi ebugbere onu ha ruru aru

ka m bi. Ugbu a, ejirila m anya m hu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Eze ukwu ahụ!”

⁶ Mgbe ahụ, otu n’ime seraf ndi ahụ sitere n’ebe o no fekwute m, were mkpa guta otu icheku di oku site n’ebe ichu aja.*

⁷ O weere icheku oku ahụ sotu m n’onu, si m, “Ugbu a, a guola gi dika onye di ocha, n’ihi na icheku a emetula gi n’onu. A gbagharakwala gi mmehie gi niile.”

⁸ Mgbe ahụ, anuru m olu Onyenwe anyi ka o na-aju, “Onye ka m ga-eziga? Onye ga-ejekwara anyi?”

Asiri m, “Lee m, ziga m.”

⁹ O siri, “Gaa gwa ndi a si,
“Na-anunu, ma unu aghotala,
na-elenu anya ma unu ahula.†”

¹⁰ Mee ka obi ndi a maa abuba, dikwa aru,‡
mee ka nti ha kpochie,
mechiekwa anya ha.

Ma o bughu otu a, ha nwere ike iji anya ha hu
uzo,

jiri nti ha nu ihe,
jirikwa obi ha ghota,
ma chigharia buru ndi a gworo.”

¹¹ Ma ekwuru m si, “Onyenwe m, o bu ruo ole mgbe?”

O zara,
“O bu ruo mgbe obodo ha togboro n’efu,
mgbe o na-adighi onye ga-afodu n’ime ya;

* **6:6** Ebe ichu aja a, nke di n’etiti ebe nsu ahụ, ka a na-achụ aja ụda ndi ahụ na-esi isi uto Mkp 8:3 † **6:9** Mat 13:14; Mak 4:12; Luk 8:10 ‡ **6:10** Abu 119:70; Oru 7:51

mgbe ụlọ obibi ha niile ga-atọgbọrọ n'efu,
mgbe e bibisiri ala ubi ha niile.

¹² O bu ruo mgbe ONYENWE ANYI zigara onye
obula gaa ebe di anya,
ala niile atogbokwara n'efu.

¹³ Ma o burukwa na otu uzọ n'ime uzọ iri n'ime
ha niile afodu n'ala a,
a ga-eme ka o laa n'iyi.

Ma dika osisi terebint na osisi ook
na-ahapu ogwe mgbe e gbujiri ha,
ya mere mkpuru nsọ ahụ ga-abụ ogwe osisi
n'ala ahụ.”

7

The ama Imanuel

¹ Mgbe Ehaz,* nwa Jotam, nwa nwa Uzaya bu
eze na Juda, Rezin eze Aram, na Peka eze Izrel,
nwa Remalaya, busoro Jerusalem agha. Ma ha
emerighi ya; obodo ahụ guzosiri ike.

² Ma mgbe e mesiri, ozi ruru ụlọ Devid nti si,
“Ndi Aram na Ifrem ejikoala onwe ha onu”; nke
a mere ka uloze, na obi ndi o na-achi maa jijiji,
dika osisi di n'ohia si ama jijiji mgbe oke ifufe
na-eфе.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Aizaya okwu
si ya, “Jekwuru Ehaz bu eze. Mgbe i na-aga,
kporo Shia-Jashub nwa gi nwoke. Unu ga-ahụ
Ehaz n'akuku Elu elu olulu odo mmiri nke di
n'uzo ahụ gawara n'Ala osu akwa.

---

* **7:1** N'ime senchuri nke asaa, tupu a mụọ Kraist, ndi Izrel
na Siria jikoro aka buso ndi Asiria agha. N'oge ahụ ha gbaliri
ikwagide Ehaz, eze Juda, ka o soro ha ga buo agha ahụ.

⁴ Gwa ya ka ọ ghara inye ndụ ya nsogbu, ka ọ gharakwa ịtụ egwu. Sị ya, 'Lezie anya, nọ jụ, echegbula onwe ya banyere icheku ọkụ abụọ ahụ na-anyụ anyụ. Atụla egwu n'ihị iwe Rezin nwa Aram, na iwe Peka nwa Remalaya.

⁵ E, Aram, na Ifrem, na nwa nwoke Remalaya, agbaala izu ibuso gị agha ịla gị n'iyi. Ha ekwuola sị,

⁶ "Ka anyị wakpo Juda, ka anyị dọwaa ya ma kee ya n'etiti onwe anyị, mee nwa Tabeel ka ọ buru eze ya."

⁷ Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,

"O gaghị adị ire!
O gaghị emezukwa.

⁸ N'ihị isi obodo Aram bu Damaskos.†
Onyeisi Damaskos bu naanị Rezin.
Ma tupu afọ iri isii na ise agafee
a ga-etikpọkwa Ifrem.

⁹ Isi obodo Ifrem bu Sameria.
Onyeisi Sameria bu naanị nwa Remalaya.
O buru na unu eguzosighi ike n'okwukwe unu,
unu agaghị eguzo ma ọlị."

¹⁰ O dighi anya, ONYENWE ANYI ziri Ehaz ozi ndi a si,

¹¹ "Juo m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, ka m meere gi ihe iribama nke ga-egosi gi na m ga-ebibi ndi iro gi niile dika m kwuru. Rijo m ihe masiri gi, n'ebe di elu n'eluigwe maobu n'ebe kachasi omimi n'owa."

¹² Ma Ehaz zara si, "Mba, agaghị ariọ, agaghị m anwakwa ONYENWE ANYI m otu a."

---

† 7:8 2Sa 8:6

13 Ma Aizaya siri, “Naanụ ntị unu ụlọ Devid. O bụ na o zurughị unu ime ka ike gwụ mmadu? Unu ga-emekwa ka ike gwụ Chineke n’onwe ya?”

14 Ya mere, Onyenwe anyị n’onwe ya ga-enye gi ihe iribama! Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. O ga-akpo aha ya Imanuel, nke putara, Chineke nonyeere anyị.

15 Mmiri ara ehi rahuru arahu na mmanu anu ka nwantakiri ahụ ga-eri mgbe o matara iju ihe ojoo na ihoro ezi ihe.

16 Tupu a zulite nwantakiri ahụ imata ihoro ezi ihe na iju ajo ihe, ndi eze abuo ndi i na-atu egwu ha, ga-anwucha.

17 ONYENWE ANYI ga-eme ka obubu onu di ukwuu bjakwasị gi na obodo gi, na ezinaulo gi. Ihe egwu ga-adikwa, udi nke a na-ahubeghi mbu, site n’oge e kewapuru Ifrem site na Juda. Eze Asiria ga-edu ndi agha ya bia.‡”

Asiria, ngwa oru ONYENWE ANYI

18 N’ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-akpoku ijiji site na nsotu Nail di n’Ijpt nakwa anu sitere n’ala Asiria.

19 Ha ga-abia n’igwe, bichie ndagwurugwu ala gi niile, na n’ogba nkume niile, na n’ohia ogwu ogwu niile, na n’ozara niile, na n’ezi ala niile.

20 N’ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eji aguba e gotara n’ofe osimiri, nke bu eze Asiria, kpuchapu unu agiri isi na aji ukwu, kpuchapukwa afonu unu niile.

---

‡ 7:17 2Ih 28:19-20

²¹ N'ụbọchị ahụ, otu onye ga-edebe otu nwa ehi na ewu abụọ ndụ.

²² Onye ọbụla kwa n'ala ahụ ga-eri mmiri ara ehi rahurū arahụ, ya na mmanụ ańụ, n'ihị na mmiri ara ehi ga-aba ụba nke ukwu n'ala ahụ.

²³ N'ụbọchị ahụ, ala ọbụla nke nwere otu puku osisi vainị nke ọñahịa ya ruru otu puku shekel ọlaọcha ga-abụ naanị ogwu na uke.

²⁴ Ndị dinta ga-achịrị àkụ na ùta gaa n'ebe ahụ, n'ihị na uke na ogwu ga-ekpuchi ala ahụ.

²⁵ Ma banyere ugwu eji ọgụ kọọ na mbụ, ị gaghị abakwa n'ebe ahụ ọzọ n'ihị egwu uke na ogwu; ha ga-abụ ebe a na-atọpụ ehi na ebe aturū na-agbaghari.

8

Aizaya na umụ ya dika ihe iribama

¹ ONYENWE ANYỊ siri m, "Were otu mbadamba ihe dị ukwu, were odee nke onye ọbụla na-eji ede ihe dekwasi ya Maha-shalal-Hash-Baz.

² Aga m akpobata Uraya onye nchujaja na Zekaraya nwa Jeberekaya dika ndi akaebe kwe-siri ntukwasị obi."

³ Emesia, mu na nwunye m, bu onye amuma dinakoro, o tukurū ime, muoro m nwa nwoke. Ma ONYENWE ANYỊ siri m, "Guo ya Maha-shalal-Hash-Baz.

⁴ N'ihị na tupu nwantakiri ahụ etolite ikpo nne maobu nna, eze ndi Asiria ga-ebuso Damaskos na Sameria agha, bukorokwa akụ ha niile."

⁵ ONYENWE ANYỊ gwakwara m okwu ozo si,

⁶ "N'ihị na ndi a ajula

mmiri Shiloa* nke ji nwayoọ na-asọ
 ma na-anuri onu n'ihi Rezin
 na nwa nwoke Remalaya,
 7 ya mere, Onyenwe anyi na-aga iweta
 iju mmiri nke osimiri Yufretis megide ha,
 bu eze ndi Asiria ya na ebube ya niile.
 O ga-erubiga oke, gafee uzọ ya niile,
 o ga-erubiga ma tofeekwa onu ya niile,
 8 wusiakwa n'ala Juda niile. O ga-erikpu ala Juda
 niile,
 o ga-agabiga, kpuchiekwa o buladi n'olu ka
 o ga-eru.
 Nku ya ga-agbasa kpuchie obosara niile nke ala
 gi,
 O İmanuel.”

9 Tienu mkpu agha unu mba di iche iche, ma a
 ga-etipia unu.
 Geenu nti unu mba niile di ebe di anya.
 Kwadoonu maka agha ma a ga-etipia unu.
 Kwadoonu maka agha ka e tipia unu.
 10 Tuonu atumatu unu ma a ga-ekposa ya.
 Weputanu atumatu unu ma o gaghi eguzo
 n'ihi na Chineke nonyere anyi.†

Tuo egwu Onyenwe anyi

11 Otu a ka ONYENWE ANYI siri m n'ike nke aka
 ya di n'ahu, o doro m aka na nti ka m ghara ije
 ije n'uzo ndi nke a, na-asị:

12 “Adinyerela ha

---

* 8:6 Mmiri a, si n'isi iyi Gaihon na-asobata n'ime Jerusalem,
 inye ndi bi n'ime obodo mmiri onunu 2Ih 32:4,30 † 8:10 Rom
 8:31

- n'ihe niile ha na-ezube ime na nzuzo megide
 ọchichi;
 ka ihe ha na-atụ egwu
 hapụ ịbụ ihe ga-eme ka ị tụtọ egwu.‡
- 13 ONYENWE ANYỊ, Onye pụtụ ime ihe niile, ya ka
 unu ga-edo nsọ.
 Ya bụ onye unu kwesiri ịtụ ụjọ.
 Ya bụ onye unu ga-atụ egwu ma jijiji.
- 14 Ọ ga-abụkwa ebe nsọ;§
 nye ụlọ Izrel na Juda, ọ ga-aghọrọ ha
 nkume nke na-eme ka ndị mmadụ sọọ ngongo,
 oke nkume nke na-eme ka ha daa.
 Ọ ga-abụkwara ndị Jerusalem
 igbuda na ọnya nke ha ga-adaba n'ime ya.
- 15 Ọtụtụ n'ime ha ga-asọ ngongo;
 ha ga-ada bụrụ ndị e tipịara.
 Ha ga-abụ ndị ọnya ga-ama, na ndị a ga-
 anwude.”
- 16 Kechie ihe ịgba ama nke iwu a
 kpuchie ntuziaka Chineke nke ọma n'etiti
 ndị na-eso ụzọ ya.
- 17 Aga m echere ONYENWE ANYỊ,
 onye na-ezonari ụlọ Jekọb ihu ya ugbu a.
 Aga m atụkwasi obi m na ya.
- 18 Lee mụ onwe m, na ụmụ ndị ONYENWE ANYỊ
 nyere m. Anyị bụ ihe ịribama na ihe iji cheta ihe
 nye ndị Izrel site na ONYENWE ANYỊ, Onye pụtụ
 ime ihe niile, onye na-ebi n'ugwu Zayọn.

Ọchichiri ghorọ ihè

‡ 8:12 Mgbe ndị Juda nūrụ ihe banyere njikọta aka dī n'etiti ndị
 Izrel na Siria, n'ihī ibuso ha agha, oke egwu tūrụ ha. § 8:14
 Maọbụ, *Ebe mgbaba*

¹⁹ Mgbe onye ọbụla siri unu, jutanu ndi na-aju mmuo ojoo ase na ndi dibia afa ihe, bu ndi na-ekwu okwu n'olu di nta nke mmadu na-adighi anu nke oma na ndi na-atamu atamu, ndi mmadu o gaghiaju Chineke ha ase? O bu n'ihigini ka eji juta ndi nwuru anwu ase n'ihindi di ndu?

²⁰ Lezienu okwu ntuziaka na nke ido aka na nti Chineke anya. O buru na ozi ha di iche na nke a, o gosiri na ha enweghi ihemaobu eziokwu obula n'ime ha.

²¹ Ndi a ga-awaghari n'ala a niile. Aguu ga-agu ha, ha ga-adakwa mba. Nonodu oke aguu nke ga-agu ha, iwe di ukwu ga-ewe ha, mee ka ha lelie anya ha n'elu, kochaa eze ha, na Chineke ha.

²² Mgbe ahụ, o buru na ha eledata anya ha n'ala o bu naani oke nsogbu na oke ihe mgbu ka ha ga-ahụ. Ha ga-ahukwa oke ihe egwu na ochichiri. Uzo mgbapu agaghi adikwara ha n'oge nsogbu a. A ga-achubanye ha n'ime ochichiri.

9

A muru anyi otu nwa

¹ Ma otu obula o siri di, oge ahuhu na ochichiri na iru ujū ahū agaghi adigide nye ndi ahū nō na nkpa. N'ihina n'oge gara aga, o mere ka e lelia ala Zebulon na ala Naftali anya, ma n'oge di n'ihu, o ga-eme ka a asopuru Galili nke mba niile, nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jodan.

² Ndi nō na-agaghari n'ochichiri ahula ihedi ukwu;

ndị ahụ bi n'ala nke onyinyo ọnwụ
 ka ihè nwukwasiri.
³ I meela ka mba ahụ baa ụba dịrị ukwuu,
 mee ka ọñụ ha dika ukwuu,
 ha na-enwe ọñụ n'ihu gi,
 dika ọñụ nke ndị ọrụ ubi n'oge owuwe ihe
 ubi,
 dika ndị agha na-eteghari egwu ọñụ
 mgbe ha na-ekesa ihe a kwatara n'agha.*
⁴ N'ihì na dika n'ubochi nke Midia,
 i gbajisiela
 ibu arọ niile e bokwasiri ha,
 ihe mgbochi nke di n'ubu ha,
 nke bu mkpara ndi na-akpagbu ha.
⁵ N'ihì na akpukpoukwu nke ndi agha na-eyi,
 na uwe agha nke ọbara mechuru,
 ha ga-abu ihe a ga-agba oku,
 ha ga-abu ihe ndi ga-eme ka oku ree nke
 oma.
⁶ N'ihì na amurala anyi otu nwa,
 e nyekwala anyi otu nwa nwoke.
 O ga-abukwa onye ga-achi anyi.
 Ndi a ga-abu aha ya,
 Onye Ndumodu di Ebube, Chineke bu dike,
 Nna nke mgbe ebighi ebi, Eze Udo.
⁷ Alaeze† ya ga-aba uba, ochichi eze ya ga-abu
 nonodu udo
 nke na-enweghi ogwugwu.
 O bu n'ocheeze Devid ka o ga-anokwasị,

* **9:3** Nke a bu banyere mmeri Gidion meriri ndi Midia Nkp 7;
 8:1-21 † **9:7** Mgbe a kpore Jekob, maabu Izrel, maabu Ifrem
 na Sameria, ha niile dinyere otu alaeze. Alaeze di n'akuku uguwu
 obodo ahụ nke isi obodo ya bu Sameria.

chiakwa n'alaeze ya.
 O ga-eme ka alaeze ahụ guzosie ike;
   ọ bukwa ikpe ziri ezi na ezi omume ka ọ ga-
   eji chĩa
   site n'oge ahụ ruo mgbe ebighị ebi.
 Inụ ọkụ nke ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe
   niile,
   ga-emezukwa nke a.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Izrel

- 8 Onyenwe anyị eziela ozi megide Jekob
   ọ ga-adakwasikwa Izrel.
 9 Ndi ahụ niile ga-amatakwa ya,
   Ifrem na ndi bi na Sameria ga-amatakwa
 bu ndi na-eji nganga
   na mpako na-ekwu si,
 10 “Nkume brik ndi ahụ adakposiala
   ma anyi ga-eji nkume a waziri awazi
   wughachi ha;
   ọ bu ezie na e gbutusiala osisi sikamo niile anyi
   ji wuo ulo anyi,
   ma anyi ga-eji osisi oma sida dochie ha.”
 11 Ma ONYENWE ANYI a kpaliela ndi iro Rezin[‡] ka
   ha bilie megide ha,
   ọ kwali kwala ndi iro ha.
 12 Ndi Aram sitere n'owuwa anyanwu, na ndi
   Filistia sitere n'odi da anyanwu
   ha e werela onu ghere oghe richapu Izrel.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya
   alaghachibeghi azu,

[‡] 9:11 Ndi iro Rezin bu ndi Siria, Filistia, Tiglat-Pileasa na ndi agha
 ya so buso Izrel agha.

aka ya ka setipukwara esetipụ.

- 13 Ma ọ bụ ezie na ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime
ihe niile ataala ha ahụhụ dị otu a,
ndị Izrel echegharibeghi, ha
alaghachikwutebeghi ya.
- 14 N'ihia ya, n'otu ubochi, ONYENWE ANYI ga-ebibi
ndiisi Izrel na ndi odudu,
o ga-ebibikwa alaka nkwu na osisi achara
niile.
- 15 Ndi okenye na ndi a maara aha ha bu ndiisi
ha,
ndi amuma ugha bu odudu ha.
- 16 N'ihia na ndi ndu nke ndi ya eduhiela ha;
ndi na-ezi ha uzọ emeela ka ha kpafuo.
- 17 Ya mere, Onyenwe anyi agaghi enwe mmasi
n'umu okorobia ahụ,
o gaghị enwekwa obi ebere n'ebe umu
ndi na-enweghi nna maobu n'ebe umu
nwanyi na-enweghi di no,
n'ihia na onye obula n'ime ha adighi asopuru
Chineke, burukwa ndi ajo omume,
onu onye obula na-ekwu ihe nzuzu.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya
alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipụ.

- 18 N'ezie, ajo omume na-ere di ka oku:
o na-erepia ogwu na uke,
o na-emekwa ka oke ohia nwuru oku,
mee ka anwuru oku si na ya rigoruo na
mbara eluigwe.

19 N'ihì iwe ahụ ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime
 ihe niile na-ewe,
 ahụhụ ọ ga-enye ga-adị ka ọkụ na-ere ere;
 ọ na-erepịa ala ahụ niile na ndị bi n'ime ya;
 ọ dikwaghị onye ga-azọputa ibe ya.

20 N'ala ahụ niile, ma n'aka nri ma n'aka ekpe,
 onye ọbụla ga-agbalị ịdọtara onwe ya ihe
 oriri.

Ha ga-eri
 ma afọ agaghị eju ha;
 n'ezie, ha ga-eri ọ bụladị anụ ahụ ụmụ nke aka
 ha.

21 Ndị Manase ga-aluso ndị Ifrem ọgụ, ndị
 Ifrem ga-alusokwa ndị Manase ọgụ.
 Ha abụọ kwa ga-ejikọta aka luso Juda ọgụ.

Ma n'agbanyeghị ihe ndị a niile, iwe ya
 alaghachibeghị azụ.
 Aka ya ka setipụkwara esetipụ.

10

1 Ahụhụ na-adiri ndị niile na-atụputa iwu na-
 ezighi ezi;

ndị niile na-atụputa iwu mmegbu,

2 iji napụ ndị ogbenye ihe ruru ha
 nakwa inapụ ndị m a na-emegbu emegbu
 ikpe ziri ezi,

na-emekwa ka ụmụ nwanyị di ha nwurụ bụrụ
 anụ oriri ha

na izunara ụmụ na-enweghị nne na nna ihe
 ha nwere.

3 Gịni ka unu ga-eme n'ụbọchị m ga-abịa ileta unu?

Gịni ka unu ga-eme n'ụbọchị m ga-eweta ịla n'iyi, nke ga-esi n'ebe dị anya bịara unu?

Onye ka unu ga-agbakwuru maka enyemaka?

Ọ bụ ebe ka unu ga-ahapụ akụ unu niile?

4 Mba, ọ dighị ihe ga-afọdu; karia na a ga-egbu unu n'ihu ọgụ,

maọbụ dọkpuru unu dika ndi mkporo.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,

aka ya ka setipukwara esetipu.

Ikpe omuma Chineke nke diri Asiria

5 "Ahuhu ga-adiri Asiria onye bu mkpara nke iwe m.

N'aka ya ka mkpo nke omuma* m di.

6 Ana m ezipu ya imegide mba a na-amaghi Chineke,

m na-eziga ya imegide ndi na-akpasu m iwe, ka ha kwakoro ihe nkwata n'agha ha, punakwara ha ufodu n'ike, nakwa izoto ndi ha niile n'ala dika apiti nke okporozo.

7 Ma o bughị ihe a ka o zubere, nke a bughị ihe o na-eche n'obi ya;

o zubere ịla ndi m n'iyi, na ibibi otutu mba di iche iche.

8 O siri, 'Ndi ochiagha m niile ha abughị ndi eze?'

9 'Onodu Kalno o dighi ka nke Kakemish? Hamat o dighi ka Apad;

---

* 10:5 Maobu, oke iwe

Sameria ọ dighikwa ka Damaskos?

10 Dika aka m si chikota alaeze di iche iche nke otutu arusi,
alaeze di iche iche nke arusi apiri api ha kariri nke Jerusalem na Sameria.

11 O bu na m agaghi emekwa Jerusalem na arusi ya niile apiri api
dika m mere Sameria na arusi ya niile? ”

12 Mgbe Onyenwe anyi rusiri oru ya niile megide ugwu Zayon na Jerusalem, o ga-asị, “Aga m ata eze ndi Asiria ahuhu n’ihi nganga nke obi ha, na inya isi nke anya mpako ya.

13 N’ihi na o na-asị,
“ O bu site n’ike aka m, ka m ji mee nke a,
o bukwa na amamihe m, n’ihi na m nwere nghota.

Ewezugara m oke ala mba niile di iche iche,
apunara m ha aku ha niile;
dika onye di ike, e wedara m ndi eze ha niile
n’okpuru m.

14 Dika mmadu si agbati aka n’ime akwu nnunu,
otu a ka m chikotara akunuba mba di iche
iche,

dika mmadu si achikota akwa ahapuru ahapu,
otu a ka m chikotara mba uwa niile;

O dighi onye meghariri otu nku,
maobu saghee onu ya ime mkpotu! ”

15 Anyuike o ga-anya isi si na ya di ukwu karia
onye na-eji ya awa nku,
ka o bu mma nkwo, o ga-aja onwe ya karia
onye na-eji ya akpowa ihe?

Dịka a ga-asị na okporo igwe ga-ebuli onye na-eweli ya elu,
maọbụ mkpọ ọ ga-efeghari onye na-abughị osisi.

16 N'ihị ya, Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ,
Onye pụrụ ime ihe niile,
ga-ezitere ndị agha gị mara abụba ihe otiti;
ọ ga-akwanye ọkụ n'okpuru ihe ngosiputa nke
ịdị ebube ya
dịka ire ọkụ nke na-ere ere.

17 Ìhè nke Izrel, ga-aghọ ọkụ,
Onye nsọ ha, ga-aghọkwa ire ọkụ nke ga-ala
ihe niile n'iyi.

N'otu abalị ka ọ ga-erechapụ
ogwu niile na uke niile ọkụ.

18 A ga-ala ima mma nke oke ọhịa ya na ala ya
na-amị ezi mkpụrụ
n'iyi kpamkpam,
dịka mgbe ọrịa na-ala mmadụ n'iyi.

19 Naanị osisi ole na ole ga-afọdụ,
ha ga-adị ntakịrị ruo na nwantakịrị nwere
ike guọ ha ọnụ.

Ndị ga-afọdụ n'Izrel

20 N'ụbọchị ahụ, ndị fọduru n'ala Izrel,
na ndị fọduru ndụ n'ulo Jekob,
agaghikwa adabere n'onye† ahụ
tidara ha,

kama ha ga-adabere naanị na ONYENWE ANYỊ,
Onye nsọ nke Izrel.

21 Ndị fọduru ga-aloghachi, bụ ndị Nke Jekob
fọduru

† 10:20 N'ebe a na-ekwu banyere mba Asirija.

- ga-ałoghachikwute Chineke dı ukwuu.
 22 O bu ezie na ndı gı Izrel dı ukwuu dıka aja dı
 n'akukı osimiri,
 o bu naanı mmadı ole na ole ga-ałoghachi.
 A kabiela ıla n'iyi,
 nke dı oke ukwuu ya na ezi omume.
- 23 E, Onyenwe anyı, ONYENWE ANYı, Onye pıru
 ime ihe niile, ekpebiela
 na o ga-ebibi ala ahı niile.
- 24 Ya mere, ihe a ka Onyenwe anyı, bu
 ONYENWE ANYı, Onye pıru ime ihe niile, sıri,
 "Unu ndı m, ndı bi na Zayon,
 unu atukwala ndı Asırja egwu
 bu ndı na-eti unu mkpara igwe,
 na-ewelikwa mkpo megide unu dıka ndı Ijıpt
 mere.
- 25 N'oge na-adıghı anya, iwe m ga-adajı n'ebe
 unu no,
 ma o ga-ebili megide ha, laakwa ha n'iyi."
- 26 ONYENWE ANYı, Onye pıru ime ihe niile, ga-eji
 utarı tie ha ihe
 dıka o sıri tie ndı Midia ihe na nkume Oreb.
 O ga-eweli mkpanaka ya n'elu oke osimiri,
 o ga-eweli ya dıka o mere n'Ijıpt.
- 27 N'ubochı ahı, aga m eme ka unu nwere onwe
 unu site n'ebe ndı Asırja no.
 Udı igwe ha kenyere unu n'olu ka m ga-adobisi,
 wezuga ibu arı unu.
- 28 Ha erutela Ayıat;
 ugbu a, ha no na Migrıon.
 Ha na-edokota ngwa agha ha na Mikmash.

- 29 Lee ka ha na-agabiga ụzọ warawara;
     ha ekpebiela ino onodu abali na Geba!
 Ndi Rema na-ama jijiji,
     obodo Gibe a nke bu obodo Sol agbapula oso
     ndu.
- 30 Tienu mkpu akwa unu ada Galim,
     geenu nti unu ndi Laisha!
     Leenu ihe na-adanyere gi, gi Anatot!
- 31 Lee na Madmena no n'oso,
     ndi Gebim na-ezo onwe ha.
- 32 Ndi iro akwusila n'obodo Nob taa;
     ha na-atu ugwu Zayon
 na Jerusalem aka,
     na-ekwere ya n'isi.
- 33 Lee Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru
     ime ihe niile,
     ga-eji oke ike gbutuo ngalaba osisi niile.
 O ga-egbutukwa osisi ndi di elu,
     meekwa ka ndi toro ogologo di ala.
- 34 Ya onwe ya ga-egbutu ha niile ka e si eji
     anyuike egbutu osisi di n'oke oha.
     Lebanon ga-adakwa n'ihu Onye ahụ di ike
     dika osisi di n'oke oha si ada.

11

Ome si n'ezinaulo Jesi

- 1 Ome ga-epuputa site n'ogwe osisi Jesi;
     otu Alaka ga-esitekwa na mgborogwu ya
     tolite ga-amikwa mkpuru.
- 2 Mmuo ONYENWE ANYI ga-enwekwa onodu n'ime
     ya,
     inye ya Mmuo amamihe na Mmuo nghota,

Mmuo ndumodu na ike,
 Mmuo ihe omuma na nke itu egwu ONYENWE
 ANYI.

³ Ihe ga-amasi ya bu egwu ONYENWE ANYI.

O gaghị ekpe ikpe site naanị n'ihe o ji anya ya
 abuo hu,
 maobu ghubie ikpe site naanị n'ihe o nuru
 na nti ya.

⁴ Kama o bu ezi omume ka o ga-eji kpee ndi
 ogbenye ikpe;
 o bukwa ikpe ziri ezi ka o ga-ekpere ndi na-
 adighi ike nke uwa.

Okwu onu ka o ga-eji nye ndi mmadu ahuhu,
 o bu okwu onu ka o ga-eji maa ndi ajo
 omume ikpe onwu.

⁵ Ezi omume ya ga-adi ka ihe ike n'ume,
 ma ikwesi ntukwasi obi ga-abu ihe okike
 ukwu ya.

⁶ N'ubochi ahụ, nkita ohia na nwa aturu ga-
 ebiko n'udo;
 agu na nwa ewu ga-amakpukokwa.

Nwa ehi na umu odum na nwa inyinya mara
 abuba ga-anokotakwa,
 o bukwa nwantakiri ga na-edughari ha.

⁷ Nne ehi na anu ohia bia ga-atakokwa ahijia
 n'otu ebe,
 umu ha ga-amakpukokwa n'udo n'otu ebe.
 Odum ga-atakwa ahijia dika ehi.

⁸ Umuntakiri ga-egwughari egwu n'akuku onu
 ajuala;
 nwantakiri ga-etinyekwa aka n'akwu ibi.

9 Ha agaghị eme ihe mmerụ maọbụ bibikwa ihe, n'elu ugwu nsọ m niile.

N'ihì na ụwa niile ga-ejupụta na ihe ọmụma nke ONYENWE ANYỊ dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.

10 N'ubochi ahụ, mgborogwu Jesi ga-eguzo ka okoloto nye ndi di iche iche. Mba niile ga-abiakwute ya; ebe izuike ya ga-ejuputakwa n'ebube.

11 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-esetikwa aka nke ugboro abuo* inwetaghachiri onwe ya ndi ya foduru site na Asiria, sitekwa na ndida Ijipt, sitekwa na Mgbago Ijipt,† sitekwa na Kush, sitekwa na Elam, sitekwa na Babilon, bu Shaina, sitekwa na Hamat na obodo niile di n'ala niile osimiri gbara gburugburu.

12 O ga-ebuliri mba niile okoloto o ga-akpoghachite umu Izrel achupuru achupu, o ga-esite na nsotu anọ nke ụwa kpokota ndi juda niile site n'ebe a chusasiri ha.

13 Ekwooro Ifrem ga-akwusi, a ga-ebipu ndi iro juda. N'ikpeazu, ekwooro ahụ nke di n'etiti Izrel na juda ga-akwusi‡; ha agaghị alusokwa onwe ha ogo ozo.

14 Ha ga-ejikota aka ha buso ndi Filistia no n'akuku odida anyanwu ala ha agha;

* 11:11 Okwu a, "nke ugboro abuo," na-egosi na onwe mgbe ha lotara n'oge gara aga. Nloghachi mbu ha, bu oge ha si Ijipt lota.

† 11:11 Maobu, Patros ‡ 11:13 Aiz 9:21; Jer 3:18; Izk 37:16,17,22

ha ga-ebusokwa ndị bichiri n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ ala ahụ agha.

Ha ga-emeri ndị Edom na Moab.

Ndị Amon ga-erubekwara ha isi.

¹⁵ ONYENWE ANYỊ ga-eme

ka warawara ọñụ osimiri Ijipt taa.

Ọ ga-eji ifufe siri ike, nke na-ekpo ọkụ
mikoro mmiri dī n'osimiri Yufretis.

Ọ ga-ekewa ya ka ọ buru isi iyi asaa,
nke mmadu nwere ike iji ukwu gafee.

¹⁶ Ọ ga-esite n'Asiria kpawaa ụzọ
n'ihī ndī ya foduru n'ebe ahụ,

dika o si meere ndi Izrel n'oge gara aga,
mgbe ha si n'Ijipt na-alota.

12

Abụ Otuto

¹ N'ubochi ahụ, i ga-ekwu si,

“Aga m eto gi ONYENWE ANYI.

Ọ bu ezie na i wesara m iwe,

ma ugbu a, iwe gi adajuola;

i kasikwara m obi.

² N'ezie, Chineke bu onye nzoputa m;

aga m atukwasi ya obi, ujo agaghi atukwa
m.

ONYENWE ANYI, Onyenwe anyi ya onwe ya, bu ike
m burukwa abụ m,

o ghorola m onye nzoputa.”

³ I ga-eji onu doru mmiri

site n'olulu mmiri nke nzoputa.

⁴ N'ubochi ahụ, i ga-ekwukwa si,

- “Nyenu ONYENWE ANYI otuto, Kwuputakwa aha ya*;
 meenu ka amata n’etiti mba niile ihe niile o ruru†;
 kwusaanu na aha ya bu ihe e buliri elu.
- ⁵ Bukuonu ONYENWE ANYI abu, n’ihi na o meela oke ihe di ebube.
 Meekwanu ka uwa niile mara ihe o ruru.
- ⁶ Ka ndi niile bi na Zayon tie mkpu onu,‡ bukwaabu.
 N’ihi na Onye nsọ nke Izrel.§ di ukwuu, e, o di ike nke ukwuu, bu Onye ahụ na-ebi n’etiti unu.”*

13

Amuma e buru megide Babilon

- ¹ Nke a bu amuma megide Babilon nke Aizaya nwa Emoz huru.
- ² Welienu okoloto agha n’elu ugwu togboro n’efu.
 Kpokuonu ndi agha.
 Feerenu ha aka,
 ka ha site n’onu uzọ ama nke ndi a maara aha ha bata n’ime obodo ukwu ahụ na-anya isi.
- ³ Enyela m ndi m kwadoro maka agha iwu;
 akpọla m ndi oka agha m oku, bu ndi na-anuri onu na mmeri m, ka ha gosiputa oke iwe m.
 E, ndi m kporo bu ndi ahụ na-anuri onu ihu na m meriri ndi iro m.

---

* 12:4 1Ih 16:8; Abu 105:1   † 12:4 Abu 145:4-6.   ‡ 12:6 Zef 3:14,15   § 12:6 Abu 89:18   * 12:6 Zef 3:17

⁴ Gee ntị nūrụ ụzụ na-ada n'ugwu niile;
gee ntị nūrụ ụzụ yiri ụzụ nke igwe mmadu
na-eme.

Gee ntị nūrụ mkpọtụ na-ada n'etiti alaeze dị iche
iche.

Dịka mkpọtụ na-eme mgbe otutu mba na-
ezukota n'otu ebe.

Ọ bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
na-achikota ndi agha ya n'ihu ibu agha.

⁵ Ha si n'obodo di iche iche, nke di anya
na nke di na nsotu uwa na-abia.

Ha bu ngwa agha na-egosi oke iwe ONYENWE ANYI
na-abia imebi ala ahụ niile.

⁶ Kwasienu akwa ike n'ihu na ubochi ONYENWE
ANYI di nso,*
ubochi ahụ oke mbibi ga-esi n'aka Onye
puru ime ihe niile biara unu.

⁷ N'ihu nke a, aka ndi mmadu ga-ada mba,
obi ga-alokwa ndi mmadu mmiri.

⁸ Ha ga-ama jijiji n'ihu oke egwu.

Ahụ mgbu ga-abiakwasị ha
mee ka ha sọ ude dika nwanyị ime na-eme.

Ha ga-elerita onwe ha anya n'onodu mgbagwoju
anya, ha agaghị amakwa ihe ha ga-eme.

Onodu di otu a ga-aputa ihe n'ihu ha.

⁹ N'ihu na lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia,
ubochi nke obi ebere na-agaghị adikwa,
ubochi iwe na oke onuma.

A ga-ekpochapu ala ahụ,
ya na ndi mmehie niile di n'ime ya.

---

* 13:6 Izk 30:3; Ems 5:18; Zef 1:7; Mkp 6:17

- 10 N'ihì na kpakpando niile nke eluigwe na
kpakpando ndi ọzọ gbara ha gburugburu
agaghì egosiputa ihè ha.
Anyanwu ga-agba ọchichiri n'owuwa ya
onwa agakwaghì enye ihè ya.
- 11 Aga m ata uwa ahuhu n'ihì mmehie ya,
taakwa ndi na-emebi iwu ahuhu n'ihì mme-
hie ha.
Inya isi nke onye mpako ka m ga-egwepia,
ya na nganga onye na-adighi eme ebere.
- 12 Aga m eme ka mmadu di ukọ karịa ọlaedo a
nuchara anucha,
ha ga-akọ ukọ karịa ọlaedo si Ofia.
- 13 N'ihì na m ga-eme ka eluigwe maa jijiji,
meekwa ka e wezuga uwa site n'onodu ya,†
n'ihì oke iwe‡ ga-ewe ONYENWE ANYI, Onye puru
ime ihe niile.
Ha ga-emezu n'ubochi ahụ o ga-eziputa oke
iwe ya di oku.
- 14 O ga-erukwa na onye obula n'ime ha ga-eche
ihu ya n'uzo gawara ebe ndi ya no.
Ha ga-agbarakwa oso laghachi n'ala nke aka
ha
dika mgbada na-agbanari ndi na-achụ nta,
maobu umu aturu ndi na-enweghi onye na-
azu ha.
- 15 Onye obula e jidere n'ime ha ka a ga-amapu
afọ,
onye obula nke e jidere ka a ga-eji mma agha
gbuo.
- 16 A ga-etipia umu ha na-anu ara n'ihu ha;

---

† 13:13 Heg 2:6 ‡ 13:13 Abụ 110:5; Akw 1:12

a ga-anapụ ha ụlọ ha, merụkwaa ndị
nwunye ha.

17 N'ihì na lee, aga m eme ka ndị Midia puọ
imegide ha;
ọ dikwaghị ọlaedo
maọbụ ọlaọcha ha pụrụ iji megharịa ha
anya.

18 Ha ga-eji ụta ha gbatusia ụmụ okorobia;
ha agaghị emekwara ụmuntakiri ebere,
maọbụ gosi ụmụ na-etoputa etoputa obi
ebere.

19 Babilon, bu ọla mma nke alaeze niile,
ima mma na ebube ndi Kaldia,
mgbe Chineke ga-akwatu ya
ọ ga-adị ka Sodom na Gomora.

20 Ọ gaghị abụ ebe obibi ọzọ ruo mgbe ebighi ebi.
Site n'otu ogbo ruo n'ogbo ọzọ ndi mmadu
agaghị ebi n'ime ya.

Ọ dighi onye Arebia na-ejeghari ejeghari ga-ama
ulo ikwu ya n'ime ya;
ndi ozuzu aturu agaghị ekwe ka aturu ha
makpuru n'ebe ahụ.

21 Ọ ga-abụ ebe obibi nye anụ ọhia niile bi
n'ozara.
Ulo di n'ebe ahụ ga-abukwa ebe obibi nye
nkita ọhia,
na ikwighikwighi,
n'ebe ahụ kwa ka ụmụ mkpi ọhia ga na-
awughari.

22 A ga-anukwa uda akwa anụ ọhia, na igbo ụja
nkita ọhia n'ime ulo ha niile e wusiri ike.

Nkita ohiya ga-ebikwa n'ime ulo oma niile di
n'ebe ahụ.

Lee na oge ha ji emezu adila nso,
a gaghi emekwa ka oge imezu ihe ndi a di
anya.

14

¹ Ma ONYENWE ANYI ga-emekwara Jekob ebere;
o ga-ahoputakwa ndi Izrel ozọ,
meekwa ka ha loghachi bia biri n'ala nke
aka ha.

Otutu ndi obia di iche iche ga-adinyere ha,
soro ezinaulo Jekob bikotaa onu.

² Mba di iche iche ga-enyere ha aka iloghachi
n'ala ha,
nke Onyenwe anyi nyere ha.

Mba ndi a ga-aghokwa ndi di n'okpuru umu
Izrel,
ghokwara ha ndi ohu nwoke na nwanyi.

Umu Izrel ga-adotakwa n'agha ndi ahụ dotara
ha n'agha na mbu,
ma chiakwa ndi ahụ kpagburu ha n'oge gara
aga.

³ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eme ka i
puo site n'ihe mgbu na ihe mwute, sitekwa
na ndogbu onwe unu n'oru nke ibu ohu unu
wetaara onwe unu,

⁴ unu ga-achi eze Babilon ochi si ya, Leenu gi.
Ahaa, lee ka i si daa gi onye na-emegbu ndi
mmadu.

Lee ka ikpa ike gi si gwusia!

- 5 N'ihì na ONYENWE ANYÌ anyajielà mkpara ndì
na-eme ajọ ìhe,
meekwa ka mkpara ndì na-achì achì,
- 6 nke sitere n'ìwe tidasìà ndì mmadụ
na-esepughì aka n'ìtì ha ìhe,
nke jì nrubiga oke nke ìwe ya megbuo mba dì
ìche ìche
ya na oke mmekpa ahụ na-enweghì nkwusi.
- 7 Ụwa niile adaala jụ, ha enwekwaala izuìke,
ha na-etipụ olu ìbụ abụ.
- 8 Ọ bụladì osisi junipa na osisi sida niile nke
Lebanon
na-añurì ọñụ megide gì na-asì,
“Agbajielà ìke gì;
ugbu a ọ dìkwaghì onye ga-esogbu anyì
ọzọ.”
- 9 Ala mmụọ na-eme mkpọtụ,
na-eche izute gì n'òbìbìà gì;
ọ na-akpọtè mmụọ nke ndì nwurụ anwụ ìbìà
kelee gì,
bụ ndì niile bụburìjì ndì ndu n'ụwa,
ọ na-eme ka ha sì n'òcheeze ha niile bilie
bụ ndì niile ahụ bụ eze na mba niile dì ìche
ìche.
- 10 Ha niile ga-èjì otu olu zaa,
ha ga-asì gì,
“Gì onwe gì adìghìkwa ìke, dìka anyì na-adìghì
ìke;
Ì ghọla otu onye n'ime anyì.”
- 11 Nganga ìbụ eze gì niile, na oke ụzụ ụbọ akwara
gì,
ka a na-elikọta n'aja.

Ikpuru ga-aghoro anu ahụ gi ebe ndina;
 o bukwa ikpuru ga-agho ihe mkpuchi ahụ gi.

12 Lee ka i si site n'eluigwe daa,
 gi kpakpando ututu, nwa chi obubo.
 O bu ezie na i di ukwu n'ebe mba niile nke uwa
 no na mbu,
 ma lee ka e si mee ka i buru onye a tudara
 n'ala.

13 N'ihu na i kwuru ya n'obi gi si,
 "Aga m arigoro n'eluigwe,
 doo ocheeze m
 n'elu kpakpando niile Chineke kere;
 aga m anodukwa n'ugwu nzuko,
 na nsotu ugwu nsu ahu di n'elu elu ugwu,
 tuu iwu.

14 Aga m arigo n'ebe kachasi elu nke eluigwe,
 mee onwe m ka m diri ka Onye kachasi ihe
 niile elu."

15 Ma a ga-ewedata gi ala ruo n'ili,
 ruo na nsotu ala mmuo.

16 Ndi niile huru gi na-elegide gi anya,
 na-atule banyere ndu gi, si,
 "O bu nwoke a bu onye ahu mere ka uwa maa
 jijiji,
 onye mekwara ka alaeze mee mkpotu.

17 O bu onye a bu onye ahu mebiri uwa mee ya
 ka o di ka ozara?
 O bu ya tikporo obodo ukwu ya niile,
 jukwa ihapu ndi o dotara n'agha ka ha laa?"

18 Ndi eze mba niile di iche iche
 na-edina na nsopuru n'ime ili ha.

19 Ma ozu gi ka a tųpuru
 dika alaka osisi ruru aru, nke gbajiri agbaji.
 O bukwa ozu ndi niile e gburu n'agha,
 na ozu ndi e ji mma agha mapuo afo,
 ndi na-aridaru n'olulu nkume, ka e ji
 kpuchie gi n'ili gi.
 E, ozu gi di ka ozu nke inyinya zotozo ukwu.
 20 A gaghị eli gi dika e si lie ndi eze ndi ozo,
 n'ih i na i bibiela ala gi.
 I gbukwaala ndi gi.

A gaghị akpotukwa aha umu umu
 ndi na-emebi iwu ozo.

21 Dozienu ebe a ga-anu gbuo umu ya ndi ikom,
 n'ih i mmehie nke ndi bu nna ha.
 Ha agaghị ebili nweta ala ahụ,
 mee ka elu uwa juputa n'obodo ha niile.

22 N'ih i na mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
 ihe niile kwuputara si,
 "Aga m ebili megide ha;
 aga m esitekwa na Babilon bipu aha ndi foduru,
 na umu ha na umu umu ha.
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
 niile kwubiri ya.

23 Aga m eme ka Babilon ghozo ulo obibi nye
 ikwighikwighi,
 na ebe mmiri ga na-adoko.
 M ga-eji aziza ila n'iyi zachapu ha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
 niile kwubiri ya.

Amuma e buru megide Asirja

24 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile anuola iyi kwuo si,

“N’ezie, dika m si tuo ya n’obi m, otu a ka o ga-emekwa.

O ga-eguzosikwa ike dika m si zube ya.

25 M ga-etipia ndi Asirja n’ala m,
n’elu ugwu m ka m ga-anoo zopia ha
n’okpuru ukwu.

A ga-ebupu ibu aro ya site n’ahu ndi m,
a ga-ewezugakwa ibu aro ya site n’ubu ha.”

26 Nke a bu nzube ahụ nke ezubere maka uwa niile;

nke a bukwa aka ahụ esetipuru n’elu mba niile di iche iche.

27 N’ihi na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu dike n’agha, ezubela ime ya. Onye kwa puru igbanwe nzube ya?

O setipula aka ya, onye puru ime ka o weghachi ya azu?

Amuma e buru megide ndi Filistia

28 Amuma a biara n’afu ahụ eze Ehaz nwuru:

29 Unu anurila onu, unu ndi Filistia,
maka na mkporo e ji eti unu ihe agbajielā;
O bu ezie na o gbajielā, ma ihe ga-esite n’odudu agwo ahụ puta bu ajuala,
mkpuru ya ga-abu agwo ojo, nke na-amaghari ebe niile.

30 Ndi bu nnoo ogbenye ga-achota ihe oriri,
ndi mkpa na-akpa ga-ebikwa n’udo.

Ma aga m eji agu na unwu
laa ndi foduru ndu n’etiti unu n’iyi.

- 31 Kwasié akwa ike gi ọnu ụzọ ama! Tie mkpu gi obodo!
 Tụọnu oke egwu unu ndị Filistia.
 N'ihì na lee, ndị agha a zuziri azuzi si n'ugwu na-abia imegide gi.
 O dighi onye na-aga iche n'etiti ahiri ha.
- 32 Osisa di aana ka anyi ga-enye
 ndi ozi si na mba ahụ?
 Gwa ha na ONYENWE ANYI emeela ka Zayon guzosie ike.
 O bukwa n'ime ya ka ndi ya e wedara n'ala ga-achotara onwe ha ebe mgbaba.

15

Amuma e buru banyere Moab

- 1 Amuma megide Moab:
 Ar di na Moab a laala n'iyi,
 a lara ya n'iyi naani n'otu abali.
 Kia di na Moab a laala n'iyi,
 a lara ya n'iyi naani n'otu abali.*
- 2 Ndi niile bi na Dibon
 na-aga n'ihu ulo mmuo ha ikwa akwa. Ndi
 Moab na-akwa akwa n'ihì Nebo na Medeba.
 Isi ha niile bu isi nkwocha,
 afononu ha niile ka akpuchakwara.
- 3 Ha na-eyi akwa mkpe na-agaghari n'ezi,
 mkpu akwa na-ada n'elu ulo, na n'ama.
 Ha niile ji iti mkpu na ikwa akwa
 na-ada n'ala.
- 4 Heshbon na Eleale na-eti mkpu akwa,
 a na-anu olu akwa ha o buladi ruo Jehaz.

* 15:1 Obodo Ar na Kia, bu obodo abuo di mkpa n'ala ndi Moab.

N'ihì nke a, ndị agha Moab na-eti mkpu akwa,
mkpuruobi ha na-amakwa jijiji.

⁵ O na-ewute mkpuruobi m n'ihì Moab,[†]
ndi ya na-agba osọ ruo o buladi n'obodo Zoa
na Eglat Shelishiya.

Ha na-akwa akwa
dika ha na-arigo Luhit.[‡]

Mgbe ha na-agbago uzọ Heronaim,
ha na-ebe akwa mwute n'ihì mbibi
biakwasiri ha.

⁶ Mmiri Nimrim atachaala!
Ahihia akponwukwala;
ahihia ndu niile agwukwala
o nwekwaghi akwukwo ndu nke foro.

⁷ Ya mere akunuba ha kpakobara ndi ha chek-
wara
ka ha buuru gafee ofe ndagwurugwu
warawara nke odọ mmiri osisi popla niile.

⁸ Mkpu akwa ha na-ada uda gburugburu oke ala
Moab niile;
akwa ha na-ebesi ike na-ada ruo obodo
Eglaim;
abu akwa ha na-erukwa Bja-Elim.

⁹ Iyi Dibon juputara n'obara,
ma aga m atukwasikwa o buladi otutu ihe
ndi ozọ n'elu Dibon!

Odum ka a ga-atukwasiri ndi Moab[§] gbapuru
tukwasikwara ndi foduru n'ala ahụ.

[†] 15:5 Aiz 16:11; Jer 48:31   [‡] 15:5 Jer 48:5   [§] 15:9 2Ez 17:25;
Jer 50:17

16

¹ Ziganu umu aturu dika onyinye
nye onye na-achi ala ahụ
site na Sela, gafee n'uzo ozara
ruo ugwu nke Ada Zayon.

² Ndi inyom Moab
noka n'onu mmiri Anon*
na-akwughari
dika umu nnunu e si n'akwu ha chupu.

³ Moab na-asị, "Nwee mkpebi na mmuo gi,"
"Kwubie okwu n'ihe i kpebiri.
Mee ka onyinyo gi diri ka abali
n'etiti oke ehie.
Zobe ndi gbapuru oso ndu,
ekpugheela onye na-achọ ebe nchebe.

⁴ Ka ndi Moab achupuru achupu noro n'etiti unu,
ghoro ha ebe nchebe puo n'aka onye mbibi
ahụ."

Onye mmegbu ahụ nwere ogwugwu,
mbibi ga-akwusikwa,
onye ahụ na-azoda mmadu ga-agwuchakwa
site n'ala ahụ.

⁵ A ga-ehiwe otu ocheeze site n'ihunanya;
otu nwoke ga-anokwasị n'elu ya site
n'ikwesị ntukwasị obi,
otu onye sitere n'ulo ikwu Devid,
bu, onye mgbe o na-ekpe ikpe, na-achọ ikpe ziri
ezi,†

---

* **16:2** Mmiri Anon nke di n'akuku ugwu oke ala ahụ, bu iyi di
mkpa n'ala Moab Onu 21:13-14 † **16:5** Aiz 9:6-7; Aiz 32:1; Dan
7:14; Luk 1:33; Mkp 11:15

na-emekwa ngwa ime ezi omume.

⁶ Anyị anụla akụkọ banyere Moab,
nụkwa ihe banyere nganga‡ ya na aghugho
ya niile.

Obodo ahụ na-anya isi, nke nganga juru obi?
Ugbu a, lee na inya isi ha erijughị afo.

⁷ Ya mere, ndị Moab niile na-eti mkpu akwa,
ha na-ebetara Moab akwa.

Kwasie akwa ike, nwee mwute,
n'ihị achicha e ji mkpuru osisi a mịkporo
amịkpọ mee nke Kia Hereset.

⁸ Lee ka ubi niile nke Heshbon si togboro n'efu;
osisi vainị ha niile dị na Sibma
akponwusiala.

E, ndị eze mba dị iche iche azodala
otutu osisi vainị oma ndị a niile n'ukwu.

E, osisi vainị ndị gbatiri ruo Jeza,
ruokwa n'ozara,
nke mgboro gwu ha gbasara
ruo n'onu osimiri.

⁹ N'ihị ya, ana m akwa akwa dị ka ndị Jeza§ si
akwa akwa
n'ihị ubi vainị Sibma.

Anyị mmiri akwa m ga-eede gi ahụ
gi Heshbon, na gi Eleale,*

n'ihị na e meela ka uzu mkpu onu nke na-ada
mgbe a na-ewe ihe ubi n'ime gi gharakwa idi
ozo.

¹⁰ Ewepula onu na obi utọ site n'ubi na-amị
mkpuru oma,

---

‡ 16:6 Jer 48:29; Qbd 3; Zef 2:8 § 16:9 Aiz 15:4 * 16:9 Onu
32:3; Jer 48:34

ọ dighi onye na-abu maobu tie mkpu onu
 n'ubi vaini a gbara ogige;
 ọ dikwaghi onye na-azochaputa mmanya m
 vaini n'ebe izocha mmanya;
 n'ihu na emeela m ka iti mkpu onu niile
 kwusi.

11 Mkpuruobi m na-enwe mwute n'ihu Moab dika
 ubo akwara,
 ime mmuo m kwa n'ihu Kia Heres.

12 Mgbe Moab ga-egosiputa onwe ya n'ebe ya di
 elu,
 ọ na-eme naani ka ike gwu ya,
 mgbe ọ ga-aga ikpe ekpere n'ihu mmuo ya,
 o nweghi uru nke a ga-abara ha.

13 Ihe ndi a niile bu okwu ONYENWE ANYI kwuru
 banyere Moab na mbu,

14 ma ugbu a ONYENWE ANYI na-ekwu, si, "Tupu
 afo ato agachaa, dika onye e goro oru† si agu afo,
 a ga-eleli ugwu niile Moab nwere, ya na igwe
 mmadu ya bara uba. Ndi fodukwara ndu ga-adi
 naani mmadu ole na ole burukwa ndi na-adighi
 ike."

17

Ozi e ziri banyere Damaskos

1 Nke a bu amuma megide Damaskos,* isi
 obodo Siria.

"Lee, Damaskos agaghi adikwa! O gaghi abukwa
 obodo ozo,
 kama o ga-aghọ mkpomkpọ ebe, nke zedara
 ezeda.

---

† 16:14 Job 7:1; 14:6; Aiz 21:16 * 17:1 Jen 14:15; 15:2; 2Ez 16:9;
 Jer 49:23; Ems 1:3-5; Zek 9:1; Oru 9:2

- 2 Ọ dīkwaghị onye ga-ebi n'ime n'obodo niile nke Aroea,
 ọ ga-adiri igwe aturu na ehi di iche iche, ndi ga-amakpu,
 ọ dīkwaghị onye ga-eme ka egwu tuo ha n'ebe ahụ.
- 3 Ebe e wusiri ike nke Ifrem agaghị adikwa,
 ya na ike alaeze nke si Damaskos,
 ndi foduru nke Aram ga-adi ka ebube nke ndi Izrel,"
 otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.
- 4 "N'ubochi ahụ, a ga-eme ka nsopuru Jekob nwere buru ihe e wedara n'ala.
 Abuba dikwa ya n'ahụ ga-atalata.
- 5 Ọ ga-adi ka ubi e si n'ime ya wee ihe mkpuru site n'oka guzoro oto,
 na-achikota mkpuru n'ogwe aka ha dika mgbe mmadu na-atutukota mkpuru site n'igbo oka
 n'ime Ndagwurugwu Refaim.
- 6 Ma o bu ole na ole n'ime mkpuru ahụ ga-afodukwa,
 dika mgbe a kucharị osisi oliv,
 hapu mkpuru abuo maobu ato, nke di n'alaka kachasi elu,
 maobu mkpuru anọ maobu ise a hapuru n'onu onu alaka nke ahụ miri mkpuru."
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwubiri ya.
- 7 N'ubochi ahụ, ha ga-echeta onye kere ha,

nweekwa nsopuru n'ebe Onye nsọ nke Izrel
nọ.

⁸ N'ubochi ahụ, ha agaghị elekwasikwa chi ha dị
iche iche anya ka ha nyere ha aka.

Ha agakwaghị efe ihe ndị ahụ ha ji aka ha
mee.†

Ha agakwaghị asopuru chi nwanyị ha bu
Ashera,‡

maobu ebe ichu aja uda na-esi isi utọ nke
mkpisiaka kpuru.

⁹ N'ubochi ahụ, obodo ha niile e wusiri ike, nke
ha hapuru n'ihị ndị Izrel, ga-adị ka ebe ahapuru
ahapu nye oke ohia na ahihia nke ohia. Ebe niile
ga-abu nnoo mkpomkpọ ebe.

¹⁰ N'ihị na i chezola Chineke onye na-azoputa gi.
I chetaghị Nkume ahụ, nke bu ebe mgbaba
gi.

Ya mere, o masikwa gi kuọ ihe okuku di iche iche
nke di utọ,

maobu manye alaka osisi vaini i si n'ala ozọ
bubata,

¹¹ o burukwa na i mee ka ha too n'ubochi ahụ i
kunyere ha n'ala,

maobu na ha mara ifuru n'ututu ubochi ahụ
i kunyere ha n'ala,

i gaghị aghota mkpuru o miri,

n'ihị na o bu naani oria na ihe mgbu ka ha
ga-ewetara gi.

¹² Ahaa, lee uzu nke otutu mmadu na-eme,
nke yiri mkpotu oke osimiri.

† 17:8 Aiz 2:8; 31:7   ‡ 17:8 Ashera bu chi nwanyị ndi Kenan. O
bu osisi ka e ji egosiputa oiyi ya na otutu ebe ichu aja ya. Nkp
3:7; Dit 12:3; 16:21

Ọ bụ mkpọtụ nke mba dị iche iche;
 ha na-eme mkpọtụ dị ka nnughari nke otutu
 osimiri.

13 Ọ bụ ezie na ha na-agbọ ụja dika mkpọtụ nke
 oke osimiri,
 ma Chineke ga-abara ha mba nke ga-eme ka
 ha gbaa ọsọ.

A ga-achusa ha dika ifufe si efesa igbugbo ọka,
 na dika mpempe akwukwo ifufe siri ike na-
 ebughari gburugburu gburugburu.

14 N'anyasi, ha na-eme ka oke egwu diri,
 tutu ruo ututu, ha adighikwa.

Nke a bu ihe nketa diri ndi ahụ na-apunara anyi
 ihe anyi nwere n'ike.

E, o bu ihe nza ruru ndi ahụ ji ike na-anakoro
 anyi ihe anyi nwere.

18

Amuma e buru banyere Kush

1 Ahuhu ga-adiri ala ahụ a na-anu uzu otutu nku
 n'ime ya,*

ala ahụ di n'ofe iyi ukwu niile nke Kush.†

2 Ala nke na-ezipu ndi ozi ya site n'osimiri,
 bu ndi na-eji ugbo mmiri papiros n'aga n'elu
 mmiri.

Gaanu ngwangwa, unu ndi ozi di nko
 gakwuru ndi toro ogologo nke ahụ ha na-akwo
 murumuru,
 gakwuru ndi a na-atu egwu n'ebe niile,

* 18:1 Maobu, *uzu igurube* † 18:1 N'oge Aizaya onye amuma,
 ndi Kush n'achi Ijpt. Mgbe ha chorọ ibuso ndi Asiria agha, ha
 rijoro ndi Palestin ka ha nyere ha aka.

mba na-achọ okwu na ụka, nke na-azọpịakwa
azọpịa,
ndị osimiri dị iche iche kewara ala ha.

³ Unu niile bi n'elu ụwa dum,
na unu ndị nwere ebe obibi n'ụwa, geenụ m
ntị.

Mgbe e buliri ọkọlọtọ elu n'elu ugwu niile,
lee anya;

mgbe a furu opi ike,
gee ntị.

⁴ N'ihị na ihe ndị a bụ ihe ONYENWE ANYỊ gwara
m,

“Aga m anọ jụụ na-elepu anya site n'ebe
obibi m,

dịka mgbe igirigi na-ada n'oge okpomọkụ nke
owuwe ihe ubi,
na dịka anyanwụ si acha n'oge okpomọkụ.”

⁵ N'ihị na tupu oge owuwe ihe ubi eruo, mgbe
ifuru dapụsiri,

mgbe okoko na-aghọ mkpuru vainị nke ka
na-achata achata,

ọ ga-eji mma oge gbuchapu ụmụ alaka ya,

ọ ga-egbutu ma wezugakwa alaka ndị ahụ
na-awasa awasa.

⁶ A ga-ahapu ozu ndị agha ha

ka anụ ufe nke ugwu na ụmụ anụ ọhịa rie
ha.

Ụmụ nnụnụ ga-eri anụ ha n'oge okpomọkụ,

ma ụmụ anụ ọhịa ga-eri ha n'oge oyi.

⁷ Ma mgbe ahụ, a ga-ewetara ONYENWE ANYỊ,
Onye puru ime ihe niile onyinye dị iche iche,
site na ndị toro ogologo, ndị ahụ na-akwọ
mụrumuru,

site na ndị a na-atụ egwu n'ebe niile,
 bu mba ndị okwu na ụka,‡ nke na-azọpịakwa
 azọpịa,
 ndị osimiri dị iche iche kewara ala ha.
 A ga-eweta onyinye§ a n'Ugwu Zayon, n'ebe ahụ
 a na-akpọku aha ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime
 ihe niile.

19

Amuma e buru banyere Ijpt

- ¹ Nke a bu amuma megide Ijpt:
 Lee, ONYENWE ANYI na-abia imegide Ijpt,
 o na-anokwasikwa n'eluigwe ojii nke na-
 agba oso.
 Arusi ndi Ijpt niile na-ama jijiji n'ihu ya.
 Ozọ, n'ihu ujo obi ndi Ijpt na-agbaze n'ime
 onwe ha.
- ² “Aga m akpali ndi Ijpt mee ka ha luo ogo n'etiti
 onwe ha.
 Nwanne ga-emegide nwanne ya,
 onye agbataobi ga-emegidekwa onye ag-
 bataobi ya;
 obodo ga-emegide isi obodo;
 otu a kwa, alaeze ga-emegidekwa alaeze.
- ³ Ndi Ijpt ga-ada mba n'ime mmuo ha,
 aga m eme ka nzube ha niile buru ihe efu,
 ha ga-ajuta arusi na mmuo ndi nwuru anwu ase,
 juokwa ndi na-ajuta mmuo ojo ase na ndi
 dibia afa.

‡ 18:7 Maobu, asusu di iche
 3:10

§ 18:7 Abu 72:10; Aiz 16:2; Zef

4 Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ
ime ihe niile ekwuola ya si,
Ọ bụ n'aka eze afọ tara mmiri,*
nke na-adighi eme ebere,
ka m ga-enyefe ndi Ijipt, ka o buru onye ga-
achị ha.”

5 Mmiri di n'osimiri ga-atada;
o ga-atakwa takorokwa.

6 Uzọ niile osimiri Ijipt ahụ si asoghari
ga-atalata bido n'isi isi.

Ahijia riidi niile na amị niile ga-akponwusikwa.

7 Ahijia ndu niile di n'akuku Nail ga-
akponwu,
ifufe ga-efesakwa ha.

Mkpuru niile a kuru n'ebe ahụ ga-ala n'iyi,
ihe niile ga-anwu.

8 Ndi oku azu ga-asu ude, kwaa uwa,
na ndi niile na-atuba nko azu n'ime Nail,
ndi na-agma ugbu n'elu mmiri
ga-ata ahụ.

9 Ndi n'aru oru flakisi etiri eti ga-eru uju,
na ndi na-akpa akwa ocha ka olileanya ha
ga-agharipu.

10 Obi utọ agaghị adikwara ndi na-esite n'ikpa
akwa enweta ego,
ha na ndi oru di iche iche a na-akwu ugwo.

11 Naani ndi nzuzu ka ndiji Zoan bu,

---

* **19:4** Eze Shabaka, onye Kush chiri ala Ijipt na senchuri nke
asaa. Aiz 20:4; Jer 46:26; Izk 29:19

ndumọdu na-enweghị isi ka ndị na-adụ eze
Ijpt ọdu na-enye.

I ga-esi ańaa gwa Fero,
“Abụ m otu n’ime ndị maara ihe,
onye si n’agburu ndị eze ochie”?

¹² Ebee ka ndị ikom gị ahụ maara ihe nọ ugbu a?
Ka ha gosi gị ma meekwa ka ị maara,
ihe ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile
zubere megide Ijpt.

¹³ Ndiisi obodo Zoan aghoala ndị nzuzu,
ndiisi obodo Memfis† aghokwaala ndị e
duhiere eduhie;
ndị bu nkume isi nkuku nke ndị ya niile
eduhie ndị Ijpt ụzọ.

¹⁴ ONYENWE ANYI awunyela n’ime ha
mmuọ nzuzu nke uche na-ezughị oke;
nke mere ka Ijpt na-adaghari n’ihe niile o na-
eme
dika onye nbigara mmanya oke si adaghari
n’ihe o gboro.

¹⁵ O dighi ihe Ijpt nwere ike ime,
isi maobu odu; alaka nkwa maobu osisi
achara.

¹⁶ N’ubochi ahụ, ndị ikom Ijpt ga-adị ka ndị
inyom, ha ga na-ama jijiji n’egwu n’ihi aka ahụ
ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile weliri elu
imegide ha.

¹⁷ Ala Juda ga-ewetara ndị Ijpt oke egwu, oke
ujo ga-atu onye obula akpotaara aha Juda, n’ihi
ihe ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile na-
ezube megide ha.

---

† **19:13** Memfis bu isi obodo ndi Ijpt n’oge ochie. Izk 30:13; Hos
9:6

18 N'ubochi ahụ, obodo ise n'ime ala Ijipt ga-asụ asụsụ Kenan, n'ụọ iyi irubere ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile isi. Otu n'ime obodo ndi a ka a ga-akpọ Obodo anwụ.

19 N'ubochi ahụ, ebe ichuru ONYENWE ANYI aja ga-adi n'etiti ala Ijipt.‡ A ga-ewukwa otu ogidi ncheta nye ONYENWE ANYI n'oke ala ha.

20 Nke a ga-abu ihe ama na ihe ngosi, na ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile nọkwa n'Ijipt. Mgbe ha kpokuru ONYENWE ANYI maka ndi na-emegbu ha, o ga-aza ha, o ga-ezitere ha onye nzoputa, onye ga-azoputa ha.

21 Ya mere, ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi Ijipt mara onye o bu, n'ubochi ahụ, ha ga-amata ONYENWE ANYI, jirikwa ichu aja na onyinye fee ya. Ha ga-ekwe ONYENWE ANYI nkwa debekwa ya.

22 ONYENWE ANYI ga-eti Ijipt ihe otiti, ma o ga-agwo kwa ha. Ndi Ijipt ga-aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-anakwa nti n'ariri o ha gwokwa ha.

23 N'ubochi ahụ, a ga-enwe okporouzo atuliri atuli nke ga-esite na Ijipt ruo Asiria. Ndi Asiria ga-aga Ijipt, ndi Ijipt ga-agakwa Asiria, ndi Ijipt na ndi Asiria ga-eso fee ofufe.

24 N'ubochi ahụ ka Izrel ga-abu nke ato imezu Ijipt na Asiria, buru ngozi n'uwa.

25 ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile ga-agozi ha, na-asị, "Ka ngozi diri Ijipt, ndi m, diri Asiria nke bu akaoru m, na Izrel ihe nketa nke m."

‡ 19:19 Jen 28:18; Opu 24:4; Jos 22:10,26,27

20

Amuma e buru banyere Ijipt na Kush

¹ N'afọ ahụ, Sagon, eze Asiria, zipuru ochiagha onye okwa ya kasi ukwu, ka o gaa buso Ashdod agha. O gara meriekwa ya n'agha.

² N'oge ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu Aizaya nwa Emoz. O siri ya, "Yipu uwe mkpe iyi n'ahụ, ya na akpukpoukwu di gi n'ukwu." O mere otu a, o gbaara otọ, jeharịakwa n'ukwu efu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Di ka ohu m Aizaya si gbara otọ jeharịa n'ukwu efu afọ atọ ndi a niile, o bu ihe ama na ihe ido aka na nti n-egosi ihe gaje ibiakwasị ndi Ijipt na ndi Kush.*

⁴ N'ihia na otu a ka eze Asiria ga-esi kpuru ndi Ijipt na ndi Kush o dotara n'agha. Ha ga-agba otọ na-ejeharị n'ukwu efu, ma nwantakiri ma okenye. Otule ha gba otọ ga-aburu Ijipt ihe ihere.

⁵ Egwu ga-ejide ndi ahụ niile nwere nchekwube n'ike Kush, na ndi ahụ niile jiri Ijipt nyaa isi ga-ada mba. Ihere ga-emekwa ha.†

⁶ N'ubochi ahụ, ndi ahụ dinyeere ha, bu ndi bi n'onu mmiri ha ga-asị, 'O buru na ihe di otu a dakwasiri ndi Ijipt anyi tukwasiri obi inyere anyi aka, na inaputa anyi site n'aka eze Asiria, ebeekwanu ka anyi ga-agbaga?' "

21

Amuma e buru banyere Babilon

---

* 20:3 Nke a bu mgbago Naij † 20:5 Aiz 30:3-5; 31:1; Izk 29:6-7

¹ Amụma megide ọzara nke dị n'akụkụ oke osimiri:

Dịka oke ifufe si n'ọzara Negeb na-efebiga,
ka onye na-eme ihe ike ga-esi n'ọzara bịa,
site n'ala nke oke egwu.

² Ahụrụ m ọhụ dị egwu, ọhụ oke mbibi,
na ọhụ oke nrara nye n'aka ndị mbibi, n'ebe
onye na-apụnara mmadụ ihe n'ike na-
akwakọta ngwongwo.

Bilienu unu ndị agha Elam, buonu agha! Unu ndị
agha Midia, gbaanụ obodo gburugburu!
Aga m eme ka ịsụ ude na mmegbu niile
kwusị.

³ N'ihị nke a, ahụ m niile nọ n'oke ihe mgbu,
oke ihe mgbu* zuru m ahụ, dika ihe mgbu
nke nwanyị ime na-eme.

Amara m jijiji n'ihị ihe m nuru,
ihe m na-ahụ na-agbagwoju m anya.

⁴ Obi m anọkwaghị jụụ,
oke ọma jijiji na-eme ka m tọọ egwu;
chi ojiji nke m na-ele anya ya
aghoọlara m ihe ịma jijiji.

⁵ Ha na-akwado tebul.
Ha na-edozi ute inọdu ala,
ha na-eri, ha na-anụ.

Bilienu ndịisi agha,
teekwanụ ọta niile mmanụ!

⁶ Ihe a ka Onyenwe anyị gwara m,
“Gaa, guzobe onye nche,

---

* 21:3 Ya bụ, ahụ ụfụ

ka o kwuo ihe o na-ahụ.
 7 Mgbe o hụrụ ụgbọ agha,
   na usuu inyinya,
 na ndị na-agba inyinya ibu,
   maọbụ ndị na-agba inyinya kamel ka ha na-
   abịa abụọ abụọ,
 gwa ya ka o lezie ha anya nke oma,
   nọọkwa na njikere.”

8 Onye nche na-elepụ anya tiri mkpu dika
 odum, si,
 “Onyenwe m, n’ehihie ụbọchị niile ka m na-
   eguzo n’elu ụlọ nche,
   n’ọnọdụ nche m ka m na-eguzokwa abali
   niile.

9 Lee, otu nwoke nọ n’ime ụgbọ agha na-abịa,
   ya na ndị nọ n’elu inyinya na-abịa abụọ
   abụọ.

O nyeghachiri osisa ahụ,
   ‘Babilon adaala, e o daala,
 arusi niile apiri api nke chi ya niile
   a kurisiela togboro n’ala.’ ”

10 O, ndi m, ndi a zochara azocha, dika oka a
   zochara n’ebe izocha oka,
   agwala m unu ihe
 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
   bu Chineke Izrel kwuru.

Amuma banyere Edom

11 Nke a bu amuma megide Duma:
 Otu onye si na Sia na-akpo m oku,
   “Onye nche, ginị ka o foduru tupu chi abo?
   Onye nche, ginị ka o foduru tupu chi abo?”

12 Onye nche zara si,

“Chi ọbụbọ na-abịa, abalị na-abiakwa.
 Ọ buru na ị choro ịjụ ajuju, jụonu ajuju,
 ma laghachikwa ozo.”

Amuma e buru banyere Arebia

¹³ Amuma megide Arebia:

Unu ndi ije niile nke Dedan,
 ndi na-anọ onodu abali n’oke ohia nke
 Arebia,

¹⁴ kuterenu ndi ahụ biakwutere unu akpiri
 na-akpo nkụ mmiri onunu;
 unu ndi bi n’ala Tema,
 buterenụ ndi gbakwutere unu oso ndu nri.

¹⁵ N’ihi na o bu site n’agha
 nke e ji mma agha egbu ndi mmadu,
 na agha e ji akụ agbatu mmadu
 ka ha si na-agbapu oso.

¹⁶ Nke a bu ihe Onyenwe anyi siri m, “Tupu
 otu afo agwu, di ka esi agu afo onye ohu e goro
 oru, ima mma Keda ga-agwusi.

¹⁷ Ndi foduru ndu n’ime ndi na-agba uta, ndi
 bu dike n’agha na Keda, ga-adi mmadu ole na
 ole.” ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel ekwuola
 ya.

22

Amuma e buru banyere Jerusalem

¹ Amuma megide ndagwurugwu nke ohu.
 O bukwa ginị na-eme unu ugbu a
 nke mere na unu niile rigooro n’elu ulo?

² Gi obodo juputara n’oke ogbaaghara,
 gi obodo oke uzu na-anuri obi utu?

Ndi unu niile nwuru anwughi n’ime ogbo agha,

ma ọ bukwanụ site na mma agha.

³ Ndiisi unu niile agbapụchaala.*

E jidechara ha niile na-enweghị àkụ ọbụla a gwapuru.

Unu niile e jidere ka a dọkpụrụ n'otu dika ndi mkporo

bụ ndi ahụ gwapuru ọsọ mgbe ndi iro ka nori ebe di anya.

⁴ N'ih i nke a, asiri m, "Lepunụ m anya ka m nooro onwe m;

ka m bee akwa di ilu.

Unu anwakwala ikasi m obi,

n'ih i mbibi e bibiri ndi m."

⁵ Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwee otu ubochi

ubochi ogbaaghara na nzoda na ihe nke igba mmadu gharị,

n'ime ndagwurugwu nke ohu,

o bu ubochi itida mgbidi

na nke itiku igwu niile mkpu akwa.

⁶ Elam bu akpa akụ,

ya na ndi nokwasiri n'elu ugboala na inyinya ha;

Kia eweputakwala ota.

⁷ Ugboala juputara na ndagwurugwu unu niile mara mma;

ndi na-agba inyinya anochisiela onu uzo niile e si abanye n'obodo unu.

⁸ Onyenwe anyi wezugara ihe nchedo niile nke Juda,

---

* 22:3 Maobu, agbaala oso

n'ụbọchị ahụ unu legidere anya
na ngwa agha dị n'Ụlọeze dị n'Oke ọhịa.

⁹ Unu hụrụ na mgbidi obodo Devid
nwere ọtụtụ mgbawa n'ebe dị iche iche na
ya.

Unu chekọtara mmiri
n'ọdọ mmiri nke ala ala.

¹⁰ Unu gurụ ụlọ dị na Jerusalem ọnu,
tiwaa ụfọdụ ụlọ iyi mee ka mgbidi sie ike.

¹¹ Unu gwuru ọdọ mmiri n'etiti mgbidi abụọ
maka ichekwa mmiri si n'ọdọ mmiri ochie,
ma unu elekwasịghị Onye ahụ kere ya anya,
unu ejikwaghị Onye ahụ tūrụ atumatụ ya
site na mgbe gara aga kpọrọ ihe.

¹² Onyenwe anyị, ONYENWE ANYỊ, Onye pūrụ ime
ihe niile,

kpọrọ unu ụbọchị ahụ
ka unu kwaa akwa, ruo ụjụ,
kpuchaa agịrị isi unu ma yirikwa akwa
mkpe.

¹³ Ma lee, e nwere obi uto, na-egwuri egwu;
igbu ehi na igbu atūrụ,
iri anụ nakwa inụ mmanya.

Unu na-asị, “Ka anyị rienụ, n̄ụokwanụ,
n'ihị na echi ka anyị ga-anwụ.”

¹⁴ ONYENWE ANYỊ, Onye pūrụ ime ihe niile,
ekpugheerala m mee ka m nūrụ, “N'ezie, agaghị
ekpuchiri unu mmehie a ruo ụbọchị unu ga-
anwụ.” Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, bụ ONYENWE
ANYỊ, Onye pūrụ ime ihe niile kwuru.

¹⁵ Otu a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ,
Onye pūrụ ime ihe niile, kwuru:

“Gaa, gwa odozi akụ a bụ Shebna,
nke bụ onye na-elekọta ụlọ ukwu eze:

16 Gịnị ka ị na-eme n’ebe a, onye nyekwara gị
ikike
na i gwuwaara onwe gị ili n’ebe a,
na-egwuwakwa ili gị n’ebe dị elu
na-akapụtara onwe gị ebe izuike n’ime
nkume ahụ?

17 “Kpachara anya, ONYENWE ANYỊ na-aga ịkpata
gị aka,
tufuo gị n’ebe dị anya, gị dike na nwoke.

18 O ga-afikọta gị okirikiri dika bọlu,
tufuo gị n’obodo sara mbara.

N’ebe ahụ ka ị ga-anọ nwụọ,
n’ebe ahụ kwa ka ụgboala gị nke i ji anya isi
ga-aghọ ihe ihere nye ezinaụlọ onyenwe gị.

19 Onyenwe anyị ga-achupụkwa gị site n’okwa
gị,
na sitekwa n’ọnọdụ gị dị elu, dọda gị n’ala.

20 “N’ụbọchị ahụ, aga m akpọ ohu m, Eliakim,
nwa Hilcaya.

21 Aga m eyikwasị ya uwe ọrụ gị, kekwasịkwa
ya ihe ike n’ukwu, werekwa ike ọchịchị ahụ i
nwere na mbụ nyefee ya. O ga-abụkwara ndị
Jerusalem na ndị Juda nna.

22 Aga m enyefekwa ya n’aka ihe ntughe ụzọ
nke ụlọ Devid. A ga-emegehe ihe niile ọ sị na a ga-
emegehe, mechiekwa ihe niile ọ sị na a ga-emechi,

23 Aga m eme ka o guzosie ike dika ntu a
kpogidere n’aja ụlọ. Ocheeze ya ga-ewetara ụlọ
nna ya nsopurū.

24 A ga-ekokwasị ya ebube nke ezinaụlọ ya, ụmụ ya na ụmụ ụmụ ya, ihe niile nke dị nta, site na ite na efere, sitekwa n'ọba ruo na karama niile.

25 “N’ụbọchi ahụ,” ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri, “N’oge ahụ, ntu ahụ a kpogidesiri ike n’aja ụlọ ga-apụ n’ọnọdu ya, a ga-akpajipụ ya ọ dapụ n’ala. Ibu niile nke kokwasiri n’elu ya ka a ga-egbuda n’ala.” N’ihi na ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

23

Amụma e buru banyere Taia

- 1 Nke a bụ amụma megide Taia:
Tienụ mkpu akwa, unu ụgbọ mmiri nke Tashish
n’ihi na e bibiela Taia,
ahapula ya na-enweghi ụlọ ọbula maọbu
onụ mmiri mbata.
Ozi erutela ha aka
site n’obodo Saipros.
- 2 Derenụ duu, unu ndi bi n’ala ahụ osimiri gbara
gburugburu.
Unu ndi na-azụ ahia na Saịdon,
ndi na-ezipụ ụgbọ mmiri na-aga n’osimiri,
kwaanụ akwa.
- 3 N’elu otutu mmiri di ukwuu,
ka mkpuru okuku Shihwa si bia,
owuwe ihe ubi nke Nail bu ihe uru ahia Taia,
o ghorọ oma ahia nke mba di iche iche.
- 4 Ka ihere mee gi, Saịdon, na gi bu ebe e wusiri
ike nke osimiri,

n'ihì na oke osimiri ekwuola okwu;
 “Ime emetubeghì m, nke m ji amụputa nwa;
 o nwebeghì mgbe m ji zuputa umu ndi ikom
 maobu umu ndi inyom tozuru oke.”

⁵ Mgbe ozi ga-abịara ndi Ijipt,
 ha ga-anọ na mwute n'ihì ozi si Taịa.

⁶ Gabiganu ruo Tashish
 tisienu mkpu akwa ike, unu ndi bi n'ala
 mmiri gbara gburugburu.

⁷ Nke a o bu obodo ahụ onu na-ejuputa n'ime ya
 oge niile?

Obodo ahụ dirila kemgbe oge gara aga?

Nke a o bu ihe foduru n'obodo ahụ
 ndi ya na-esi n'ime ya puo gaa n'ebe di anya
 iwu obodo ozọ?

⁸ Onye zubere ihe di otu a megide Taịa,
 bu mba na-ekpube ndi ozọ okpueze,
 mba nke ndi ahia ya bu umu eze,
 nke ndi ozu ahia ya bu ndi a na-asopuru
 n'ụwa?

⁹ O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 zubere ya,
 n'ihì iweda n'ala mpako na ima mma ya
 niile,
 na iwetara ndi niile a na-asopuru n'ụwa
 nleli.

¹⁰ Gaanu koọ ala ubi unu dika ha na-eme
 n'akuku Nail,
 unu umuada Tashish,
 n'ihì na unu enwekwaghì onu mmiri.

¹¹ ONYENWE ANYI esetipula aka ya n'elu osimiri

mee ka alaeze ha niile maa jijiji.

O nyela iwu banyere Fonisia*

ka e bibie ebe ya niile nke wusiri ike.

¹² O sirị, “Ị gaghị ańurị ọńụ ịnụ mmanyà n’oke
oriri ọzọ,
gị ada Saịdọn na-amaghị nwoke, nke a na-
emegbu emegbu.

“Bilie, gafee garuo Saiprọs,
ọ buladi n’ebe ahụ, ị gaghị enweta ezumike.”

¹³ Lee anya n’ala ndi Kaldia,
ndi a gupuruła ugbu a na mmadu!

Ndi Asiria mere ya
ka ọ buru ebe obibi nye anu ohi na-ebi
n’ozara.

Ha wuliri ulo nche ha niile di elu gburugburu
tikpo ebe ya niile e wusiri ike,
mee ha ka ha togboro n’efu gho mkpomkpo
ebe.

¹⁴ Tienu mkpu akwa, unu ugbu mmiri Tashish
niile di n’oke osimiri,

n’ihi na e mebiela ebe unu niile e wusiri ike.

¹⁵ A gaghị echeta Taja ozo, tutu iri afọ asaa
agafee, nke bu ogologo ubochi ndu onye eze.
Mgbe oge ahụ zuru, Taja ga-adikwa ka nwanyị
akwuna e jiri roo abụ di otu a:

¹⁶ “Welite ubo akwara, jegharịa n’ime obodo,
gị nwanyị akwuna e chefuru echefu;
kpozie ubo gị nke oma, buo otutu abụ,
ka e si otu a mee ka ị buru onye e chetara
echeta.”

---

* **23:11** Ya bu, Kenan

¹⁷ E, mgbe iri afo asaa gasiri, ONYENWE ANYI ga-eleta Taia. O ga-alaghachi n'oru ya dika nwanji akwuna, ya na alaeze niile di n'ihu elu uwa niile.

¹⁸ Ma uru ahia ya niile, na ego niile o kpatara site n'izu ahia ka o ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI. Ha agaghị edokokwa ha n'otu ebe izo ha, kama uru ahia ha niile ga-adiri ndi niile na-ebi ezi ndu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-ejikwa ego ahụ zuo ihe oriri na uwe di mma.

24

Mbibi ONYENWE ANYI ga-ebibi uwa

¹ Lee, na ONYENWE ANYI na-aga igba uwa oto.

O na-aga ime ka o togboro n'efu.

O na-aga ibibicha ihe di n'elu uwa,
mee ka ndi bi n'ime ya gbasasia.

² Otu ihe ahụ ka o ga-eme mmadu niile,
nye ndi nchujaja ma ndi mmadu,
nye umuodibo na ndi nwe ha,
nye ndi odibo nwanyi, na nne ha ukwu,
nye ndi na-azu ihe a na-ere ere, na ndi na-ere ihe orire;
nye ndi na-ebinye ego, na ndi a na-ebinye ego;
nye ndi ji ugwo, na ndi e ji ugwo.

³ O nweghi onye o ga-ahapu.

A ga-agba ala ahụ oto kwakoro ihe niile di n'ime ya.

Nke a ka ONYENWE ANYI kwuru.

⁴ Ala atakochaala, ma kponwuo.

Uwa ahujuola anya ma kponwuo.

Eluigwe na n'ụwa so na-ahujukwa anya.

- 5 Ụwa bụ ihe e meruru emeru site na ndi ya;
     ha enupula isi n'iwu niile,
 ha agbanweela ukpuru ya,
     mebie ogbugba ndu ebighi ebi ahụ.
- 6 Ya mere, obubu onu na-eripia uwa;
     ndi bi n'ime ya aghaghi inatakwa ikpe
     omuma ha.
- Ya mere ndi niile bi n'ụwa na-ere oku,
     o bukwa naani mmadu ole na ole foduru.
- 7 Mmanya ohuru atakorola, osisi vaini
     akponwuokwala,
     n'ih i ya, ndi ahụ niile onu na-ejuputa n'obi
     ha na-asu ude.
- 8 Egwu utu niile akwusila,
     mkpotu nke ndi na-eri oriri di iche iche
     akwusila.
     Uda obi utu nke ubo akwara adighikwa.
- 9 Abụ obi utu nke ya na mmanya na-eso
     adighikwa;
     mmanya di ike na-akuzi ilu n'onu ndi na-anu
     ya.
- 10 Obodo atogborola n'efu;
     a kpochichaala onu uzọ e si abata ulo ndi
     mmadu ka onye obula ghara inwe ike
     ibata.
- 11 Igwe ndi mmadu no n'okporozọ na-eti mkpu
     n'ih i na mmanya adighikwa.
     Onu adighikwa,
     otu a, ewezugakwala obi utu site n'ụwa.
- 12 Obodo ahụ aghola mkpomkpo ebe,
     e tikpola onu uzọ ya niile.
- 13 Otu a ka o ga-adi n'ụwa niile,
     nakwa n'etiti mba niile,

dịka mgbe a na-etitusi mkpuru dị n'elu osisi oliv,
maobu mgbe ahapuru ufodu mkpuru grepu
n'elu osisi mgbe a ghochasiri ihe ubi.

- 14 Ma ndi niile foduru ga-eti mkpu onu;
ndi no n'odida anyanwu ga-eto idi ebube
nke ONYENWE ANYI.
- 15 Ndi no n'owuwa anyanwu ga-enye ONYENWE
ANYI otuto.
Ndi bi n'ala nta niile osimiri gbara gburug-
buru
ga-ebuli aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel
elu.
- 16 Anyi ga-anu abu oma di iche iche site na nsotu
uwa.
Ha ga-abu abu na-asi, "Otuto diri Onye ezi
omume ahụ."

Ma n'ezie, o nweghi olileanya diri m. "Lee ka
anu ahụ m si na-akponwu!

Ahuhu diri m!

N'ih i na ndi ahụ na-ekwesighi ntukwas i obi
ereela anyi.

Akpiri ego ha ka ha ji refuo anyi."

- 17 Ihe egwu, na olulu, na igbudu nke onye na-esi
ony a di na-eche unu,
unu ndi niile bi n'uwa.

- 18 Onye obula n'ime unu nke gbara oso n'ih ihe
egwu
ga-adaba n'olulu;
onye obula sitekwara n'olulu riputa
ga-azonye ukwu ya n'onya.

N'ihì na mmiri nke ìla n'iyi esitela na mbara
eluígwe na-ezokwasì unu.

Ntoala ùwa na-amakwa jijiji.

19 Ùwa adapiasìala;
ùwa agbawasìala;
e jirila oke ike nugharìa ùwa.

20 Ùwa ga-adagbugharì dika onye mmanya na-
egbu.

Ò ga-añagharìkwa dika osisi nke oke ifufe
na-efegharì.

Ò daala, ò pughìkwa ibili òzò,
n'ihì na njehie ya dì arò na-anyìdakwa ya.

21 N'ùbòchì ahù,
ONYENWE ANYÌ ga-ata ike usuu niile dì
n'eluígwe ahùhù.

Ò ga-atakwa ndì eze niile n'ùwa ahùhù.

22 A ga-achìkòta ha dika ndì mkpòrò,
kpòchiekwa ha n'ùlò mkpòrò
n'ebe ahù ka ha ga-anògide,
tutu ruo mgbe a ga-ekpe ha ikpe.

23 Ònwa ga-ada mba,
anwù ka ihere ga-eme;
n'ihì na ONYENWE ANYÌ, Onye pùrù ime ihe niile,
ga-achì
n'ugwu Zayòn nakwa n'ime Jerusalem,
ò ga-eji oke ebube chĩa n'ihu ndì okenye ya.

25

Toonu ONYENWE ANYÌ

1 O ONYENWE ANYÌ, ì bụ Chineke m;
aga m ebuli gị elu, nye aha gị otuto,

- n'ihì na site na ntụkwasi obi zuruoke,
     ì ruọla otutu ihe iribama,
     nke i turu atumatu ha siteri n'oge gara aga.
- ² N'ihì na i meela ka obodo ghoọ mkpomkpọ ebe;
     mee ka obodo e wusiri ike ghoọ ebe dakporo
     adakpo;
 meekwa ka ebe siri ike nke ndi mba ozo ghoọ
     ebe obodo na-adighizi,
     agaghi ewukwa ya ruo mgbe ebighi ebi.
- ³ N'ihì nke a, ndi niile di ike ga-asopuru gi.
     Obodo ndi ahụ na-emenye ndi mba ozo egwu
     ga-atu gi egwu.
- ⁴ N'ihì na i buuru onye na-enweghi ike ebe
     mgbaba;
     i bukwaara ndi ogbenye ebe mgbaba n'oge
     mkpa ha,
 ebe nchebe siri ike n'oge oke mmiri ozuzo,
     na ndo n'oge okpomoku.
- N'ihì na nkuume nke ndi na-adighi emere
     mmadu ebere
     di ka oke mmiri ozuzo nke na-amakwasi
     mgbidi,
- ⁵ dikwa ka okpomoku nke na-adì n'ozara.
 I na-eme ka mkpotu nke ndi mba ozo kwusi,
     dika ndo nke igwe ojii na-eweta si eme ka
     okpomoku dajuo,
     otu a ka abụ oma nke ndi na-adighi eme
     ebere si kwusi.
- ⁶ N'elu ugwu a, ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime
     ihe niile
     ga-anọ kwadooro uwa niile oke oriri.
 O ga-abu oke oriri nke ga-adiri ndi niile.

Oke oriri nke ezi anụ na mmanya dị mma
ga-adi.

⁷ N'elu ugwu a, ka ọ ga-ewepụ ihe ndị ahụ niile
na-eweta ihu mgbaru,
nke dị ka akwa e ji kpuchie mmadụ niile,
nke kpuchikwara ihu ndị mba niile.

⁸ Ọ ga-elomi ọnwụ ruo mgbe ebighị ebi.
Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ga-
ehicha anya mmiri niile
site n'ihu mmadụ niile,
ọ ga-ewezuga ihe ita ụta* niile
dakwasiri ndị ya site n'ụwa niile.
ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

⁹ N'ubochi ahụ, ndị mmadụ ga-asị,
“Nke a bụ Chineke anyị n'ezie,
anyị tūkwasiri ya obi, ọ zoputakwara anyị.
Nke a bụ ONYENWE ANYỊ ahụ, anyị tūkwasiri ya
obi,
ka anyị nwee ọñụ ma nuriakwa na nzoputa
ya.”

¹⁰ N'ihia na aka ONYENWE ANYỊ ga-adigide n'elu
ugwu a,
ma a ga-azoto ndị Moab n'onođu ha,
dika esi azoda ahijia di n'okpuru ukwu
mmadu.

¹¹ Ha ga-agbasa aka ha abuo n'ime ya,
dika onye na-egwu mmiri si agbasapu aka
ya,
ma Chineke ga-eweda mpako ha niile,
n'agbanyeghi oru aghughu niile nke aka ha.

---

* 25:8 Maobu, *Ihe ihere*

12 Ọ ga-akwatu mgbidi ị niile ị elu nke e wusiri
     ike,
     mee ka ha daruo ala,
 ọ ga-eme ka ha daruo ala,
     ruo mgbe ha ọhọ uzuzu.

26

Abụ Otuto

- 1 N'ụbọchị ahụ, a ga-abụ abụ a n'ala Juda niile:
 Anyị nwere obodo e wusiri ike.
     Chineke na-eme ka mgbidi ya
     na ebe ya niile e wusiri ike buru nzọpụta
     nye anyị.
- 2 Meghee ụzọ ama niile,
     ka mba ndị ahụ na-eme ezi omume bata,
     e, bu mba ahụ kwesiri ntụkwasi obi.
- 3 Ị na-eme ka ndị niile echiche uche ha guzosiri
     ike
     nwee udo zuruoke,
     n'ihị na ọ bu na ị ka ha na-atụkwasi obi ha.
- 4 Tụkwasi ONYENWE ANYỊ Chineke obi mgbe niile,
     n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke bu oke
     nkume nke mgbe ebighị ebi.
- 5 Ndi na-akpa nganga ka ọ na-ewedata ala,
     na-emekwa ka obodo na-anya isi kpọọ ọnu
     n'ala.
 Mgbidi ya
     ka ọ na-eme ka ọ daruo ala.
- 6 Ọ na-enyefe obodo ahụ
     n'aka ndị a na-emegbu emegbu,
     na n'aka ndị ogbenye ka ha zọtọ ya ụkwụ.
- 7 Ụzọ nke onye ezi omume ha n'otu,

gị, Onye ziri ezi, na-eme ka okporouzo ndi ezi omume di larịi.

8 E, ONYENWE ANYI, anyi na-aga n'uzo nke ikpe gi niile, na-ele anya gi.

Aha gi na ihe niile e ji mara gi bu ihe na-agusi obi anyi agu ike.

9 Abali niile ka obi m na-achosi gi ike, n'utu eji m mmuo m niile na-achosi gi ike, n'ihi na o bu naani mgbe i biara kpee uwa ikpe ka mmadu ga-esi n'ajo omume tugharia ime ezi ihe.

10 Obi ebere gi n'ebe ndi na-emebi iwu no adighi eme ka ha gbanwee.

O buladi n'ala a, ebe ndi ezi omume bi, ha na-anogide na-eme ihe ojoo. Ha adighi echeta idi ukwu gi, ONYENWE ANYI.

11 ONYENWE ANYI ebuliela aka ya elu, ha adighi ahụ ya.

Gosi ha ekworo gi banyere ndi gi, ka e si otu a mee ka ihere mee ha. E, ka oku ahụ i kwadooro ndi iro gi rechapu ha.

12 ONYENWE ANYI, i na-enye anyi udo; n'ihi na ihe niile anyi nwere sitere n'aka gi.

13 O, ONYENWE ANYI Chineke anyi, o di mgbe anyi no n'okpuru ochichi ndi ozo di iche iche, ma ugbu a, o bu naani aha gi ka anyi na-eфе.

14 Ndi niile anyi fere na mbu anwuchaala; ha adighikwa ndu; mmuo ha agakwaghi aloghachi ozo.

N'ihì na ì tara ha ahùhù, laa ha n'iyi;
e chefukwaala ha.

15 I meela ka mba a ò ukwuu, ONYENWE ANYÌ;
i meela ka mba a saa mbara.

I wetarala onwe gị nsopuru,
i meela ka oke ala ahụ niile gbatia.

16 ONYENWE ANYÌ, n'ime mkpagbu ha, ha gbak-
wutere gị.

Mgbe iwe gị bjakwasiri ha,
ọ bu olu ò nta ka ha ji kpeere gị ekpere.

17 Gị, ONYENWE ANYÌ, emeela ka anyị kwaa akwa,
ò ka nwanyị ime na-eme si ata ikikere eze
na akwa akwa n'ihì ihe mgbu.

Otu a ka anyị ò n'ihu gị.

18 Anyị anọla onodu ihe mgbu, na ita ikikere
eze,

ma o nweghi ihe oma anyi nwetara n'ime ya.

Mgbali anyi niile emeghi ka nzoputa rute uwa
aka.

O nwekwaghi ihe nwere isi anyi rupertara.

19 Ma ndi gi niile nwuru anwu ga-adi ndu, O
ONYENWE ANYI.

Ozu ha ga-esite n'onwu bilie.

Unu ndi niile bi n'aja
tetanu ma tie mkpu onu.

N'ihì na igirigi gị ò ka igirigi nke ututu,
ala ga-amuputakwa ndi ya niile nwuru
anwu.

20 Baanu n'ulo, ndi m,
kpochienu uzọ unu!

Zoonu onwe unu naani nwa oge nta,

tutu ruo mgbe iwe Chineke ga-agabiga.

²¹ Lee anya! ONYENWE ANYỊ si n'ebe obibi ya
na-abịa ikpe ndị bi n'ụwa ikpe n'ihie mmehie
ha niile.

Ụwa ga-ekpughepu gosi ọbara niile a wusiri
n'elu ya,
ọ gaghi ezokwa ndi niile e gburu lie n'ime
ya.

27

Mgbaputa diri Izrel

¹ N'ubochi ahụ,

ONYENWE ANYỊ ga-eji mma agha ya
iwe ya, di ukwu dikwa ezigbo ike,
taa agwo ahụ na-akpu akpu bu Leviatan ahuhu.
Leviatan bu agwo mgbako ahụ;
ọ ga-egbukwa nnukwu anu ojojo ahụ nke bi na
mmiri.

² N'ubochi ahụ,

abụ a ga-adị n'onu ha, abụ ha ga-abụ banyere
ubi vaini nke na-amị ezi mkpuru.

³ "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYỊ na-elekota
ya,

ana m agba ya mmiri ubochi niile,
na-eche ya nche ehie na abali.

Ka onye obula ghara iji ihe ojojo leta ya.

⁴ Adighi m ewekwa iwe.

Ọ buru na ọ bu naani ogwu na uke na-echere m
aka mgbu,

aga m ebili buso ha agha,

aga m esurekwa ha oku.

⁵ Ma ọ bughị otu a, ka ha biakwute m maka
nchekwa,

ha bja ka mu na ha mee udo.
E, ha bja ka mu na ha mee udo.”

6 N’ubochi ndi na-abia, Jekob ga-agba
mgborogwu.

Izrel ga-agbawa okoko dika osisi, maakwa
ifuru,
jirikwa mkpuru mejuputa uwa niile.

7 ONYENWE ANYI atabeghi Izrel ahuhu
dika o si taa ndi iro ya.

O mebekwaghi ka e gbuo ndi ya
di ka e si gbuo ndi iro ha.

8 ONYENWE ANYI tara ndi ya ahuhu, mee ka a doro
ha n’agha ma buru ha gaa mba ozo.

O bu ifufe ojojo nke si n’owuwa anyanwu
ka o ji bupu ha.

9 O bu n’uzo di otu a ka a ga-esi bupu ikpe
omuma diri Jekob,

nke a bukwa iju eju nke mkpuru e ji wezuga
mmehie ya:

Mgbe ha gweriri nkume niile ha ji wuo ebe ichu
aja arusi ha

dika ntụ,

mgbe ha wezugara ogidi arusi Ashera,

na ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto
niile.

10 Obodo ahụ e wusiri ike adakposiala.

O ghoala ozara nke ndi mmadu na-ebighi
n’ime ya.

O gho kwala ebe umu ehi na-akpa nri,

ebe ha na-amakpu na-ezu ike.

Ha ga-atacha ahia di n’alaka osisi.

11 Mgbe alaka osisi ndị ahụ kponwuru daa,
 umu nwanyị ga-abia chikotaa ha were ha
 kwanye oku.

N'ihia na ndị a bu ndị na-enweghị nghota.
 O bu nke a mere Onye kere ha adighi emere
 ha ebere.
 Onye ahụ kpuru ha agakwaghị egosi ha obi
 ebere.

12 N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-ahocha site
 n'ebe mmiri na-eru eru Yufretis ruo na Wadi nke
 Ijpt, ma gi, bu Izrel ka a ga-achikota otu n'otu.

13 N'ubochi ahụ, opi ike ga-ada. Ndị ahụ na-ala
 n'iyi n'Asiria na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri
 n'Ijpt dika ndị mba ozo ga-abia fee ONYENWE
 ANYI ofufe n'ugwu nsọ ya di na Jerusalem.

28

Ahuhu diri ndisi Ifrem na Juda

1 Ahuhu ga-adiri okpueze okoko* ohia ahụ, nke
 bu mpako Ifrem,
 obodo ahụ ndi ya na-anubiga mmanya oke
 ji anya isi.

Obodo ahụ e wukwasiri na mbara ala ndagwu-
 rugwu mara mma.

Obodo ahụ ima mma ya na-ada dika okoko
 osisi e kpukwasiri ndi ndu ya mmanya na-
 egbu n'isi.

2 Lee, Onyenwe anyi nwere otu onye di ike,† onye
 nwekwara ume,

* **28:1** Okpueze okoko n'ebe a, na-ekwu banyere obodo Sameria.

† **28:2** N'ebe a otu onye ahụ di ike bu eze ndi Asiria.

dịka oke mmiri ozuzu nke akummiri igwe
 na dịka oke ifufe na-eweta mbibi,
 dịka oke mmiri ozuzo na-erubiga oke na dịka oke
 mmiri ozuzo bu idee mmiri ji ike ekwo,
 ọ ga-eji ike tupu ya n'ala.

³ Okpueze okoko osisi, bu mpako nke ndi Ifrem
 na-anubiga mmanya oke,
 ga-abu ihe a ga-azotokwa n'okpuru ukwu.

⁴ Okoko oha nke na-akponwu akponwu, nke bu
 ebube ima mma ya,
 nke di n'isi ndagwurugwu na-emeputa ihe,
 ga-adị ka mkpuru fig chara tupu oge owuwe ihe
 ubi eruo,
 nke mgbe onye obula huru ha na-ewere ha
 n'aka,
 tinye n'onu ya, loo ha.

⁵ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI, Onye puru ime
 ihe niile n'onwe ya,
 ga-aghoro ndi ya foduru n'ala ahụ

okpueze mara mma,
 ọ ga-aghokwara ha okoko mara mma.

⁶ Ọ ga-abu mmuo nke ikpe ziri ezi
 nye ndi ikpe.

Ọ ga-abukwa ike
 nye ndi na-achughachi ndi iro azu n'onu
 uzọ ama.

⁷ Ndi a kwa na-adagharị site na mmanya
 sitekwa n'ihe onunu na-aba n'anya.

Ndi nchujaja na ndi amuma na-adagharị site na
 ihe onunu na-aba n'anya,

mmanya emeela na ha amakwaghị ihe ha
na-eme;
ha na-adaghari site n'ihe onunụ na-aba n'anya
ha na-adaghari mgbe ha na-ahụ ọhụ dị iche
iche,
ha na-asọ ngongọ mgbe ha n'ekpe ikpe.
⁸ N'ihị na tebul ha niile juputara n'ihe ogbugbo
ruru unyi.
O nwekwaghị ebe dị ọcha.

⁹ “Ọ bụ onye ka ọ na-achọ ikuziri ihe?
Ọ bụ onye ka ọ na-achọ ka ọ ghọta ozi ya?
Ọ bụ ụmụnta ndị a kwusiri inu mmiri ara,
bụ ndị a ka napuru ara?
¹⁰ N'ihị na ọ na-agbalị izi anyị ihe dika e si dee
ya,
ahiri ime nke a, n'ahiri ime nke ọzọ,
n'usoro tukwasi n'usoro,
nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ.”

¹¹ N'ezie, Chineke ga-eji ndị na-asụ asusu unu na-
amaghị
zi unu ihe.

¹² N'ihị na ọ gwara unu okwu si,
“Lee, nke a bụ ebe izuike ahụ, ebe onye ike
gwuru nwere ike ino zuru ike;
nke a bụ ebe igbaume ahụ.”
Ma ha juru ige ya nti.

¹³ Ọ bụ n'ihị ya ka e ji na-ezi unu okwu ONYENWE
ANYI
n'ahiri n'ahiri,
n'usoro n'usoro;
nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ,
ka unu gaa sọ ngongọ dalaa azu,

ka unu buru ndi e tihjara ahụ, ndi onya mara, ndi e jidekwara.

14 N'ihhi nke a, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi na-akwa emo, ndi ochichi Jerusalem di n'aka.

15 N'ihhi na unu ekwuola si, "Anyi na onwu agbaala ndu, anyi na ala mmuon enwekoowala otu mkpebi.

Mgbe ila n'iyi ahụ di ukwu ga-esi n'ebe anyi no gafee,

o gaghi erute anyi,

n'ihhi na anyi emeela ka okwu ugha buru ebe mgbaba anyi;

o bukwana n'ime okwu ugha ka anyi na-ezo onwe anyi."

16 Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

"Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke anwaputarala.

Nkume nkuku di oke onuahia, n'ihhi ntola siri ike.‡

Onye nke kweere na ya

egwu agaghi ejide ya.§

17 Ikpe ziri ezi ga-abu eriri otutu nke ji atu ihe, ezi omume ga-abukwa ihe itu mgbidi;

akummiri nke oke mmiri ozuzo, ga-ekpochapu ebe mgbaba unu, okwu ugha unu,

mmiri ga-etojukwa n'ebe nzuzo unu.

‡ 28:16 Onye obula na-ewukwasị ndu ya n'elu ya agaghi enwe ihe egwu obula; § 28:16 Agaghi eme osijiso laghachi azu.

- 18 Mgbe ahụ, a ga-akagbu ọgbugba ndụ ahụ unu na ọnwụ gbara;
mkpebi unu na ala mmuọ agaghị eguzokwa.
Mgbe oke ịla n'iyi ahụ si n'ebe unu nọ na-agafe, ọ ga-azọda unu.
- 19 Mgbe ọbụla o si n'ebe unu nọ na-agafe, ọ ga-eburu unu,
maọbụ n'ụtụtụ, ehihie, maọbụ n'abalị,
oge niile, mgbe mgbe.”

Mgbe ahụ, obi unu ga-aghọta okwu Chineke;
ọ ga-ewetara unu ahụ ịma jijiji.

- 20 Ihe ndina dị mkpụmkpụ, mmadụ enweghị ike esetipụ onwe ya n'elu ya;
akwa mkpuchi dị oke warawara, mmadụ enweghị ike iji ya fuchizie ahụ nke ọma.
- 21 ONYENWE ANYỊ ga-ebili dika o mere n'ugwu Perazim,
ọ ga-akpalị onwe ya dika o mekwara na Ndagwurugwu Gibion,
irụ ọrụ ya, ọrụ ya nke dị ike n'ikọwa,
na iruzu ọrụ ya, ụdị nke a na-atughị anya ya.
- 22 Ugbu a, ya mere, kwusịnụ ikwa emo,
ka a ghara ime ka ahụhụ unu dị ukwuu karịa.
- N'ihị na Onyenwe anyị, ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile
agwala m na o kpebiela ịla unu n'iyi.

- 23 Geenu ntị, nūrūnū olu m,
ñaanū ntị n'ihe m na-agwa unu.

- 24 Ọ bụ ụbọchị niile ka onye ọrụ ubi na-akọ ala ubi ya hapụ ikụnye ya mkpụrụ?
 Ọ bụ mgbe niile ka ọ na-egwuze ala ubi ya ime ka ọ dị larịi, ma ọ gaghị akụnye ya mkpụrụ ọbụla?
- 25 Mgbe o gwuzesiri ya,
 ọ naghị aghasa mkpụrụ karawe, ghasaakwa kumin?
 Ọ bụ na ọ naghị akụnye ọka wiiti n'ahiri nke ya, ọka balị n'ebe o kwesiri, na spelti n'ebe o kwesiri?
- 26 Ọ maara ihe o kwesiri ime, n'ihì na Chineke na-ezi ụzọ ziri ezi.
- 27 N'ihì na ejighi igwe eji azọcha mkpụrụ ọka etichaputa mkpụrụ karawe, maọbụ kpọree ụkwụ igwe* n'elu kumin, kama ọ bụ mkpọrọ ka e ji etichaputa kumin, werekwa osisi nta kwesiri ekwesị kuputa karawe.
- 28 A na-akwọ ọka e ji eme achicha akwọ, ọ bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a na-anogide na-etichaputa ya.
 E nwere ike jiri ụkwụ igwe ụgbọala inyinya na-adokpu zochaa ha, ma ọ bughị ka a kwopiasia mkpụrụ ha.
- 29 Ihe ndi a niile na-esite n'aka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile na-abia, onye nzube ya di itunanya, onye amamihe ya di ebube.

---

* 28:27 Lit. *wiilu*

29

Ahuhu diri obodo Devid

- ¹ Ahuhu ga-adiri gi, gi bu Ariel, Ariel,*
gi obodo ebe Devid bi.
Gbakonyenu otu afo n'afọ ozo
nke unu ga-eji rie oriri, mee mmemme.
- ² Ma aga m akpagbu Ariel,
o ga-eru uju, ma bee akwa,
o ga-adi ka ala ebe ichu aja.
- ³ Aga m ama ulo ikwu m n'akuku gi niile
gburugburu,
aga m eji otutu ulo elu gba gi gburugburu
dokwaa ihe nnochibido m niile megide gi.
- ⁴ N'onodu mweda n'ala, i ga-ekwu okwu site
n'ala,
okwu onu gi ga-esikwa n'uzuzu puta.
Olu gi ga-ada ka nke onye mmuo site n'ala,
o bu site n'uzuzu ka okwu onu gi na-ada
ntakiri ntakiri ga-esi puta.
- ⁵ Ma igwe ndi iro gi† ga-aghọ ntụ,
igwe ndi na-adighi eme obi ebere ga-adikwa
ka igbugbo oka nke ifufe na-ebufu.
Mgbe ahụ, na mberede,
- ⁶ mu onwe m, bu ONYENWE ANYI,
Onye puru ime ihe niile, ga-eji egbe eluigwe na
ala oma jijiji
na oke ifufe na oke uzu, na oku na-erepia
erepia, biakwute ha.
- ⁷ Mba niile ahụ, ndi na-ebuso Ariel agha,

---

* **29:1** Nke a bu aha ozo e ji mara Jerusalem. † **29:5** Ya bu, ndi ala ozo na-emegide gi

bụ ndị na-ebuso ya na ebe ya e wusiri ike
 agha,
 ga-efu dika nrọ,
 onye na-arahun ụra n'abalị rọrọ.

⁸ Dika mgbe onye agụụ na-agụ, nke na-arọ nrọ
 ebe ọ na-eri nri,
 ma agụụ nọkwa na-agụ ya mgbe o si n'ura
 teta.

Dika onye agụụ mmiri na-agụ, nke nọ na nrọ hụ
 mmiri ọ na-añụ,
 ma teta n'ura choputa na akpịrị na-akposị
 ya nkụ ike, na-adakwa mba.

E, otu a ka ọ ga-adị
 mgbe igwe ndị agha mba ahụ niile ga-ebuso
 ugwu Zayon agha.

⁹ Ka ọ gbagwojuo unu anya. Ka o jukwa unu
 anya.

Kpuonụ onwe unu isì ka unu ghara ihụ ụzọ.
 Nagharianụ ma ọ bughị site na mmanya unu
 ñurụ,
 sọonụ ngongọ ma ọ bughị site na mmanya
 na-aba n'anya.

¹⁰ N'ihì na ONYENWE ANYỊ awụkwasilà unu
 mmụọ nke oke ụra.
 O mechielà anya ndị amuma unu niile,
 kpuchie isi ndị niile na-ahụ ọhụ.

¹¹ Ihe ndị a niile na-aga ime n'oge dī n'ihu dika
 akwukwọ a kara akara. Mgbe e weere ya nye
 onye ma akwukwọ ka ọ guọ, ọ ga-asị, "Enweghị
 m ike, n'ihì na a kaala ya akara."

¹² Mgbe e weere ya nye onye na-amaghị
 akwukwọ, ọ ga-asị, "Ewela iwe, amaghị m agụ."

- 13 Onyenwe anyị siri,
 “Ndi a ji onu ha na-abia m nso,
 ha ji egbugbere onu ha na-asopuru m,
 ma obi ha di anya n’ebe m no.
 Ofufe ha na-efe m, bu nke
 gbadoro ukwu n’ihe mmadu nyere n’iwu,
 bukwa nke a kuziiri ha.
- 14 Ya mere, otu ugboro ozo, aga m eme ndi a ihe
 oke iju anya
 jiri ihe itunanya tukwasi n’elu ihe itunanya,
 amamihe nke ndi maara ihe ga-ala n’iyi,
 nghota nke ndi nwere nghota ga-agba barij.”
- 15 Ahuhu ga-adiri ndi na-eche
 na ha na-ezonari Onyenwe anyi nzube ha,
 ndi na-agbalisi ike ime ihe ha zubere na nzuzo,
 ma na-asirita onwe ha,
 “Chineke agaghi ahụ anyi. O maghi ihe anyi
 na-eme!”
- 16 Lee ka unu si ekpu ihe ihu n’ala,‡
 ka a ga-asị na okpu ite di ka uru e ji akpu ite.
 Ihe mmadu kpuru o nwere ike itughari gwa onye
 kpuru ya, si,
 “I kpughị m”?
 Ka ite o nwere ike i si okpu ite,
 “I ghotaghi ihe obula”?
- 17 Mgbe na-adighi anya o bu na Lebanon agaghi
 agho ala ubi na-emeputa ihe,
 ala ubi ahụ na-emeputa ihe ga-adikwa ka
 oke ohia?
- 18 N’ubochi ahụ, ndi nti chiri ga-anu ihe a na-
 aguputa site n’akwukwo ahụ,

---

‡ 29:16 Ka unu si buru ndi nzuzu

ndị isì, ndị ahụ naara ejeghari n'ochichiri
ga-emeghe anya ha,
hukwa uzọ ọzọ.

19 Ndi di umeala n'obi, na ndi ogbenye n'etiti ndi
mmadu ga-achota onu na obi utu
nke ONYENWE ANYI Onye di nsọ nke Izrel na-
enye.

20 Ndi na-adighi enwe obi ebere agaghi adikwa;
ndi niile na-akwa emo agaghi adikwa,
ndi niile echiche ha bu ime ajo ihe ka a ga-
ebipu ndu ha,

21 bu ndi ahụ na-eme ka e site n'okwu onu ha
mee onye ọzọ onye ikpe mara,
ndi na-eme ka onye na-ekpechite onu onye
a na-emegbu emegbu maa n'onya,
ndi na-eji igba akaebe ugha mee ka ikpe ziri
ezi hapu irute ndi ezi omume aka.

22 Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI onye
gbaputara Ebrahim na-agwa ulo Jekob,
“Ndi m, a gaghi emekwa ka ihere mee unu ọzọ.
Ihu unu agaghi agbarukwa ọzọ.

23 Mgbe ha huru umu ha,
bu oru aka m abuo, n'etiti ha,

ha ga-edo aha m nsọ,
ha ga-ekwuputa, nabatakwa idi nsọ nke
Onye nsọ Jekob,
ha ga-eguzokwa n'ihu Chineke Izrel n'egwu
na n'ima jijiji.

24 Ndi na-akpafu n'ime mmuo ha ga-enweta
nghota,
ndi ntamu ga-achokwa ka ha muta ihe.”

30

Ahuhụ dirị mba na-eme isiike

- ¹ “Ahuhụ ga-adirị umụ ndị nnupu isi,”*
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 “bụ ndị na-agbaso nzube nke na-esiteghị n’aka
 m,
 ndị ha na ndị ọzọ na-agba ndụ nke Mmụọ m
 na-anabataghị,
 si otu a na-eme ka mmehie na-aba ụba n’elu
 mmehie.
- ² Ndi na-aga Ijipt ichọ enyemaka
 ma ha ajutaghị ase site n’aka m.
 Ndi were obi ha tukwasị na Fero maka nchebe,
 chosiekwa ike ime Ijipt ebe mgbaba.
- ³ Ma nchekwa Fero ga-aghoro unu ihe ihere,
 ndo ndi Ijipt ga-etinye unu n’onodu mweda
 n’ala.
- ⁴ O bu ezie na ha nwere ndi ozi na Zoan
 ndi nnochichi anya ha erutekwala Hans,
- ⁵ ihere ga-eme onye obula
 n’ihi ndi na-abaghi uru nye ha,
 ndi na-abughị ihe inyeaka maobu ihe iba uru,
 kama naani ihe ihere na ita uta.”
- ⁶ Amuma banyere umu anumanu bi na Negev.
 N’ala ahuhụ na mkpagbu,
 nke odum na nne odum,
 nke ajuala na agwo ojojo na-eфе ka oku,
 ndi nnochite anya obodo na-ebu aku ha niile
 n’elu inyinya ibu,
 na-ebukwa akunuba ha di oke onuahia n’elu
 inyinya kamel,

---

* **30:1** Nke a bu n’ihi mmekorita ha na ndi Ijipt 2Ez 18:21.

na-agakwuru mba ahụ na-abaghị uru,
⁷ bụ Ijipt, ndị inyeaka ha na-enye enweghị
 isi.
 N'ihì nke a, ana m agụ ya
 Rehab, onye na-enweghị ihe ọ na-arụ.

⁸ Gaa ugbu a, dekwasiri ha ya n'elu mbadamba
 nkume,
 detuokwa ha n'ime akwukwo,
 ka ọ diri maka ubochi na-abia
 dika ihe akaebe ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ N'ihì na ndi a bu ndi na-enupu isi, umu
 aghugho
 ndi kpachara anya ju inabata ozizi
 ONYENWE ANYI na-ezi.

¹⁰ Ha na-agwa ndi ohu uzo,
 "Unu ahukwala ohu, o zuola,"
 ma sikwa ndi amuma,
 "Mechienu onu! Unu ahutakwarala anyi ihe
 ziri ezi n'ohu unu.

Gwanu anyi ihe na-atọ uto na nti,
 bonu amuma nduhie.

¹¹ Unu na-anochiri anyi uzo,
 nyenu anyi ohere.

Anyi achokwaghi inu ihe obula
 banyere onye ahụ unu na-akpo Onye di nsọ
 nke Izrel."

¹² Ya mere, ihe a ka Onye di nsọ nke Izrel na-
 ekwu,

"N'ihì na unu kporo okwu m na-agwa unu asi,
 ma dabere na mmegbu
 na-atukwasikwa obi unu n'aghugho,

¹³ mmehie a ga-aghoro unu

ihe dika mgbidi di elu, nke gbawara agbawa,
nke ga-ada na mberede, n'otu ntabi anya.

14 O ga-etipiasị dika ite aja,
nke etipiarara na-enweghị obi ebere,
nke a na-enweghị ike ichota mpekele ejuju obula
n'etiti ya,
iji guta oku site na-ekwu,
maobu kuputa mmiri site n'ite.”

15 N'ihia na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu,
bu ONYENWE ANYI bu Onye nsọ nke Izrel siri,
“O bu na ncheghari na izuika ka a ga-azoputa
unu,
na ino juu na ntukwasị obi ka idi ike unu
ga-adi,
ma unu ekweghị na nke obula.

16 Kama unu na-asị, ‘Anyi ga-arikwasị n’elu
inyinya gbapu.’
E, unu ga-agba osọ n’ezie.
Unu siri, ‘Anyi ga-arikwasị n’inyinya ndi na-eфе
osọ.’
Ya mere, ndi ga-achụ unu ga-adi ngwa.

17 Otu onye n’ime ndi iro unu
ga-achụ puku mmadu n’ime unu osọ.
Mmadu ise si n’ime ha
ezuola ichusasị unu,
ruo mgbe unu ga-adi
ka osisi a manyere okoloto debe n’elu ugwu,
e, ka okoloto a hapuru n’elu ugwu nta.”

18 Ma ONYENWE ANYI nokwa na-echere ka unu
biakwute ya,
ka o gosi unu ihunanya ya.

O jikeere imere unu ebere, n'ihì na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke na-ekpe ikpe ziri ezi.

Ngozi na-adikwara ndi niile na-ele anya inyeaka ya.

¹⁹ Unu ndi Zayon ndi bi na Jerusalem, ndi nke m, unu agaghi ebekwa akwa ozo, n'ihì na Onyenwe anyi bu onye obi ebere. O ga-enyere unu aka mgbe obula unu kpokuru ya.

²⁰ N'agbanyeghi na Onyenwe anyi na-enye unu achicha nke nhuju anya na mmiri nke ahuhu, ndi ozizi unu agaghi abukwa ndi zoro onwe ha ozo, kama unu ga-eji anya unu hu ha.

²¹ Ma unu tughariri n'aka nri ma o bukwanu n'aka ekpe, nti unu ga-anu otu olu n'azu unu, nke na-asị, "Nke a bu uzọ, Jeenu ije n'ime ya."

²² Mgbe ahụ kwa, unu ga-emebi arusi unu niile, nke e ji olaocha na olaedo kpuo. Unu ga-atufukwa ha dika ihe ruru unyi, nke na-aso oyi. Unu ga-asị ha, "Punụ n'ebe a!"

²³ O ga-ezitekwa mmiri ozuzo maka mkpuru unu kuru n'ala ubi unu, ihe omume nke ga-esite n'ala ahụ pụta ga-ama abuba baakwa uba. N'ubochi ahụ anụ ulo unu ga-ata nri n'ebe ita nri sara mbara.

²⁴ Ehi na inyinya ibu ndi na-arụ orụ ubi ga-ata nri a gwara nke oma nke nnu di, nke eji ngwa orụ ifucha oka na shovel kpasaa nke oma.

²⁵ N'elu ugwu obula di elu na n'elu ugwu nta obula di elu, ka iyi na mmiri niile ga-eru, n'ubochi oke ogbugbu, mgbe ulo elu niile ga-ada.

²⁶ Onwa ga-amuke dika anwu, ihè anyanwu ga-adikwa okpukpu asaa dika ihè ubochi asaa e mere ka o muo n'otu ubochi! Ihe ndi a ga-emezu

n'ụbọchị ahụ ONYENWE ANYỊ malitere ikechi na igwọ ọnya o mere ka o rute ndị ya aka.

²⁷ Lee, Aha ONYENWE ANYỊ ka o si n'ebe dị anya na-abịa!

Ọ na-abịa n'oke iwe, anwụrụ ọkụ gbakwara ya gburugburu.

Iwe jupụtara n'egbugbere ọnu ya, okwu ya na-erechapụ dika ọkụ.

²⁸ Iku ume ya dika ka iyi rubigara oke, nke na-achị ọkụ,

nke na-etoru onye nọ n'ime ya n'olu.

Ọ na-ayọcha mba niile n'ime nyọ ịla n'iyi, ọ na-etinye n'agba ndị mmadụ eriri igwe nke na-edufu ha.

²⁹ Ma unu ga-abụ abụ

dika unu na-abụ n'abalị mmemme dị nsọ, obi unu ga-anụrị ọnu

dika mgbe ndị na-egbu opi na-arịgo elu

na-aga n'ugwu nsọ ONYENWE ANYỊ, na-agakwuru Oke Nkume Izrel.

³⁰ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ndị mmadụ nụ olu ya dị ebube,

ọ ga-emekwa ka ha hụ aka ya na-arịdata ala jiri ọnuma nke iwe ya na ọkụ na-erepịa erepịa, jirikwa oke mmiri ozuzo, na egbe eluigwe, na akummiri igwe.

³¹ Olu ONYENWE ANYỊ ga-emenye ndị Asiria egwu; ọ ga-eji mkpara igwe ya kụdaa ha n'ala.

³² Ihe otiti ọbụla nke ONYENWE ANYỊ na-eji mkpọ ya,

tie ha n'ahụ

ga-adị ka egwu ụbọ akwara na une dị iche iche na-enye,

mgbe ọ na-eweli aka ya na-eti ha oke ihe otiti
dika ọ na-aluso ha ọgụ.

³³ Edoolarị ihe niile n'usoro site n'oge gara aga.
A kwadoola ebe a ga-akwanye ọkụ nke ga-
erechapụ eze ahụ.

Ọ bụ ebe sara mbara, nke dị omimi,
na nke a kwajuru nkụ.

Ọ bụ iku ume ONYENWE ANYỊ
nke dika mwuputa nke nkume na-enwu ọkụ
ka a ga-eji mụnye ya ọkụ.

31

Ahuhụ dirị ndị ahụ na-atụkwasi Ijpt obi

¹ Ahuhụ dirị ndị na-aga Ijpt ichọ enyemaka,
ndị nchekwube ha dị n'ike ndị ha na-agba
inyinya,
ndị na-atụkwasi obi ha n'ugboala ha, nke dị
otutu,
ndị na-atụkwasi kwa obi ha n'idi ike nke ndị
Ijpt na-agba inyinya.

Ma ha adighi ele anya inyeaka site n'aka Onye
Nsọ Izrel;
ha adighi ariokwa ya ka ONYENWE ANYỊ
nyere ha aka.

² Ma ya onwe ya maara ihe, ọ puru iweta ịla n'iyi.
Ọ dikwaghị agbanwe okwu ya.

Ọ ga-ebili megide ndị mba na-eme ihe ọjọọ;
ha na ndị niile na-enyere ndị na-eme ajoye ihe
aka.

³ N'ihia na ndị Ijpt bụ naanị mmadu, ha abughị
Chineke!
Inyinya ha nwekwara anụ ahụ, ha abughị
mmuọ.

Mgbe ONYENWE ANYỊ setipuru aka ya imegide ha,
 ha ga-asọ ngongọ;
 ndị ha na-enyere aka ga-adakwa.
 Ha niile ga-alakọkwa n'iyi.

⁴ Ma ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ gwara m,
 “Dịka odum na-agbọ ụja,
 na-ebigbọ n’elu anụ ọ dogburu,
 n’agbanyeghi na-akpokotara igwe ndị ozuzu
 aturu
 imegide ya,
 ọ naghị atụ egwu mkpu ha,
 mkpotu uzu ha adighi enyekwa ya nsogbu,
 Otu a kwa, ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe
 niile ga-aridata
 ibu agha n’ugwu Zayon, na n’ugwu nta ya
 niile.

⁵ Dịka nnunụ si efeghari n’elu akwu ya ichebe
 umu ya,
 otu a ka mu bu ONYENWE ANYỊ, Onye puru
 ime ihe niile ga-esi chebe Jerusalem,
 ọ ga-ekpuchi ya naputa ya,
 ọ ghaghị igabiga ya, gbaputakwa ya.”

⁶ Loghachitenụ azu, unu bu Izrel, laghachik-
 wurunụ onye ahụ nke unu nupuru isi n’ebe odi
 ukwu megide.

⁷ Amaara m nke oma na ubochi ahụ na-
 abia, mgbe onye obula n’ime unu ga-atufu arusi
 olaedo na olaocha niile nke aka mmehie unu
 kpuru.

⁸ “Mgbe ahụ, Asiria ga-ada, kama ọ bughị site na
 mma agha mmadu,
 mma agha na-abughị nke mmadu efu ga-
 erichapu ha.

Ha ga-esi n'ihu mma agha gbaa ọsọ,
 ma ụmụ okorobia ha ka a ga-akpuru tinye
 n'ọrụ mmanye.

⁹ Obodo ha niile e wusiri ike ga-ada n'ihi oke
 egwu,
 ndị ọchiagha ha ga-atukwa ụjọ mgbe ha
 huru ọkọlọtọ agha.”

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

Onye ọkụ ya dị na Zayon,
 onye ekwu igwe ọkụ ya dị na Jerusalem.

32

Alaeze dabeere n'ezị omume

¹ Lee, eze ga-achị n'ezị omume na-abia,
 ya na ndịisi kwesiri ntukwasị obi, ndị ga-
 ekpe ikpe ziri ezi.

² Onye ọbula n'ime ha ga-aghoro ndị mmadu ebe
 a na-ezere ndu n'oge oke ifufe,
 na ebe mgbaba n'oge oke mmiri ozuzo.

Ha ga-adị ka mmiri na-asọ n'ozara,
 maobu dika ndo nke nkume di elu na-enye
 n'ebe okpomoku na-eweta ike ogwugwu
 di.

³ Mgbe ahụ, agaghị emechikwa anya ndi niile na-
 ahụ ụzọ,
 agakwaghị eme ka ntị na-anụ ihe kwusị inụ
 ihe.

⁴ O buladi obi ndi nzuzu n'etiti ha ga-ejuputa
 n'akonuche na nghota,
 ndi ahụ na-asu nsu ga-ekwukwa okwu nke
 oma.

- 5 N'ụbọchị ahụ, a gaghị ahụkwa onye nzuzu si
na ọ bụ onye maara ihe.
A gaghị enyekwa onye aghughọ nsopuru
ozo.
- 6 N'ihị na ndị nzuzu na-ekwu okwu na-echehị
echiche,
obi ha niile di na-ime ajo ihe.
Ọ na-ebi ndu asopurughị Chineke,
na-ekwusakwa okwu njehie megide
ONYENWE ANYI;
ndi aguu na-agu ka ha na-agbaba aka
ndi akpiri na-akpo nku, ha adighi enye ha
mmiri onunu.
- 7 Ndi ojojo na-aji uzo aghugho niile eme ihe ojojo,
ha na-echeputa nzube ajo ihe niile,
iji okwu ugha laa onye ogbenye n'iyi,
o buladi mgbe aririo nke onye ahụ no na
mkpa bu nke ziri ezi.
- 8 Ma onye a na-asopuru na-atuputa atumatu di
ezi mma,
o na-eguzokwa chim nye ezi ihe.

Ndi inyom Jerusalem

- 9 Unu ndi inyom na-ebi ndu ndi afo juru,
bilie oto, gee m nti;
unu ndi ada ndi nwere ntukwasị obi,
nurunu ihe m nwere ikwu.
- 10 N'oge na-adighi anya, mgbe otu afo na abali
ole na ole gasiri,
unu bu ndi nwere ntukwasị obi ga-ama jijiji;
n'ihị na mkpuru ubi vaini unu ga-emebi,
owuwe mkpuru ihe ubi agaghị abia.
- 11 Maanu jijiji, unu ndi inyom afo juru,

- tuọ egwu unu ndị ada ndị nwere ntụkwasi obi.
 Yipụnụ uwe ọma unu,
 kekwasinụ onwe unu akwa mkpe.
- 12 Tienụ aka n'obi n'ihị ubi unu na-enye afo ojuju,
 n'ihị osisi vainị na-amị mkpuru.
- 13 N'ihị na ogwu na uke ga-epuputa n'ala unu.
 Ruonụ uju, n'ihị na ụlọ niile unu na-anọ n'ime ya enwe obi uto,
 na obodo niile unu na-anọ n'ime ya na-eri, na-anụ
 agakwaghị adị.
- 14 N'ihị na a ga-ahapụ ebe niile e wusiri ike,
 gbahapụkwa obodo ahụ ụzụ na-adị n'ime ya;
 ụlọ elu nche niile na ebe niile ewusiri ike ga-abụ ebe ga-atogborọ n'efu ruo mgbe ebighị ebi,
 ha ga-aghọ ebe inyinya ibu ọhia ga na-enwe obi uto, na ebe igwe anụ ụlọ ga na-akpa nri ha.
- 15 Ha niile ga-adigide otu a tutu ruo mgbe a ga-esite n'eluigwe wụkwasi anyị Mmụọ Nsọ.
 Mgbe ahụ ọzara ga-aghọ ala ubi mara mma, ala ubi ọma ahụ ga-adikwa ka ọhia.
- 16 A ga-emekwa ka ikpe ziri ezi ga-ebi n'ọzara,* ezi omume ga-adikwa n'ubi ọma ahụ.
- 17 Mkpuru nke ezi omume ahụ ga-abụ udo;
 ihe ga-esikwa na ya pụta ga-abụ ị nọ jụu na ntụkwasi obi mgbe niile ebighị ebi.
- 18 Ndị m ga-ebi n'ebe obibi nke udo,

* 32:16 Ga-erute onye ọbụla aka

- n'ụlọ nwere ezi nchekwa,
n'ebe izuike nke nsogbu na-adighi.
- 19 A sikwa na mkpuru mmiri ezoo n'oke oha
niile,
a sikwa na e bibie obodo niile,
- 20 ndi a goziri agozi ka unu ga-abu,
mgbe unu na-agma mkpuru unu n'akuku iyi,
mgbe ehi unu na inyinya ibu unu na-
akpaghari na-aga ebe obula ha chorọ.

33

Nsogbu na enyemaka

- 1 Ahuhu diri gi, onye mbibi,
onye bibiri ihe niile di gi gburugburu, ma o
dibeghi mbibi rutere gi aka.
Ahuhu diri gi, onye nrafu,
onye na-enwebeghi ndi rafuru gi.
Mgbe i kwusiri ibibi ihe
ka a ga-ebibi gi,
mgbe i kwusikwara nrafu
ka a ga-arafu gi.
- 2 Biko, ONYENWE ANYI, nwee obi ebere n'ebe anyi
no,
n'ih na o bu gi ka anyi na-ele anya.
Buuru anyi ike n'utu ubochi niile,
burukwara anyi onye nzoputa mgbe niile
anyi no na mkpa.
- 3 Ndi iro na-agba oso mgbe ha nuru olu gi.
Mgbe i guzoro oto, mba niile na-agbalaga.
- 4 Dika igurube si atchapu ihe di n'ubi,
otu a ka a ga-esi kwakorọ ihe niile unu
nwere n'agma, unu mba di iche iche.

- 5 ONYENWE ANYỊ dī elu, n’ihi na o bi n’ebe dī elu.
 Ọ ga-eji ikpe ya ziri ezi, na ezi omume
 mejuputa Zayon.
- 6 Ọ ga-abụ ntọala guzosiri ike nke oge unu niile,
 ụlọakụ dī ukwu nke nzọputa, na amamihe
 na ihe omuma;
 egwu ONYENWE ANYỊ bụ igodo nke akụ a.
- 7 Lee ndị ha dī ike ka ha na-etị mkpu akwa
 n’okporoụzọ niile;
 ndị na-anọchite anya ha, ndị b́ara ikwu otu
 udo ga-esi d́rị na-akwa akwa.
- 8 Ọ d́kwaghị onye a na-ahụ anya n’okporoụzọ
 ọb́la.
 E meela ka ọgbụgba ndụ niile ghara id́kwa
 ire.
- A na-elelị ndị e sitere n’akaebe ha
 mee ka ọgbụgba ndụ ahụ guzosie ike.
 Ọ d́kwaghị onye a na-asọpuru.
- 9 Ala ahụ niile na-eru ụjụ. Ọ tọgbọkwara n’efu.
 Oke ọh́ia Lebanon akpọnwuola buru ihe
 ihere.
- Sharon aghọkwaala ọzara;
 osisi d́ na Bashan na n’elu ugwu Kamel na-
 agbụchakwa akwukwo ha.
- 10 Ma ONYENWE ANYỊ na-asị, “Ugbu a, m ga-ebili.”
 “Ugbu a, ka a ga-eme ka m dī elu;”
 ugbu a, ka a ga-ebuli m elu.
- 11 Unu na-atụ ime ah́h́ia kpọrọ nkụ,
 unu na-amuputa ah́h́ia,

---

* **33:10** Mgbe a ga-asọpuru m

nkuume unu na-ekuputa bu oku ga-erepia unu.

12 Ndi gi ga-ere oku, dika osisi ogwu e gbuturu egbutu tunye n'oku; ha ga-ere oku dika avuvu nkwu."

13 Geenu nti nuru ihe m mere, unu mba niile di n'ebe di anya!

Unu ndi no nso, kwerenu n'ezie na m siri ike!

14 Ndi mmehie na ndi ajo omume no na Zayon na-ama jijiji n'egwu,

ha na-akwa akwa na-asi,

"Onye n'ime anyi puru ibi n'ebe a, n'etiti onye a bu oku na-erepia erepia, oku nke na-ere ruo mgbe ebighi ebi?"

15 Ndi na-ejehari n'ezi omume na-ekwu ihe ziri ezi,

ndi na-aju uru sitere n'uzo n'ezighi ezi,

ndi na-ewezuga aka ha site na inata ngari di iche iche,

ndi na-emechi nti megide izu ikwafu obara,

na-amuchi anya ha abuo ka ha ghara itughari uche n'ihe ojoo.

16 Ha bu ndi ahụ ga-ebi n'ebe di elu,

ndi ebe mgbaba ha ga-abu ebe e wusiri ike nke ugwu.

A ga-enye ha nri,

mmiri a gaghị akokwa ha.

17 Anya unu ga-ahu eze n'ebube ya;

unu ga-ahukwa alaeze ya nke nsotu oke ya di n'ebe di anya.

- 18 N’ime echiche obi unu, unu ga na-atule ihe oke
 egwu nke oge ndị ahụ gara aga.
 “Olee ebe onyeisi ọchịchị ahụ nọ ugbu a?
 Ebee ka onye na-anakọta ụtụ ahụ nọ?
 Ebeekwa ka onyeisi ahụ nke ụlọ elu nche
 niile dị n’aka ya nọ?”
- 19 N’oge ahụ, unu agaghị ahụkwa ndị nganga
 ahụ ọzọ,
 bụ ndị ahụ na-asụ asụsụ nke unu na-amaghị,
 nke unu na-adighị aghọtakwa.
- 20 Lekwasịnyụ Zayon anya, obodo anyị na-anọ
 eme mmemme anyị niile;
 anya unu ga-ahụkwa Jerusalem,
 ụlọ obibi dị jụụ, ụlọ ikwu nke a na-apughị
 ibupụ ebupụ;
 apughịkwa iholite ñtu jidere ya,
 maọbụ dọbie nke ọbụla n’ime ụdọ ji ya.
- 21 Ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ ga-aburụ anyị Onye
 dị ike.
 Ọ ga-adịkwara anyị ka osimiri na iyi dị
 obosara.
 Ọ dighị ụgbọ amara
 maọbụ ụgbọ ukwu ga-abịa na mmiri ahụ.
- 22 N’ihi na ONYENWE ANYỊ bụ onye ikpe anyị.
 ONYENWE ANYỊ bụ onye na-enye anyị iwu.
 ONYENWE ANYỊ bụ eze anyị,
 ọ bụ ya na-azọpụta anyị.
- 23 A tọsaala ụdọ niile:
 Ha adighị ejidesikwa ọkọlọtọ gị ike,
 a gbasaghịkwa akwa igbochi ifufe.
 Mgbe ahụ, a ga-ekesa ụba ihe a kwatara n’agha

ọ bụladị ndị ngwuro ga-ebute ihe nkwata
n'agha.

- 24 Ọ dīkwaghị onye bi na Zayon ga-asị, “Ahụ
esighị m ike,”†
n’ihi na a ga-agbaghara ndị bi n’ime ya
mmehie ha niile.

34

Ahuhu dirị mba niile

- 1 Bjanu nso, unu ndị mba niile, naa ntị.
Geenu ntị, unu mba niile nke uwa.
Ka uwa na ihe niile dī n’ime ya,
na ihe niile na-esi n’ime ya aputa nuru.
2 N’ihi na ONYENWE ANYI na-eweso mba niile nke
uwa iwe,
iwe ya dī oku megide ndị agha ha niile.
Ọ ga-ala ha n’iyi kpamkpam,
nyefee ha n’aka ndị ga-egbu ha.
3 Ndi ha e gburu egbu ka a ga-atupu.
Ozu ha ga-esikwa isi.
Ugwu niile ga-ejuputa n’obara ha.
4 N’oge ahụ, kpakpando niile nke eluigwe ga-
agbaze,
a ga-apiakotakwa mbara eluigwe dika
akwukwo,
kpakpando niile ga-ada
dika ahijia osisi vaini kporo nku,
dika mkpuru osisi fiig chakporo achakpo.
5 N’ihi na mma agha m aruchaala oru ya
n’eluigwe,
lezie anya ihe gaje ime, ọ ga-adakwasị Edom,

† 33:24 Ana m arja orja

ndị m mara ikpe mbibi.

⁶ Mma agha ONYENWE ANYỊ jupụtara n'ọbara,
 abụba kpuchikwara ya,
 ọbara ụmụ aturu na mkpi
 na abụba sitere n'akuru ebule
 n'ihị na ONYENWE ANYỊ nwere ichu aja na Bozra.
 O nwekwara oke ogbugbu ga-adị n'ala
 Edom.

⁷ Oke ehi ọhia ga-esokwa ha daa,
 ha na oke ehi ukwu na oke ehi nta.
 Ala ga-ejuputa n'ọbara ha.
 Uzuzu nke obodo ahụ ga-amikoro ọbara ha.

⁸ N'ihị na ONYENWE ANYỊ nwere ubochi ahụ bu
 ubochi ibo obo.
 O bu afo ikwughachi Edom ihe ha mere
 Zayon.

⁹ Isi iyi ndi Edom niile ga-agbanwe gbajie ojii,
 uzuzu di n'ala ga na-ere oku dika solfo (ntu
 oku),
 ala ahụ niile ga-enwuru oku di ka unyi ojii.

¹⁰ O gaghi anyu anyu n'abali maobu n'ehihie;
 anwuru oku ya ga na-ala n'elu ruo ebighi
 ebi.
 Ala ahụ ga-atogboro n'efu site n'ogbo ruo
 n'ogbo;
 o dighi onye ga-esitekwa n'ebe ahụ gafee
 ozo.

¹¹ Ikwighikwighi nke ozara na okwolo ga-enweta
 ya,
 ikwighikwighi ukwu na ugoloma ga-akpa
 akwu ha birikwa n'ebe ahụ.
 Chineke ga-eseti n'elu Edom,
 eriri otutu nke ogbaaghara,

na ihe itụ mgbidi nke e tikporo etikpo,
toghoro n'efu.

12 Ndi ya a na-asopuru agaghi ahukwa ihe obula
n'ebe ahụ nke ha ga-akpo alaeze.

Otu a kwa, umu ndi eze ya niile agaghi
adikwa.

13 Ogwu ga-etochi ulo ukwu ya niile;

ebe ya niile e wusiri ike ga-aghọ ahijia
ogwu,

o ga-abukwa ulo nkita ohia

na nke ikwighikwighi.

14 Anu ohia niile nke ozara ga-ezute nkita ohia
n'ebe ahụ.

Umu mkpi ohia ga-awaghari n'ebe ahụ na-
ebeku ibe ha akwa.

N'ebe ahụ ka umu anu ohia na-akpaghari n'abali
ga-ezo onwe ha,

chotakwara onwe ha onodu ebe izuike.

15 Ikwighikwighi ga-akpa akwu ya n'ebe ahụ.

O ga-anokwa n'ebe ahụ yie akwa, zuo umu
ya,

lekotaa ha site n'iji nku ya kpuchie ha.

Ebe ahụ kwa ka ndagbu ga-ezukokwa,

nke obula na ibe ya.

16 Nyochaa akwukwo nsọ ka i guo ihe ONYENWE
ANYI gaje ime:

O dighi anu ohia obula ga-efu.

O dighi nke obula ga-anọ n'ebe ahụ hapu
ikpo ibe ya,

n'ihia na onu ya enyela iwu a.

Mmuo ya ga-achikotakwa ha.

17 O bu ya onwe ya ga-ekewa ala ahụ,

jiri ihe otutu n'aka keere ha oke ahụ.

Ha ga-enweta ya ruo mgbe ebighi ebi,
nwekwa ebe obibi n'ebe ahụ site n'ogbo ruo
n'ogbo.

35

Onu ndi a gbaputara

¹ N'ubochi ahụ, ozara na ala kporo nkụ ga-enwe
obi uto;
okoko osisi mara mma ga-awaputakwa
n'ozara.

Dika rozu,

² ọ ga-agbawa ifuru juputa;
ọ ga-anuri onu nke ukwuu, tiekwa mkpu
onu.

A ga-enye ya nsopuru nke ugwu Lebanon,
nyekwa ya ima mma nke ala ubi Sharon na
Kamel.

Ha ga-ahụ ebube ONYENWE ANYI n'ebe ahụ,
ha ga-ahukwa idi ukwuu* nke Chineke anyi.

³ Meenu ka aka ndi ahụ kudara akuda dikwa ike,
gbaakwanu ukwu ndi ahụ na-asọ ngongo
ume.

⁴ Gwanu ndi ahụ na-atu egwu si ha,
"Dirinu ike, unu atula egwu,
n'ih i na Chineke unu na-abia.
O ga-abia ibotara unu obo,
ikwughachi ndi iro unu ihe ruuru ha.
O ga-abia izoputa unu."

⁵ Mgbe o biara, o ga-emegehe anya ndi kpuru isi,
meekwa ka ndi nti chiri nu ihe.

---

* 35:2 Maobu, ima mma

6 Ọ ga-eme ka onye ngwuro wulie elu dika ele,
meekwa ka ndi na-adighi ekwu okwu tie
mkpu onu.

Mmiri ga-agbawaputa soọ n'ozara,
mmiri iyi ga-ejuputakwa n'ala kporo nku.

7 Elu ala ahụ na-ere oku n'ukwu ga-agho odo
mmiri.

Ala ahụ nke mmiri korọ ga-agho isi iyi nke
mmiri ga-ejuputa.

Ebe ahụ nkita ohia naara ebi ga-agho ala mmiri
mmiri;

ahihia, na ahihia riidi, na ahihia papiros, ga-
epuputa n'ime ya.

8 Okporozo ga-adikwa n'ebe ahụ,
nke a ga-akpo, Okporozo Idi Nso,
Ọ ga-adiri naani ndi ahụ na-agbaso Uzo ahụ.

Ndi na-adighi ocha agaghi eje ije n'elu ya,
ndi nzuzu ajo omume† agaghi ejeghari n'elu
ya.

9 Odum agaghi ano nso uzo ahụ.

Ọ dikwaghi anu ohia na-egbu mmadu ga-aga
n'elu ya.

E, agaghi ahụ anu di otu a n'ebe ahụ.

Kama, o bu naani ndi a gbaputara ga-eje ije na
ya.

10 Ma ndi ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-
alotakwa.

Ha ga-eji abụ bata na Zayon;
onu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha.

Oke onu na obi uto ga-ejuputa n'obi ha.

Iru uju na isu ude‡ ga-efelaga.

† 35:8 Ndi nwere uche gbagoro agbago ‡ 35:10 Ya bu, ize ume

36

Senakerib ebuso Jerusalem agha

¹ N'afọ nke iri na anọ nke ọchịchị eze Hezekaya, Senakerib, bụ eze Asiria, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, meriekwa ha.

² Mgbe ahụ, eze Asiria sitere na Lakish zipụ ọchịagha ya, ya na usuu ndị agha ijekwuru Hezekaya na Jerusalem. Mgbe ọchịagha ahụ kwusiri n'ụzọ mmiri nke ọdọ mmiri dị Elu, n'ụzọ jere n'ebe ọhia Ọsụ akwa.

³ Eliakim, nwa Hilcaya, onye nlekota ụlọeze, na Shebna, bụ ode akwukwọ eze, na Joa nwa Asaf, onye ndekọ akukọ ihe mere, puru jekwuru ya.

⁴ Ọchịagha ahụ siri ha, "Gwanu Hezekaya:

"Otu a ka eze ukwu ahụ, bụ eze Asiria, na-ekwu, Ọ bụ na gini ka ntukwasị obi gi dabere?"

⁵ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu ka i na-agba. Ọ bụ onye ka i na-atukwasị obi, mere i ji enupu isi n'okpuru m?

⁶ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi.

⁷ Ma o buru na unu asi m, "Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi." O bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asi Juda na Jerusalem, "Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja a?"

⁸ "Ma ugbu a, bia kwee nna m ukwu, bụ eze Asiria nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo

ma ọ buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha.

⁹ I ga-esi kwa aana ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n'ime ndiisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasị obi n'Ijpt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya?

¹⁰ Tinyere nke a, abịara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma ọ bughị nkwardo ONYENWE ANYI? ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi.'"

¹¹ Mgbe ahụ Eliakim, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, "Biko, gwa ndi ohu gi okwu n'asusu Aramaik,* ebe ọ bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asusu Hibru, ebe ndi no n'elu mgbidi ga-anu."

¹² Ma ochiagha ahụ zaghachiri, "Ọ bu n'ihinaani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? Ọ bughị n'ihina ndi mmadu ahụ na-anodu n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?"

¹³ Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asusu Hibru, si, "Nurunu okwu niile nke eze ukwu ahụ, bu eze Asiria."

¹⁴ Nke a bu ihe eze siri, Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. Ọ pughị izoputa unu.

¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasị ONYENWE ANYI obi, mgbe ọ na-asị, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghị inaputa anyi. A gaghị enyefe obodo a n'aka eze Asiria.'

---

* **36:11** Asusu Aramaik nke ndi Siria, bu asusu mba na mba ji emekorita ihe n'oge ahụ, ma ọ mesiri ghoọ asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a mụọ Kraịst.

16 “Unu ańakwala Hezekaya ntị. Ihe a ka eze Asirĩa kwuru: Pụkwutenu m, bíanu ka mụ na unu mee udo. Mgbe ahụ, onye ọbụla n’ime unu ga-eri mkpuru si n’ubi vaini ya na nke si n’osisi fiig ya, n’okwa mmiri nke si n’ihe icheta mmiri ya:

17 ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n’ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya oheru, ala achicha na ubi vaini juputara n’ime ya.

18 “Unu ekwela ka Hezekaya rafuo unu mgbe o na-asị, ‘ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.’ O nweela chi niile nke ndi mba ozo, nke naputarala ala ha site n’aka eze Asirĩa.

19 Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim noka? Ha anaputala Sameria site n’aka m?

20 Olee chi n’ime chi mba ndi a niile, bu ndi zoputarala ala ha site n’aka m? Unu si anaa chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n’aka m?”

21 Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obuga, n’ihi na eze nyere ha iwu si, “Unu azaghachila ya.”

22 Mgbe Eliakim nwa Hilcaya, onyeisi ochichi, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, ode akwukwo akuko eze laghachikwuuru Hezekaya, ha dowara uwe ha mgbe ha na-aga igosi ya ida mba nke obi ha. Ha gwakwara ya ihe niile onyeisi agha ndi Asirĩa kwuru.

37

Amuma banyere mgbaputa a gbaputara

Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasị akwa mkpe, baa n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

² O zipuru Eliakim, onye nlekota uloze, Shebna ode akwukwo na ndi okenye n'etiti ndi nchujaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz.

³ Ha siri ya, "Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n'oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghi o ji amuputa nwa ya.

⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ nke Rabashaka, bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asiria, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n'ihikwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu."

⁵ Mgbe ndi oru eze Hezekaya biakwutere Aizaya,

⁶ o siri ha, "Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, 'The a ka ONYENWE ANYI kwuru: Atula egwu n'ihikwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asiria ozi ji kwuluo m.

⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di anaa, aga m eme ka o choo ilaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.'"

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asiria e sitela n'obodo Lakish pu, o laghachiri hu na eze Asiria na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N’oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush, na-apụta ịbịa ibuso ya agha. Mgbe ọ nūrụ nke a, o zipurụ ndị ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si,

¹⁰ “Gwanụ Hezekaya, eze Juda: Ekwela ka Chineke onye ị na-atụkwasi obi duhie gi, mgbe ọ na-asị, ‘Agaghị enyefe Jerusalem n’aka eze Asiria.’

¹¹ N’ezie a, ị nula ihe ndị eze Asiria mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anapụtakwa gi onwe gi?

¹² Chi niile nke mba niile, ndị ahụ nna nna m ha lara n’iyi, ha napụtara ha, bụ chi ndị Gozan, Haran, Rezuf na nke ndị Eden ndị nọ na Tel Asa?

¹³ Olee ebe eze ndị Hamat maọbụ eze ndị Apad nọ? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nọkwa?”

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwụkwọ ozi a site n’aka ndị ozi ahụ, guọ ya, o weere ya gaa n’ime ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ, gbasaa ya n’ihu ONYENWE ANYỊ.

¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYỊ, si:

¹⁶ “O, ONYENWE ANYỊ, Onye purụ ime ihe niile, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya dị n’etiti ndị cherubim, naanị gi bụ Chineke na-achị alaeze niile nke ụwa. Ọ bụkwa naanị gi kere eluigwe na ụwa.

¹⁷ Tọọ ntị gi n’ala, o ONYENWE ANYỊ ma nūrụ; meghee anya gi abụọ ONYENWE ANYỊ, ka ihụ; gee ntị nụkwa okwu niile ndị ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke dị ndụ.

18 “N’eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asirja alala ndi a niile na ala ha n’iyi, mee ka ha togboro n’efu,

19 ha atunyekwala chi ha niile n’ime oku, repiakwa ha, n’ihi na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia.

20 Ma ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n’aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI bu Chineke, na o dikwaghi chi ozọ ma o bughị gi.”

Odida Senakerib

21 Mgbe ahụ, Aizaya nwa Emoz, zigaara Hezekaya ozi, si, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, siri, N’ihi ekpere gi niile nye m banyere Senakerib, eze Asirja,

22 nke a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru megide ya.

“Nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu ada Zayon, na-eleli gi anya, jirikwa gi na-eme ihe ochi, Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso.

23 Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

O bu onye ka i sitere na nganga gi welie olu okwu gi na anya gi elu megide?

O bu megide onye Nso nke Izrel?

24 I sitere n’aka ndi ozi gi

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya, i sikwara,

‘Eji m otutu ugboala m rigoruo ebe di elu nke n’elu ugwu niile, n’ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.

Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo,
na osisi junipa ya niile kachasi mma.

Ejeruola m na nsotu ya kachasi n'idi elu,
bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.

²⁵ Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba
ozo,
nukwa mmiri di n'ebe ahụ.

O bu obu ukwu m ka m ji mee
ka isi iyi niile di n'Ijpt takpoo.'

²⁶ "O bu na i nubeghi?
Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.

N'ubochi ndi ahụ gara aga ka no pia opipia ya,
ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,
na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburug-
buru,
ghoo mkpokota nkume.

²⁷ Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere,
bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu
ihere.

Ha dika ahia ndu puru n'ala ubi,
na ome na-epuputa epuputa,
nakwa ahia na-etoputa n'elu ulo
nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

²⁸ "Ma amaara m ebe i no onodu,
marakwa opupu gi na mbata gi,
marakwa oke iwe gi megide m.

²⁹ N'ihia onuma di gi n'obi megide m,
n'ihia na mkpari gi eruola m nti,

aga m etinye nko* m n'imi gi,
 werekwa mkpụmkpụ igwe m kpachie egbug-
 bere ọnu gi,
 mee ka i laghachi
 site n'uzo ahụ nke i siri bịa.

30 “Ma nke a ga-abụ ihe ịribama† nye gi,
 Hezekaya.

“N’afọ a, unu ga-eri ihe na-eputa n’onye ya,
 n’afọ nke abụọ unu ga-eri ihe si na nke ahụ
 pupụta.

Ma n’afọ nke atọ ghaanụ mkpụrụ ubi, weenụ ihe
 ubi,
 kuọ vaịni n’ubi vaịni, riekwanụ mkpụrụ ha.

31 Ọzọkwa, ndị ọduru n’alaeze Juda
 ga-agba mgboro gwu n’okpuru ala, mịkwaa
 mkpụrụ n’elu.

32 N’ihi na ọ bụ site na Jerusalem ka ndị ọduru
 ga-esi pụta,
 otu ndị ọduru ndụ‡ ga-esitekwa n’ugwu
 Zayon pụta.

Ọ bụ site n’ihu oku n’obi nke ONYENWE ANYI,
 Onye pụrụ ime ihe niile,
 ga-emezu nke a.

33 “Ya mere, nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru
 banyere eze Asiria.

“Ọ gaghị azobata ukwu ya n’ime obodo a
 maobu gbaa ọ buladi otu akụ n’ebe a.

Ọ gaghị eji ọta jegharịa n’onye uzọ ama ya,
 maobu wuo mgbidi nnochibido megide ya.

* 37:29 Ọ bụrụ na ndị agha Asiria e merie obodo n’agha, ha
 na-eji nko tinyin n’imi ndi ha dotara n’agha, jirikwa eriri igwe
 tinyin n’onye ha. † 37:30 Ya bụ, akara ‡ 37:32 Gbapuru a
 gbapuru maka ujo

34 Ụzọ o si bịa ka ọ ga-esi laghachi;
 ọ gaghi abanye n'obodo a."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

35 "Aga m echebe obodo a, zọputakwa ya n'ih
 aha m,
 na n'ih Devid, bu ohu m."

36 Mmuo ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu
 puku nari na puku iri asato na ise n'ulo ikwu ndi
 Asiria. Mgbe ndi mmadu tetara n'isi ututu, lee,
 ozu ka ha juputara ebe niile.

37 Ya mere, Senakerib, eze Asiria, biliri ije,
 laghachi n'ala ya. O laghachiri biri n'obodo
 Ninive.

38 Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n'ulo
 chi ya a na-akpo Nisrok, umu ya ndi ikom aha
 ha bu Adramelek na Shareza were mma agha
 gbuo ya. Ha gbapuru oso gbaga n'ala Ararat.
 Isahadon, bu nwa ya nwoke ghororo eze nonodu
 ya.

38

Orja Hezekaya rjara

1 N'oge ahụ, Hezekaya rjara orja ruo na o
 gaara anwu. Aizaya onye amuma, nwa Emoz,
 biakwutere ya, si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI
 sirị: Dozie ezinaulo gi, n'ih na i ga-anwu. I
 gaghi esite n'ute orja a bilie."

2 Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulo
 kpee ekpere nye ONYENWE ANYI si,

3 "Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharja
 n'ihu gi n'ikwesi ntukwasi obi, jiri obi m niile
 fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya gi."
 Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.

⁴ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYỊ rutere Aizaya,

⁵ “Gaa, gwa Hezekaya, si ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke nna gị Devid kwuru, anụla m ekpere gị, ahụkwala m anya mmiri akwa gị. Aga m atụkwasi afọ iri na ise n’ubochi ndu gị.

⁶ Aga m anaputakwa gị na obodo a site n’aka eze Asiriya. Aga m echebe obodo a.

⁷ “ ‘Nke a bu ihe iribama site n’aka ONYENWE ANYỊ nye gị, na ONYENWE ANYỊ ga-emezu ihe a nke o kwere na nkwa.

⁸ Aga m eme ka anyanwu laa azu nzo ukwu iri n’ihe nrigo ulo elu Ehaz.’ ” Ya mere, anyanwu laghachiri azu nzo ukwu iri.

⁹ Ederede Hezekaya eze Juda, mgbe oriachara oria, nwee ahụ ike:

¹⁰ Asiri m, “O bu n’oge m bu okorobia ka m ga-agabiga n’onu uzọ nke onwu, buru onye anapuru oge ndu m nke foduru afodu?”

¹¹ Asiri m, “O dikwaghi mgbe m ga-ahu ONYENWE ANYI OZO n’ala ndi di ndu, m gaghị elegidekwa mmadu ibe m anya ozo, maobu bie n’etiti ndi bi n’ime uwa a.

¹² Esila n’onodu ya bupu ulo m dika ulo ikwu nke onye ozuzu aturu. Apiakotala m ndu m dika okpa akwa si apiakota akwa o bipula ndu site nkwe-akwa, ehihie na n’abali, i mere ka ndu m gwusia.

¹³ Enwere m ntachiobi chere chi obubo.

Ma dika odum ka o na-agbaji okpukpu m niile.

Ehizie na n'abali ka i na-eme ka ndu m gwusia.

14 Dika eleke maobu ugbala ka m na-ebe akwa.
Ana m asu ude dika nduru na-eru uju.

Ike gwuru anya m n'ihie ile anya n'eluigwe.

Ano m nonodu mkpagbu, Onyenwe anyi,
bia nyere m aka."

15 Ma gini ka m ga-ekwu?

Ya onwe ya gwara m si na o bu ya mere nke a.

M ga-eji obi umeala gagharia ubochi ndu m niile
n'ihie ihe mwute nke obi m.

16 Onyenwe anyi, o bu n'ihie ihe ndi a ka mmadu
ji adi ndu.

Mmuo m na-adikwa ndu n'ime ha.

I nyeghachila m ahue ike,
mee ka m di ndu.

17 N'ezie, o bu n'ihie odimma m,
ka m ji taa ahuhu nke ihe mgbu di otu a.

N'ihunanya gi ka i zoputara m
site n'olulu nke ila n'iyi.

I werela mmehie m niile
wefee n'azu gi.

18 N'ihie n'ala mmuo agaghi eto gi,
onwu agakwaghi abuku gi abu otuto.

Ndi na-arida n'olulu
agaghi ele anya ikwesi ntukwasie obi gi.

19 O bu ndi di ndu, e, naani ndi di ndu ga-eto gi
otuto,

di ka m na-eme taa.

O bu otu ogbo na-eme ka ogbo na-eso ha

mata ihe banyere ikwesi ntụkwasi obi gi.

²⁰ ONYENWE ANYI ga-azoputa m,
anyị ga-abụ abụ kpọọ ụbọ akwara
n'ụbọchị niile nke ndụ anyị,
n'ime ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI.

²¹ Aizaya ekwuolarị sị, “Kwadoonu mmanụ
fiig di oku tee ya n'elu etuto ahụ, ahụ ga-adikwa
ya mma.”

²² Hezekaya juru sị, “Gini ga-abu ihe iribama
na m ga-aga n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI?”

39

Ndi ozi si Babilon bia

¹ N'oge ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan,
bụ eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi
ekele na onyinye, n'ihi na o nuru na Hezekaya
riara oria ma nwe ahụ ike.

² Hezekaya nabatara ndi ozi ahụ nke oma gosi
ha ihe ndi di n'uloaku ya, olocha, na olaedo,
uda di iche iche na-esi isi utu, ezigbo mmanu
oliv, ulo niile ebe ngwa agha ya niile di, na ihe
niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya
maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

³ Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze
Hezekaya juo ya sị, “Gini ka ndi ikom ndi ahụ
kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?”

Hezekaya zara sị, “O bu n'ala di anya ka ha si
biakwute m, ha si Babilon.”

⁴ Onye amuma juru, “Gini ka ha huru n'ulo
gi?”

Hezekaya zara si, “Ihe niile nke di n’ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n’uloaku m nke m na-egosighi ha.”

⁵ Mgbe ahụ, Aizaya sirị Hezekaya, “Gee ntị nūrū okwu ONYENWE ANYI, Onye pūrū ime ihe niile.

⁶ Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n’uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n’uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

⁷ A ga-ebupu ufodu n’ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi, ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n’ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n’uloeze nke eze Babilon.”

⁸ Hezekaya zaghachiri, “Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma.” N’ihi na o chere n’obi ya si, “Udo na nchekwa ga-adi n’oge ndu m.”

40

Nkasiobi diri ndi Chineke

¹ Kasienu ndi m obi, kasienu ha obi,
ka Chineke gi kwuru.

² Were nwayoo gwa Jerusalem okwu,
gwa ya;

na ubochi ojojo ya niile agwula,
na a kwuzuola ugwo mmehie ya niile,

na o sitela n’aka ONYENWE ANYI
nata ugwo oru kariri okpukpu abuo nke
mmehie ya niile.

³ Otu onye na-eti mkpu si,
“Dozienu uzọ nye ONYENWE ANYI

n'ime ọzara,
meenu ka ụzọ atuliri atuli
guzozie kwem n'ime ọzara nye Chineke
anyị.

⁴ A ga-eme ka ndagwurugwu ọbụla dị elu,
ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-
emekwa ka ọ dị ala,
ebe niile dị mkputamkpu ka a ga-eme ka o guzo
kwem,
meekwa ka ebe niile dị ndakoro ndakoro dịrị
larị.

⁵ N'ihị na a ga-ekpughepụ ebube Onyenwe anyị,
mmadụ niile ga-ahụkọkwa ya n'otu.
N'ihị na ọnụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya."

⁶ Olu ahụ siri, "Tie mkpu!"
Ma ajuru m si, "Gini ka m ga-eti?"

"Mmadụ niile dị ka ahịhia,
ikwesi ntukwasị obi ha niile dikwa ka okoko
osisi ọhia.

⁷ Ahịhia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,*
n'ihị n'okuku ume nke ONYENWE ANYỊ na-
ekukwasị ya.

N'ezie, ahịhia ka ndị mmadụ bu.

⁸ E, ahịhia na-akponwu, okoko na-achanwukwa,
ma okwu Chineke anyị na-eguzogide ruo
mgbe ebighị ebi."

⁹ Gị onye na-eweta ozioma nye Zayon,
rigoro n'elu ugwu;
gị onye na-eweta ozioma nye Jerusalem,

* **40:7** Otu a ka ọ dịrị mmadụ.

welie olu gị elu tisie mkpu ike;
e, tisie mkpu ike, atula egwu.

Gwa obodo niile nke Juda okwu si ha:
“Chineke unu na-abia.”

10 Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
ANYI na-abia n'ike,
ike aka ya ka o ji achi.

Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,
o na-abia ikwughachi ugwo.

11 O ga-azu igwe aturu ya dika onye ozuzu aturu.
O na-achikota umu aturu.

N'aka ya abuo ka o ga-ekuru umu aturu n'obi ya.
O ga-eji nwayoo duo ndi na-enye umu ara.

12 Onye jirila obu aka ya tuo mmiri di n'oke
osimiri?
Maobu onye jiri ntu-aka ya tuo mbara
eluigwe?

Onye ka o bu jirila nkata kute uzuzu?
Maobu jiri ihe otutu tuo ugwu ukwu?
Onye kwa ji ihe otutu tuo ugwu nta?

13 Onye nwere ike ighota Mmuo nke ONYENWE
ANYI,
maobu dika onye ndumodu Onyenwe anyi
na-ezi ya ihe?

14 O bu onye ka ONYENWE ANYI gakwuru gbaa izu
ka o kowaara ya ihe,
o bu onye ziri ya uzọ bu nke di mma?

Onye bu onye ahụ kuziri ya ihe omuma,
maobu gosi ya uzọ nke nghota?

15 N'ezie, mba niile di iche iche dika otu ntuputa
mmiri tanyere n'ime efere;

- a na-agụnye ha dika uzuzu di n'elu ihe otutu e ji atụ ihe;
 ọ na-atụ ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu dika a ga-asị na ha bu uzuzu oma na-adighi arọ.
- 16 Osis niile di na Lebanon ezughị iji kwanye oku e ji a churu Chineke anyi aja.
 Otu a kwa, anumanu niile di n'ohia Lebanon niile erughị iji churoro Chineke anyi aja.
- 17 O nweghi ihe obula mba niile di n'owa bu n'ihu ya;
 ọ na-agu ha ka ihe na-abaghi uru,
 dika ihe na-erughị ihe efu.
- 18 Onye kwanu ka unu ga-eji tunyere Chineke?
 Olee udi oyiyi unu ga-eji kwaa ihe o yiri?
- 19 Ma gbasara arusi apiri api, nke onye na-akwa nka ola turu,
 nke onye okpu uzu olaedo na-eji olaedo techie ya,
 ọ bukwa ya ka ọ na-akpuru olaocha.
- 20 Ma onye ogbenye na-enweghi ichu aja di otu a
 na-ahoro osisi nke na-agaghi ere ure.
 Ọ na-akpotara onwe ya onye maara akwa nka osisi nke oma,
 onye ga-apitara ya oyiyi arusi nke na-agaghi ada ada.
- 21 Ọ bu na unu amaghi?
 Ọ ga-abu na unu anubeghi ya?
 Ọ putara na a kobereghị unu ya site na mmalite?

- Ọ bụ na unu aghotabeghi site na mgbe a toro ntola uwa?
- 22 Na Chineke no n'elu ocheeze ya nke gbara uwa gburugburu.
Ndi no n'uwa dikwa ka umu ukpana.
Ọ bụ ya tusara eluigwe dika akwa,
were ya mere ebe obibi ya.
- 23 Ọ na-eweda ndi ukwu niile nke uwa,
mee ha ka ha gho ihe efu.
- 24 Mgbe a na-ele ha anya, ha na-adi ka ihe a kuru n'ubi nke na-epute epute.
Mgbe a kuru ha, mgbe ha na-epute,
mgbe ha na-amanye mborogwu n'ala,
mgbe ahụ kwa ka Onyenwe anyi na-ezite ifufe nke na-akponwu ha,
bufuo ha dika ahia kporo nku.
- 25 “Olee onye unu ga-iji tanyere m?
Onye kwa ka mu na ya ha?” Nke a bu ihe Onye Nso Izrel na-aju.
- 26 Lee anya n'eluigwe;
onye kere kpakpando ndi a niile?
Onye na-edu ha dika onye ozuzu aturu?
Onye na-akpo nke obula aha ya?
Ọ bụ site n'amamihe na ike ya di ukwu,
ka o ji eme ka ha ghara ikpafu.
- 27 Ọ bụ n'ihi gini ka i ji na-asi, gi Jekob?
Ọ bukwa gini mere gi Izrel, i ji na-atamu ntamu na-asi,
“Uzo m bu ihe ezonari ONYENWE ANYI,
Chineke adighi etinyekwa anya ya n'ihe metutara m?”

- 28 Ọ bụ na ị matabeghi?
 Ọ ga-abụ na ị nùbeghi ya?
 ONYENWE ANYỊ bụ Chineke nke mgbe niile ebighi
 ebi,
 Onye kere nsọtụ niile nke ụwa.
 Ọ naghị ada mba; ike adighikwa agwụ ya.
 Ọ nwekwaghị onye pụrụ imata ịdị omimi
 nke nghota ya.
- 29 Ọ na-enye ndị na-ada mba ike,
 na-emekwa ka ndị na-enweghi ume nwee
 ume.
- 30 Ọ buladi ụmụ okorobia na-ada mba, ike na-
 agwukwa ha.
 E, ụmụ okorobia na-asọ ngongọ daa,
 31 ma ndị niile olileanya ha dī na ONYENWE ANYỊ,
 ga-agbanwe ike ha, nweta ike oheru.
 Ha ga-eji nku felie elu dika ugo.
 Ha ga-agba oso, ma ike agaghị agwụ ha;
 ha ga-aga ije ma ha agaghị ada mba.

41

Onye na-enyere Izrel aka

- 1 Nọrọnụ jụụ n'ihu m, unu mba niile mmiri gbara
 gburugburu!
 Ka mba niile gbanwee ike ha.
 Ka ha pụta kwuo okwu.
 Ka anyị zukotaa n'ebe ikpe ikpe.
- 2 "Onye kpotere onye a sitere n'owuwa anyanwu
 na-abia,
 onye e sitere n'ezi omume kpoo ya ije ozi?
 O weere mba niile nyefee ya n'aka,
 meriekwa ndi eze n'ihu ya.

O ji mma agha ya tie ha mee ka ha ghoṣ uzuzu,
jiri ụta ya mee ka ha ghoṣkwa igbugbo ọka
nke ifufe na-ebughari.

³ O na-achụ ha ọsọ, ma na-agakwa n'ihu na-
enweghi mmeru ahụ ọbụla.
E, ọ na-agbasokwa ụzọ nke ọ na-agabeghi
mbụ.

⁴ O bụ onye ruru ọrụ di otu a mezukwa ya,
na-akpo ọgbọ niile site na mmalite?
O bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYI, onye di
siteri na mbido ihe niile,
onye ga-adigidekwa ruo ọgwugwu ihe niile.
O bụ mụ onwe m bụ onye ahụ.”

⁵ Mba niile bi n'ala mmiri gbara gburugburu
ahula ọrụ m ruru. Ha huru ya tuo egwu;
ndi niile bi na nsotu uwa na-amakwa jijiji.
Ha zuktara bia nso.

⁶ Onye ọbụla n'ime ha na-agba ibe ya ume
na-asi,
“Nwee obi ike.”

⁷ Onye ọkpụ ụzụ ọla na-agba onye ọkpụ ụzụ
ọlaedo ume.
Onye ji mkpirisi igwe eme ka ihe di
muruuru,
na-agba onye na-aku osiama ume.

Otu onye na-ekwu banyere nkpuota ya, na-asi,
“A kpuziri ya akpuzi.”
Onye nke ozo, na-eji ntu kpogidesie ihe ahụ
apiri api ike ka ọ ghara ida.

⁸ “Ma gi onwe gi, Izrel, ohu m,
Jekob, onye m hoptara,

- gị mkpuru Ebrahim, bu enyi m.
 9 Esitere m na nsotu niile nke uwa kpoghachi unu,
 gwa unu na ohu m ka unu bu,
 n'ih i na ahoputala m unu,
 agakwaghi m ahapu unu.
- 10 Ya mere, unu atula egwu n'ih i na anonyeere m unu.
 Ka obi ghara ilo unu mmiri n'ih i na abụ m Chineke unu.
 Aga m eme ka unu diri ike; aga m enyere unu aka;
 aga m ejikwa aka nri nke ezi omume m kwagide unu.
- 11 "Lee! A ga-etinye ndi niile iwe ha di oku megide unu n'onodu ihe ihere,
 ihere ga-emekwa ha.
 Ndi niile na-eguzogide unu ga-agho ihe efu,
 buru ndi lara n'iyi.
- 12 Unu ga-ele anya ha, choo ha,
 ma o dighi onye obula n'ime ha ga-afodu ndu.
 Ndi a na-ebuso unu agha
 ga-abu naani ihe efu.
- 13 N'ih i na mu onwe m, bu ONYENWE ANYI
 Chineke gi,
 onye na-ejidesi aka nri gi ike
 bu onye na-asighi gi, 'Atula egwu;
 aga m enyere gi aka.'
- 14 Atula egwu, gi idide, bu Jekob,
 unu Izrel di nta, atula egwu,
 n'ih i na mu onwe m ga-enyere gi aka," otu a ka
 ONYENWE ANYI kwuputara,

Onye mgbaputa gi, bu Onye nsọ nke Izrel.

15 “Lee, aga m eme ka unu ghoọ igwe ọhuru eji
azocha mkpuru oka
nke di nko, nwekwa otutu eze.

Unu ga-azocha ugwu niile zopia ha,
meekwa ka ugwu nta niile dika igbugbo oka.

16 Unu ga-ayoghari, fuchaa ha; ikuku ga-eburu
ha bufuo,
oke ikuku ga-ekposasi ha.

Ma unu ga-anuri onu n’ime ONYENWE ANYI,
nyaakwa isi n’ime Onye di nsọ nke Izrel.

17 “Mgbe mmiri onuunu korọ ndi ogbenye na ndi
mkpa na-akpa,
mgbe ha na-enweghi ike ichota mmiri
onuunu
mgbe akpiri na-akpo ha nku n’ihi aguu
mmiri,

mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-aza ha.

Mu onwe m, bu Chineke nke Izrel, agaghi
agbaka ha azu.

18 Aga m eme ka mmiri site n’ala kporo nku nke
ugwu niile na-erudatarara ha.

Aga m eme ka isi iyi na-asoputa na ndagwu-
rugwu niile.

Aga m eme ka mmiri juputa n’ozara,

meekwa ka isi iyi mmiri site n’ala kporo nku
na-asoputa.

19 Aga m aku n’ozara,

osisi sida, na osisi akashia, na osisi mietul,
na osisi oliv.

M ga-eji osisi junipa,

na osisi saipres na osisi fĩa, kụkọta ha ọnu
 n'ala ahụ togboro n'efu,
 20 ka ndi mmadu hu, matakwa,
 tuleekwa uche ma ghotu,
 na o bu aka ONYENWE ANYI mere nke a,
 na o bu Onye nsọ nke Izrel kere ya.

21 "Weputanu mkpesa unu,"
 ka ONYENWE ANYI siri,
 "Doo okwu unu n'usoro,"
 ka Eze nke Jekob na-asikwa.

22 "Ka ha bubata arusi ndi a, ma gwa anyi,
 ihe gaje ime.

Ka ha gwa anyi ihe mere n'oge gara aga, ihe ha
 putara,
 ka anyi nwee ike tulee ha
 matakwa ihe ga-abu ikpeazu ha.

Maobu kwuputara anyi ihe ndi ahụ na-abia,
 23 gwa anyi ihe odinihu ji,
 ka anyi mara na unu bu chi.

Meenu ezi ihe, maobu ihe ojoo,
 nke ga-eme ka anya gbagwojuo anyi, ka anyi
 juputakwa n'egwu.

24 Ma unu di nta kari ihe efu.
 Oru unu niile bukwa ihe na-abaghi uru.
 Onye horo unu emeela onwe ya ihe aru.

25 "Akpoliela m otu onye site n'akuku ugwu, o
 na-abiakwa.
 Otu onye na-asopuru aha m sikwa n'owuwa
 anyanwu.

O na-azopia ndi ochichi niile dika ha bu uru,

- Ọ ga-azọpịa ha dika onye na-akpu ite si azọpịa aja ụrọ.
- 26 O kwuru maka nke a site na mmalite, ka anyị nwee ike mara, maọbụ mgbe na o mebeghi, ka anyị nwee ike si, 'Ihe o kwuru ziri ezi'?
- O nweghi onye kwuru ihe banyere nke a, o nweghikwa onye mere ka amata ya, o nwekwaghi onye si n'ọnu gi nụ okwu ọbụla.
- 27 Abụ m onye mbụ gwara Zayon, 'Lee, n'ebe a ka ha di!'
- Ọ bụ m ziteere Jerusalem onyeozì ozioma.
- 28 Eleghariri m anya ma o nweghi onye m huru. O nweghi onye no n'etiti chi ha nke nwere ike inye ndumodu; o nweghi onye inye osisa ajuju mgbe m juru ha.
- 29 Lee, ha niile bu ugha!
Oru ha niile putara ihe efu,
arusi ha niile awuru awu bu naani ifufe na ogbaaghara.

42

Ohu ONYENWE ANYI

- 1 "Lee ohu m, onye m na-agba ume,
onye m hoputara, onye ihe ya na-atọ
mkpuruobi m uto.
- Aga m eme ka Mmuo m diri n'ime ya.
Ọ ga-emekwa ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.
- 2 Ọ gaghi eti mkpu maobu welie olu ya kwaa akwa,

maobu welie olu ya elu, o gaghi eme ka a nu
olu ya n'ezi.

³ O gaghi agbaji ahijia riidi* azopara azopia,
maobu menyu ogho oriona na-enwu
ntakiri ntakiri.

O ga-esite n'ikwesi ntukwasi obi weputa ikpe ziri
ezi.

⁴ O gaghi aso ngongo maobu daa mba,
ruo mgbe o hiwere ikpe ziri ezi n'elu uwa.

O bukwa n'ozizi ya ka agwa etiti niile ga-
atukwasi olileanya ha.”

⁵ Nke a bu ihe Chineke bu ONYENWE ANYI kwuru,
onye ahu kere eluigwe niile, onye gbasapukwara
ha,

onye gbasapukwara uwa n'ihe niile nke si
n'ime ya aputa,

onye na-enye ndi niile bi n'ime ya ume,
na-enyekwa ndi na-agagharị n'ime ya ndu.

⁶ “Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, akpola gi ka i
gosi ezi omume m.

Aga m echebe gi, gbaa gi ume,
n'ihì na eweere m gi nye ndi m

ka i buru ihe imesi ogbugba ndu m ike.

I ga-abukwa ihè nye mba niile.

⁷ I ga-emeghe anya ndi kpuru isi,
gbaputakwa ndi no n'ulo mkporo,
meekwa ka ndi no n'ulo mkporo gbara
ochichiri nwere onwe ha.

⁸ “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI! Nke a bukwa
aha m.

---

* 42:3 Ya bu, osisi achara

Agaghị m enye onye ọzọ ugwu na nsọpuru
m.

Mụ na arụsị a piri api agakwaghị azọ otuto
m.

⁹ Lee ihe ochie emezuola
ma nke ọhuru ka m na-ekwuputa.

Tupu ha puta ihè
ana m akpọsa ha nye unu.”

Abụ otuto nye ONYENWE ANYỊ

¹⁰ Bụkuonu ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru; tookwanu
ya,

unu ndi niile bi na nsotu niile nke uwa,
unu ndi na-arida n'osimiri, na ihe niile bi n'ime
ya.

Toonu ya unu ndi bi n'ala ebe mmiri gbara
gburugburu.

¹¹ Ka ọzara na obodo niile di n'ime ya welie olu
ha elu,

ka ndi bi na Keda nuria onu.

Ka ndi bi na Sela tie mkpu onu,

ka ha si n'elu ugwu niile tisie mkpu onu ike.

¹² Ka ha nye ONYENWE ANYỊ ebube,

kpọsaakwa otuto ya n'ala niile mmiri gbara
gburugburu.

¹³ ONYENWE ANYỊ ga-aputa buo agha dika dike.

Ọ bu site n'inu oku n'obi nke onye agha ka
ọ ga-eji buo agha.

Ọ ga-eti mkpu agha megide ndi iro ya,
ma merie ha.

¹⁴ “Ọ dila anya kemgbe m gbara nkiti;
ejidesiri m onwe m aka ike.

Ma ugbu a, aga m egosi iwe m;

- aga m asụ ude, kwaa akwa dị ka nwanyị ime na-eme.
- 15 Aga m eme ka ugwu ukwu na ugwu nta niile
dị larịi,
meekwa ka ihe ọkụkụ ha niile kponwụọ.
Aga m eme ka osimiri ghọọ ọzara,
meekwa ka ọdọ mmiri niile takpọọ.
- 16 Aga m edu ndị kpuru isi, site n'ụzọ nke ha na-
amaghi,
n'okporoụzọ ha agatubeghi ka m ga-edu ha;
Aga m eme ka ọchịchiri ghọọ ihè n'ihu ha,
meekwa ka ebe niile gbagoro agbagọ gu-
zozie.
Ihe ndị a niile ka m ga-eme.
Agaghi m agbakuta ha azụ.
- 17 Ma ndị niile na-atụkwasi arusi obi,
ndị na-asị ihe ndị ahụ a piri api, 'Unu bụ chi
anyi,'
a ga-achughachi ha azụ n'ọnọdụ ihere.

Izrel kpuru isi, chie ntị

- 18 "Geenu ntị, unu ndị ntị chiri,
leenụ anya unu ndị isi kpuru, ma hụ ụzọ.
- 19 Olee onye kpuru isi dika ohu m?
Onye kwa ka ntị chiri dika onyeozì nke
eziokwu m?
Ọ dị onye ọzọ kpuru isi
dika onye a m họtara ka ọ bụrụ ohu
ONYENWE ANYI?
- 20 Ị hụla otutu ihe, ma ị dighi atụkwasi uche gi
na ha.
Nti gi ghere oghe, ma ị dighi eji ya anu ihe."
- 21 ONYENWE ANYI emeela ka iwu ya di ukwu,
meekwa ka ọ di ebube,

n'ihì na ọ tọrọ ya uto isite na ya mee ka ezi omume ya pụta ihè.

22 Ma e meela ka ndị ya buru ndị e zukporo ihe ha nwere n'oge agha.

A kpochikwara ha n'olulu e gwuru n'ala, zoo ha n'ime ulo mkporo di iche iche.

Ha aghoala ihe a kwatara n'agha, ma o dighi onye na-anaputa ha.

Ha aghokwaala ihe e si n'aka mmadu punara ya n'ike,

ma o dighi onye na-asị ndi iro ha, "Nyeghachikwa m ihe m i ji aka ike were."

23 Onye ka o bu n'etiti unu nke ga-ege nti n'ihe ndi a?

Onye ga-ana nti si otu a mata ihe na-aga ime n'oge di n'ihu?

24 Onye weere Jekob nyefee n'aka ndi na-ebibi ihe,

onye were Izrel nyefee ndi ohi?

O bu na o bughị ONYENWE ANYI onye ha mehiere megide?

N'ihì na ha ekweghi eso uzo ya niile, ha erubeghi isi nye iwu ya.

25 O bu ya mere o ji wukwasị ndi ya iwe oku ya, ihe ike nke agha.

O bu ezie na iwe ya biakwasiri ha dika oku na-erepia erepia, ma ha aghotaghi ihe kpatara ya;

o repiara ha, ma ha atugharia uche ha banyere ya.

43

Onye nzọputa ndị Izrel nwere

- ¹ Ma ugbu a, nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,
 bụ onye kere gị, Jekọb,
 na onye kpuru gị Izrel,
 “Atula egwu, n’ihi na agbaputala m gị.
 Akpọla m gị aha, ị bukwa nke m.
- ² Mgbe ị si na mmiri dī omimi na-agafe,
 aga m anonyere gị.
 Mgbe ị si na mmiri nke na-ekwo oke okwukwo,
 agaghị m ekwe ka o bufuo gị.
 Mgbe ị na-eje ije n’ime oku,
 ọ gaghị eregbu gị.
 Ire oku ahụ agakwaghị erepịa gị.
- ³ N’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke
 gị,
 Onye nzọputa gị, na Onye nsọ nke Izrel.
 Ewerela m Ijipt
 na Kush na Seba nye ka ha buru ihe i ji gbara
 onwe gị.
- ⁴ Ebe ị bụ ihe dī oke ọnuahia n’anya m,
 ebe ọ bukwa na m huru gị n’anya,
 aga m ewere ndị mmadu nye n’ihi igbaputa gị.
 Aga m ebibi ndu ndi mmadu n’ihi ichebe gị
 ndu.
- ⁵ Atula egwu n’ihi na anonyeere m gị.
 Aga m esite n’owuwa anyanwu
 na n’odida anyanwu chikotaa umu gị.
- ⁶ Aga m enyekwa ugwu na ndida iwu si ha,
 ‘Hapunu ha ka ha laa,
 unu egbochikwala ha.’

- Hapụnụ ndị m ka ha site n'ala niile dị anya
 nke nsọtụ ụwa ọghachi,
 7 onye ọbụla nke a na-akpọ aha m,
 onye m kere n'ihì otuto m,
 onye m kpurụ, ma meekwa.”
- 8 Kpọtụtanụ ha, bụ ndị ahụ nwere anya ma ha
 adighị ahụ ụzọ,
 ndị nwere ntị ma ha adighikwa anụ ihe.
- 9 Mba niile dị iche iche ezukọtala,
 mmadụ niile agbakọtakwala.
 Onye n'ime chi ha kwuru na ihe dị otu a ga-eme,
 onye kwa kwuru ihe ndị a mere n'oge gara
 aga?
 Ka ha kpọbata ndị akaebe ha iziputa na ihe ha
 kwuru ziri ezi,
 ka ndị ọzọ nụ ya ma sị na, “Ọ bụ eziokwu.”
- 10 “Unu bụ ndị akaebe m,” ka ONYENWE ANYỊ
 kwuputara,
 “burukwa ndị ohu m hoputara,
 ka unu mara m, ma kwerekwa na m,
 ghọtakwa na Mụ onwe m bụ onye ahụ.
 Ọ dighị chi a kpurụ tupu m dirị,
 ọ dikwaghị nke ga-eso m n'azụ.
- 11 Mụ, ọ bụ na naanị m, bụ ONYENWE ANYỊ,
 ọ dikwaghị onye nzoputa ọzọ dị ma
 ewezuga m.
- 12 Mụ onwe m egosila, zoputa ma kwuputakwa
 ya, mee ka unu nụ ya,
 mụ onwe m, ọ bughị chi ndị mba ọzọ nọ
 n'etiti unu.
 Unu bukwa ndị akaebe m, na mụ onwe bụ
 Chineke,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri
 ya.

13 “E, site n’ebighi ebi ruo n’ebighi ebi, mu onwe m bu Chineke.
 O dighi onye puru inaputa m ihe m ji n’aka.
 Mgbe m ruru oru, onye puru igbanwe ya?”

Ebere Onyenwe anyi, na-ekwesighi ntukwasi obi Izrel

14 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 Onye mgbaputa unu na Onye nsọ nke Izrel.
 “N’ihi unu, aga m eziga ozi na Babilon
 budata ndi Kaldia niile dika ndi gbapuru
 agbapu,
 n’ime ugbo mmiri ahụ niile ha ji anya isi.
 15 Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Onye nsọ gi,
 onye kere Izrel, Eze unu.”

16 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 bu onye ahụ kwara uzọ n’ime osimiri,
 nke mere ka okporoụzọ diri n’ime oke osimiri.

17 Nke na-eme ka ugbo ndi agha di ukwuu, na inyinya puta,
 ndi agha na usụ ha achikotara onu,
 mee ha ka ha dinaa n’ebe ahụ, ghara ibilitekwa
 ozọ,
 dika ha bu oku ogbo oriona e menyuru emenyu.

18 “Chefuonu ihe ndi ahụ niile mere n’oge gara aga;
 unu atugharikwala uche unu na ha.

19 Kama leenu anya ihe oheru nke m na-aga ime.
 Leenu ya n’ihi na o bidolari iputa ihe. O gabu na unu adighi ahụ ya?

N’ihi na ana m akwa okporoụzọ n’ozara,

na-emekwa ka mmiri juputa n'ala togboro
n'efu.

20 Anu ohia niile na-asopuru m,
nkita ohia, na enyi nnunu niile na-ekele m,
n'ihl na emeela m ka mmiri juputa n'ozara,
meekwa ka isi iyi na-aso n'ala ebe togboro
n'efu,
nye ndi nke m ihe onunu, bu ndi m hoputara.

21 Ndi m kpuru nye onwe m,
ka ha kosaa akuko otuto m.

22 "Ma unu akpokughi m, Jekob,
kama ihe banyere m agwula gi ike, Izrel.
23 I kpurughi aturu wetara m maka aja nsure
oku,
maobu jiri aja niile sopuru m.
O nweghi mgbe m kwagidere gi ka i wetara m
onyinye mkpuru oka,
maobu mee ka ike gwu gi site n'ina gi uda
na-esi isi utu.

24 Unu ewetabereghi m uda kalamus na-esi isi
utu,
maobu were abuba anu nke aja unu niile
mee ka obi to m utu.
Kama o bu naani mmehie unu ka unu na-
ebokwasl m,
unu ejirila ajo omume unu mee ka ike
gwusia m.

25 "Mu onwe m, o bu naani mu onwe m, bu onye
na-ehichapu mmehie unu.
Ana m emekwa ya n'ihl na o di m mma n'obi
ime ya.

- Agakwaghị m echeta mmehie unu ọzọ.
- 26 Chetara m ihe gara aga,
ka anyị rụrịta ụka n'etiti onwe anyị,
doo okwu gị n'usoro igosi na ị bụ onye ikpe
na-amaghị.
- 27 Site na mmalite, nna nna unu ha mehiere
megide m.
Ndi m dunyere ka ha kuziere unu ihe nupuk-
wara isi megide m.
- 28 Ya mere, m ji menye ndi a maara aha ha
n'ụlọnsọ ihere.
Enyefere m Jekọb ka ọ buru onye ewezugara
nye mbibi,
nyekwa Izrel ka ọ buru ihe mkparị.

44

Izrel onye a họtara

- 1 "Ma ugbo a, gee nti gị Jekọb, bụ ohu m,
geekwanu nti, unu ndi Izrel m họtara.
- 2 Nke a bụ ihe ONYENWE ANYI na-ekwu,
bụ onye kere unu, onye kpuru unu n'ime
n'afọ,
na onye ga-enyere unu aka:
Atula egwu, gị Jekọb,* ohu m,
atukwala egwu gị Jeshurun, onye nke m
họtara.
- 3 N'ihia na aga m eme ka ala ahụ kporo nkụ nweta
mmiri,
mee ka mmiri na-asoghari n'ala ahụ akpịrị
na-akpo nkụ.
Aga m awukwasị umu umu unu Mmuo m,

---

* 44:2 Maobu, Izrel

meekwa ka ngozi m diri ha.

⁴ Ha ga-etoputa etoputa dika ahijia a gbara mmiri,
e, dika osisi popla n'akuku iyi juputara na mmiri.

⁵ Ha ga-eji nganga si, 'Abu m nke ONYENWE ANYI,'
maobu 'Abu m nwa nwa Jakob,'
ebe ndi ozo ga-edeputa n'aka ha, 'Nke ONYENWE
ANYI ka m bu,'
ha ga-agukwa onwe ha Izrel.

ONYENWE ANYI, o bughị arusi

⁶ "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu,
onye bu Eze Izrel na Onye mgbaputa ya,
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile:

Mu onwe bu Mmalite na Ogwugwu;
o dikwaghi Chineke ozo di ma ewezuga m.

⁷ O bukwa onye di ka m? Ya kwuputa ya.
Ya kwuputa ya, doo ya n'usoro ka nti nuru!
Ya kwuputa ihe niile mere kemgbe m mere ka
ndi m guzosie ike.

Ya kwuputakwa, ma dokwaa ha n'usoro,
ihe niile na-aga ime n'oge di n'ihu.

⁸ Unu atula egwu. Unu amakwala jijiji.
O bu na m akoputaghi ihe ndi a ma kwuputa
ha n'oge gara aga.

Unu onwe unu bu ndi akaebe m. O di chi ozo di
ma e wezuga m?

Mba! O nweghi Oke nkume ozo di, nke m
maara ihe banyere ya."

⁹ Ndi a niile na-api arusi bu ndi nzuzu.

Chi ndi ahụ niile ha na-agu di ka ihe ukwu
bukwa ihe na-enweghi isi.

Ndi niile na-akpọ isiala nye chi ndi a bu ndi
kpuru isi,

na ndi amamihe korọ, ndi ihere ga-emekwa.

10 O baghi uru mmadu ikpuru onwe ya arusi
maobu chi a piri api,

nke na-apughị inyere ya aka n'uzo obula?

11 Lee ihere ga-eme ndi niile na-akpọ isiala nye
ya.

Ndi kpuru ha bu naani ndi mmadu.

Ka ha niile chikota onwe ha, guzo, nwee mkpebi
ha,

ha ga-anọ n'onodu n'ihere, na n'oke egwu.

12 Okpu uzu na-ewere ngwa oru ya
na-ahu ya n'ime icheku oku,

o na-eji mkpirisi igwe onye oka tipia ya n'udidi
arusi,

o bu ike nke ogwe aka ya ka o ji akpu uzu.

Agu na-agu ya, ike na-agwusikwa ya;

o nughị mmiri obula, o na-adakwa mba.

13 Onye oka osisi na-esite n'eriri otutu tuputa
osisi

were pensulu kaa ya;

o na-ewere ngwa oru ya kpuchaa osisi ahụ,
were ngwa oru ika akara, kaa ya akara.

O na-aru ya dika oyiyi mmadu,

oyiyi mmadu n'ima mma ya niile,

maka ibi n'ime ulo arusi.

14 O na-egbutu osisi sida di iche iche,

maobu osisi saipres ma o bukwa osisi ook.

O na-ahapu ya ka o too n'etiti osisi di iche iche
nke oke ohia,

maoḅu kuḡ osisi fīa, nke mmiri ozuzo na-eme ka o too nke oḡa.

- 15 O bukwā nkū ka eji ya e mere;
 uḡoḡu ka o na-ewere nya oḡu,
 o na-eji ya afunwu oḡu ghee achicha.

Sitekwa na ya pīa chi, kpwo ihu n'ala nye ya;
 o na-emekwa aruṣi apiri api, kpoḡ isiala nye ya.

- 16 Okara n'ime osisi ndi a ka o ji emenwu oḡu;
 n'elu ya kwa ka o na-esi nri ya,
 o na-ahunye anu, were tajuo afo ya.

Nku ahū ka o ji anya oḡu na-asī,

“Ahaa, ahū ekpola m oḡu; ahula m oḡu.”

- 17 Ihe foḡuru n'ime osisi ahū ka o na-ewere
 kwaara onwe ya aruṣi a piri api;
 O na-ada n'ala n'ihu ya, fee ya ofufe.

O na-ekpekwarā ya ekpere na-asī,

“Biko, Zoḡuta m, n'ihī na chī m ka i bu!”

- 18 Ha amaghī ihe oḡula; ha adiḡhī aghotakwa,
 n'ihī na-emechiela anya ha ka ha ghara ihu
 uzo,
 mechiekwa uche ha, ka ha ghara iḡhota.

- 19 O diḡhī onye na-anḡoḡu chee echiche,
 o diḡhikwa onye nwere ihe omuma maḡbu
 nghota i si,

“Uḡoḡu n'ime osisi a ka m ji kwanye oḡu,

O buḡadi ghee achicha n'elu icheku oḡu ya,
 ejikwa m uḡoḡu n'ime ya huḡ anu m tara.

M ga-esite na nke foḡuru meḡuta ihe ruḡu aru?

O bu ogwe osisi ka m ga-akpo isiala nye?”

- 20 Onye na-adiḡhī eche uḡi echiche a bu onye
 nzuzu, nke na-eji ntu si n'ebe a kwanyere
 oḡu na-azu onwe ya.

Ọ pughị inaputa onwe ya, maobu juo onwe
ya ajuju si,
“Ihe a m ji n’aka m, nke m na-akpo chi, o
bughi okwu ugha ka o bu?”

21 “Cheta ihe ndi a, gi Jekob,
n’ihi na gi bu Izrel, i bu ohu m.

Ọ bu m kpuru gi, i bu ohu m;
gi bu Izrel, agaghi m echezo gi.

22 Ehichapula m njehie gi niile; dika igwe ojii,
hichapukwa mmehie gi dika igirigi ututu.

Loghachikwute m,
n’ihi na akwuola m ugwo igbaputa gi.”

23 Bunu abu oke onu, unu eluigwe, n’ihi na
ONYENWE ANYI emeela ya;
tenu oke mkpu, unu uwa di n’ala.

Tenu mkpu onu, unu ugwu niile,
unu bu oke ohia niile na osisi obula nke di
n’ime gi,

n’ihi na ONYENWE ANYI agbaputala Jekob,
na-egosikwa ebube ya n’Izrel.

A ga-ebikwa na Jerusalem

24 “Otu a, ONYENWE ANYI na-ekwu,
Onye mgbaputa unu, onye ahụ kpuru unu
n’ime afọ:

Mu onwe bu ONYENWE ANYI,
Onye kere ihe niile,
onye gbatipuru eluigwe,
onye gbasara uwa naani mu onwe m,

- 25 onye na-emebi ihe iribama niile nke ndi
 amuma ugha
 na-emekwa ka ndi na-ajuta ase ghoo ndi
 nzuzu,
 onye na-ekpu ihe omumu ndi maara ihe ihu
 n'ala
 tugharia ya, ha ghoo ihe nzuzu,
- 26 onye na-eme ka okwu ndi ohu ya mezuo
 meekwa ka amuma ndi ozi ya buru mezuo,
- onye na-asị banyere Jerusalem, 'A ga-ebikwa
 n'ime ya ozo,'
 na-asikwa banyere obodo niile nke Juda, 'A
 ga-ewughachi ha,'
 banyere mkpomkpo ebe ha niile, 'Aga m
 ewulikwa ha.'
- 27 Onye ahụ na-asị, ogbu mmiri, 'Takoro,
 aga m emekwa ka iyi ya niile takorosia,'
- 28 Onye na-asị banyere Sairos, 'O bu onye ozuzu
 aturu m,
 o ga-emezukwa ihe niile na-adị m mma;
 O ga-asikwa banyere Jerusalem, "Ka ewugharia
 ya,"
 ma banyere ulonso, "Ka ehiwe ntoala ya."'

45

- 1 "Nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu nye ohu ya
 nke o tere mmanu,
 bu Sairos, onye m ga-eji aka nri ya
 megide mba niile, mee ka ha noro n'okpuru ya,
 napukwa ndi eze ngwa agha ha niile,
 megheere ya onu uzo niile

nke na ọ dịkwaghị ọnu ụzọ ama a ga-emechibido ya.

² Mụ onwe m ga-ebu ụzọ gaa n'ihu gị
kwazee ugwu ukwu niile,
tiwasia ibo ọnu ụzọ bronz niile
gbuwakwaa mkpọrọ igwe dị iche iche.

³ Aga m enye gị akụ niile e zoro n'ebe ọchịchiri
gbara,
akunuba niile e zoro n'ebe nzuzo dị iche
iche.

Ka i mata na ọ bụ mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI,
bụ Chineke nke Izrel, onye ahụ kpọrọ gị aha,
na-eme ihe ndi a niile.

⁴ N'ihì Jekob bụ ohu m,
n'ihì Izrel onye m hoputara nye onwe m,
ka m ji kpọrọ gị aha gị
nyekwa gị aha nke nsopuru,*
maobu ezie na i maghi onye m bu.

⁵ Ọ bụ m bụ ONYENWE ANYI, ọ dighikwa onye ọzọ
di;
ewezuga m, ọ dịkwaghị Chineke ọzọ di.

Ọ bụ ezie na i maghi m,
ma aga m eme ka i diri ike.

⁶ Mgbe ahụ, uwa niile, site n'owuwa anyanwu
ruo n'odida anyanwu,
ga-amata n'ezie na Chineke ọzọ adighi, karia m.
Abu m ONYENWE ANYI, ọ dighikwa onye ọzọ
di.

⁷ Ọ bụ m kpuru ihè, keekwa ọchịchiri.
Ọ bụ m na-ezite oganihu, na-ekekwa ila
n'iyi.

---

* 45:4 Tuo gị aha nsopuru

Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ, na-eme ihe
ndị a niile.

8 “Gị, eluigwe, zodata ezi omume m
ka mbara eluigwe na-ezodakwa ya dika
mmiri.
Ka ala meghee onwe ya,
ka nzọpụta pupụta,
ka ezi omume soro ya puokwa dika ahịhịa.
Ọ bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ kere ha
niile.

9 “Ahụhụ na-adịrị mmadụ ahụ nke na-aluso onye
kere ya ọgụ,
mmadụ ahụ bụ otu mpekele ejuju
n’etiti mpekele ejuju niile dị n’ala.
Ụrọ ọ na-ajụ onye ji ya akpụ ihe ajụjụ sị,
‘Gịni ka i ji m akpụ?’
Ka ọrụ gị ọ ga-asị,
‘Lee, ọ dighị aka abụọ o nwere?’
10 Ahụhụ na-adịrị nwantakiri ahụ gwara nna ya
okwu sị,
‘Gịni ka i mụtara na nwa?’
maọbụ sịkwa nne ya,
‘Gịni bụ ihe i mụpụtara?’†

11 “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye nsọ nke Izrel,
Onye kere Izrel na-ajụ ajụjụ sị;
banyere ihe ndị gaje ime
ị na-ajụ m ajụjụ banyere ụmụ m,
maọbụ nye m iwu banyere ọrụ aka m?

12 Ọ bụ mụ onwe m kere ụwa,

† 45:10 Ime gịni na-eme gị

keekwa mmadu ka o biri n'ime ya.
 Aka m abuo ka m ji gbasaa mbara igwe,
 nyekwa kpakpando niile iwu.

13 M ga-akpolite Sairos n'ezi omume m:
 M ga-eme ka uzọ ya niile zie ezi.

O ga-ewughachi obodo m,
 mee ka ndi m a dotara n'agha nwere onwe
 ha,
 ma o bughị n'ihị onuahia maobu ihe nrite,
 ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 kwuru."

14 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "The ndi Ijpt rupertara na ngwa ahia ndi Kush
 na ndi Saba ahụ toro ogologo,
 ha ga-abiakwute gi,
 ha ga-abu nke gi;
 ha ga-esokwa gi n'azu
 dika ndi mkporo e kere agbu.
 Ha ga-akpo isiala n'ihu gi
 riọ gi aririọ, na-asi,
 'N'ezie, o bu naani otu Chineke di, onye nonyere
 gi,
 o dikwaghi chi ozọ di.' "

15 N'ezie, gi onwe gi bu Chineke, Onye nzoputa
 Izrel.
 I bukwa Chineke, onye na-ezonari mmadu
 onwe ya.

16 A ga-eme ndi niile na-akpu arusi ihe ihere,
 e, ihere ga-eme ha n'ihị na a ga-etinye ha
 n'onodu oke ihere.

17 Ma ONYENWE ANYI ga-eji nzoputa
 nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi zoputa Izrel.

Ihere agaghị eme ha.

A gaghị etinyekwa ha n'ọ̀nọ̀dụ̀ ihe ihere ruo
mgbe ebighị ebi.

18 N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ onye kere
elugwe siri,

ọ̀ bụ̀ ya dobekwara ihe niile n'ọ̀nọ̀dụ̀ ha.

Ọ̀ bụ̀ ya, bụ̀ Chineke,
onye zubere ma kee ụ̀wa,
tọ̀kwaa ntọ̀ala ya.

O keghị ụ̀wa ka ọ̀ tọ̀gbọ̀rọ̀ n'efu,
kama ọ̀ bụ̀ ka e biri n'ime ya ka o ji kee ya.

Ọ̀ siri,

"Mụ̀ onwe m bụ̀ ONYENWE ANYÌ;
ọ̀ dı̀kwaghị̀ Chineke ọ̀zọ̀ dı̀.

19 Ọ̀ bughị̀ na nzuzo ka m kwuru okwu,
site n'otu ebe n'ala nke ọ̀chichiri.

Agwaghị̀ m mkpuru Jekọ̀b
'Chọ̀onụ̀ m n'efu.'

Mụ̀ onwe m, bụ̀ ONYENWE ANYÌ na-ekwu eziokwu,
Ana m ekwuputa ihe ziri ezi.

20 "Chikọ̀taanu onwe unu, gbaọtanu,
bianu nso, unu ndi si na mba niile gbaputa
osọ̀ ndu.

Ha amaghị̀ ihe bu ndi a na-ebughari chi osisi e ji
aka mee,

ndi na-ekpekwarara chi ndi ahụ̀ na-enweghi
ike izoputa ekpere.

21 Kwuputanu ihe kwesiri idi, gosinu ya,
ka ha gbaakokwa izu.

Onye buru uzọ̀ kwuo ihe ndi a n'oge gara aga,
onye kwuputara ya site na mgbe ochie?

Ọ bughị mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ?
 Ọ dīkwaghị Chineke ọzọ dī ma ọ bughị mụ
 onwe m,
 Chineke onye ezi omume na Onye nzọpụta;
 ọ dighị onye ọzọ dī ma ewezuga m.

22 “Laghachikwutenu m, ka m zọpụta unu.
 Laghachikwutenu m, unu ndi bi na nsotu
 niile nke uwa.

N’ihi na ọ bu naani m bu Chineke, ọ
 dīkwaghị chi ọzọ dī.

23 Ejirila m onwe m n’ụọ iyi,
 ọnu m ekwupụla okwu n’ezi omume,
 bu okwu nke na-enweghị mgbanwe:
 N’ihu m ka ikpere niile ọbụla ga-egbu n’ala;
 mụ ka ire niile ọbụla ga-anuru iyi.

24 E, ha ga-ekwuputa si, ‘Ọ bu n’ime ONYENWE
 ANYI naani
 ka ezi omume na ike dī.’ ”

Ndi niile na-akpo ya asi ga-abiakwute ya.
 Ihere ga-emekwa ha.

25 Ma agburu niile nke Izrel
 ga-achota nnaputa ha n’ime ONYENWE ANYI,[‡]
 ọ bukwa na ya ka ha ga-anya isi.

46

Chi dī iche iche nke ndi Babilon

¹ Bel na Nebo, arusi ndi Babilon makpu amakpu.
 Lee, arusi niile ha ka ebukwasiri ha n’azu
 inyinya ibu.

[‡] 45:25 N’Onyenwe anyi ka a ga-agu agburu niile nke Izrel ka
 ndi ezi omume.

Arụsị niile apịrị apị bụ nke a na-ebugharị bụ ibu
dị arọ,

ibu arụ nye ụmụ anụmanụ na-ada mba!

² Ha makpuuru, rudakọkwa ala n'otu;
ha enweghị ike iwezuga ibu ndị a n'onwe ha,
ha onwe ha kwa, a dọtala ha n'agha.

³ “Geenu m nti, unu ụmụ ụmụ Jekọb,
unu ndị fọdurụ n'ulo Izrel,
unu bụ ndị m na-elekọta siteri na mgbe a muru
unu
na-akpogharikwa unu siteri na mgbe
amuputara unu.

⁴ Mụ onwe m, bụ onye ahụ, ọ bụ m ga-
elekotakwa unu anya,
ọ buladi ruo mgbe isi awọ juputara unu
n'isi, n'agadi unu.

N'ihia na ọ bụ m kere unu, aga m elekotakwa unu.
Aga m agba unu ume, burukwa onye
nzoputa unu.

⁵ “Onye ka unu ga-asị na o yiri m? Onye kwa ka
mụ na ya ha?

Onye ka unu ga-eji tunyere m?

⁶ Ufodu mmadu na-emege akpa ego ha wuputa
olaedo di n'ime ya,
na-atuputakwa olaocha n'ihe otutu,
were ya goo onye okpu uzu olaedo ka o jiri ya
kpuoro ha chi,
emesia, ha na-akpo isiala na-eke arusi ahụ
ofufe.

⁷ Ha na-ebuli arusi ahụ buru ya n'ubu ha,

buru ya debe ya n'ọnọdu ya, n'ebe ahụ ka ọ
na-akwuru.

Ọ dighị apụ site n'ebe ahụ jegharịa.

Ọ buru na mmadu e tikuo ya mkpu, ọ gaghi aza,
ọ pughi izoputakwa ha puo na nsogbu ha
niile.

8 “Chetanu nke a, ma tuleekwa ya,
ka ọ dighidekwa unu n'obi, unu ndi na-enupu
isi.

9 Chetakwanu ihe ndi ahụ niile mere n'oge gara
aga,
n'ihina abụ m Chineke, chi ozo adighikwa.
Naani m bu Chineke, ọ dikwaghi onye ozo
di ka m.

10 Ọ bu m na-egosi ikpeazu site na mmalite,
ọ bu m na-ekwu site na mgbe ochie ihe ga-
eme n'odinihu.

Ana m asi, 'nzube m ga-eguzogide.

Ọ bukwa ihe di m mma n'obi ka m ga-eme.'

11 Aga m esite n'owuwa anyanwu kpoọ anu ufe,
e, sitekwa n'ala ebe di anya kpoọ nwoke*
ahụ ga-abia mee nzube m.

N'ihina ihe m kwuru ya ka m ga-eme ka o
mezu;

ọ bukwa atumatu m ka m ga-emekwa.

12 Geenụ m nti, unu ndi isi ike,
unu ndi nọpuru ezi omume m n'ebe di anya.

13 Ana m eweta ezi omume nso,
ọ dighi n'ebe di anya,
nzoputa m agaghi anokwa odu.

Aga m enye Zayon nzoputa,

---

* 46:11 Sairos, ka a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a.

nyekwa Izrel ìma mma m.

47

Odida Babilon

- ¹ “Rìda n’ala, nòdu na uzuzu,
 gị nwaagboghò na-amaghị nwoke, bụ ada
 Babilon,
 nòdu n’ala na-ejighị ocheeze,
 gị eze nwanị obodo ndị Babilon.
 Agaghị akpokwa gị
 onye dī nro, maobụ onye dī pekepeke.
- ² Were nkume igwe nri gwee òka,
 wepụ akwa ahụ i ji kpuchie ihu gị.
 Chilite uwe mwuda gị, kpughepụ ogwe ukwụ gị,
 mgbe ì na-agabiga iyi dī iche iche.
- ³ A ga-ekpughe ọtọ gị,
 tinyekwa gị n’òndu ihere.
 N’ihi na aga m abotara ndị m ọbọ,
 agaghị m elekwa anya n’azu.”
- ⁴ Otu a ka Onye mgbaputa anyị kwuru, Onye ga-
 azoputa Izrel. Aha ya bụ ONYENWE ANYỊ,
 Onye pụrụ ime ihe niile,
 Onye nsọ Izrel.
- ⁵ “Nòdu duu, baa n’ime ọchichiri,
 gị eze obodo nke ndị Kaldia;
 Ọ dīkwaghị mgbe ọzọ a ga-akpọ gị
 nwanị nwe alaeze dī iche iche.
- ⁶ Ewesoro m ndị m iwe,
 mee ndị ahụ bụ ihe nketa m ka ha ghọọ ihe
 na-adighị nsọ.
 Eweere m ha tinye gị n’aka,

ma i gosighi ha obi ebere.
 O buladi ndi bu agadi n'etiti ha
 ka i bokwasiri ibu aro.

⁷ I kwuru si,
 'Abu m eze nwanyi ruo mgbe ebighi ebi!'
 Ma i cheghi echiche banyere ihe ndi a,
 i tugharighi uche banyere ihe puru ime.

⁸ "Ugbu a gee nti, gi onye na-eme dika o si togo gi
 utu.

Gee nti, gi onye na-anog n'udo,
 na-asị onwe gi,
 'O bu naani m di, o nweghi onye ozo ka m
 n'ua.

O nweghi mgbe m ga-adi ka nwanyi di ya nwuru,
 maobu dika nwanyi umu ya nwuru.'

⁹ Ma lee anya!

Ihe abuo ndi a na-aga ibiakwasị gi
 na mberede.

N'otu ubochi di gi ga-anwu, umu gi ga-
 anwuchakwa.

Mgbaasi gi niile, na idi ike nke ogwu okike
 gi niile,

agaghi egbochi ihe ndi a ibiakwasị gi n'uju.

¹⁰ N'ih na i werela obi gi tukwasị n'ajo omume
 gi

i na-asị, 'O nweghi onye na-ahu m.'

Ma amamihe gi na ihe omuma gi na-eduhie gi,
 mgbe i na-asị onwe gi,

'O bu naani mu onwe m, o dighikwa onye
 ozo ma ewezuga m.'

¹¹ Ihe ojojo ga-abiakwasị gi,

i gaghi ama otu i ga-esi gbaa afa iwezuga ya.

Oke mbibi ga-adakwasị gi
 nke ị na-agaghị enwe ike iji ego gbara onwe
 gi;
 Ịla n'iyi nke ị na-atughị anya ya
 ga-abiakwasị gi na mberede.

12 “Dokọtazie ọgwụ okike gi niile,
 na ihe mgbaasị gi niile.
 Ihe ndị ahụ niile i jirila na-eche onwe gi siteri
 na mgbe ị bu nwantakiri.
 Ma eleghi anya ha puru inyere gi aka n’oge di
 n’ihu.
 I puru iji ha menye ndi iro gi ujo, maobu
 mee ka ha maa jijiji.

13 Ndumodu niile a na-enye gi adighi enyere gi
 aka.
 Mee ka ndi ahụ ihe banyere ngaghari onwa
 na kpakpando doru anya bia nso.
 Kpopta ndi ahụ na-esite n’ihe ha huru na
 kpakpando akwa ihe ga-eme site n’otu
 onwa ruo n’onwa nke ozo.
 Kpokuo ha ka ha zopta gi site na nsogbu
 nke na-aga ibiakwasị gi.

14 Lee, ha bu ihe efu dika ahija kporo nku.
 Oku ga-erechapukwa ha.
 Ha apughikwa izopta onwe ha
 site n’oku ahụ na-enwusi ike.
 N’ihi na oku ahụ adighi ka oku a na-akwanye,
 nke a na-anya n’oge oyi.

15 Lee ihe ndi a na-enyocha kpakpando ga-emere
 gi,
 bu ndi ị na-ana nti na ndumodu ha
 site na mgbe ị bu nwantakiri.

Ha ga-ahapụ gị gaa n'ụzọ nke aka ha;
 ị gaghị enwekwa onye ga-azọputa gị.

48

Izrel Onye isiike

- ¹ “Geenu ntị na nke a, unu agburu Jekob,
 unu ndị a na-akpọ n’aha Izrel,
 ndị si n’agburu Juda pụta.
 Unu ndị na-eji aha ONYENWE ANYỊ na-anụ iyi,
 ndị na-akpọku aha Chineke nke Izrel,
 ma ọ bughị n’eziokwu maọbụ n’ezi omume.
- ² Unu ndị na-akpa nganga na unu bụ ndị bi
 n’obodo dị nsọ,
 ndị na-anyakwa isi na unu na-adabere na
 Chineke Izrel.
 Onye aha ya bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ
 ime ihe niile.
- ³ N’oge gara aga ka m kwuru ihe na-aga ime
 n’oge dị n’ihu.
 Mgbe m kwupuru ya,
 emekwara m ka ihe ahụ m kwuru mezuo.
- ⁴ N’ihi na amaara m na unu bụ ndị isiike,
 matakwa na akwara dị unu n’olu bụ igwe a
 na-apughị iroji aroji.
 Amakwaara m na egedege ihu unu bụ bronz.
- ⁵ Ọ bụ ya mere m ji buru ụzọ gwa unu n’oge gara
 aga
 ihe m gaje ime,
 ka unu ghara ị sị,
 ‘Ọ bụ arụsị anyị mere ya.
 Ọ bụ arụsị anyị a piri apị na chi ọla m nyere
 iwu ka ha mee!’

⁶ Unu anụla ama m na-agba, hụkwa ka ha na-emezu,
ma unu ajula ikwere na ọ bụ eziokwu.

“Site ugbu a gawa, aga m agwa unu ihe ọhụrụ
nke m na-agwabeghi unu na mbụ.

⁷ Ọ bụ ugbu a ka e kere ya, ọ bughị na mgbe
ochie.

Unu anụtubeghi ihe banyere ya mbụ,
ya mere, unu agaghi asi,

‘Ọ bụ ihe maara ihe banyere ya.’

⁸ E, ị nubeghi, ị maghikwa,
site na mgbe ochie nti gi egheghi oghe.

N’ihi na amaara m na ị bụ onye aghugho na-
ekwesighi ntukwasị obi,

onye a na-akpo onye nnupu isi site n’afọ nne
ya.

⁹ Ma n’ihi aha m, ka m na-eme ka onuma m juru
n’ihi otuto m, a na m egbochi ya n’ebe ị no,
ka a ghara ikpochapu unu kpamkpam.

¹⁰ Lee, anuchaalam unu, ma ọ bughị dika e si
anucha ọlaocha n’oku.

E, anwaleela m unu n’oke oku nke ahuhu.

¹¹ N’ihi mu onwe m, e, n’ihi mu onwe m, ka m
na-eme nke a.

Aga m esi ahaa hapu ka m buru onye emere
ka aha m ghara idi nsọ?

Agaghi m enye onye ozo otuto m.

Izrel enwere onwe ya

¹² “Geenu m nti, gi Jekob,
na gi Izrel onye m kporo.

Mu onwe m bu onye ahụ;

Abu m onye mbu, burukwa onye ikpeazu.

13 Ọ bụ aka m ọtọ ọtọ n'ọala ụwa.
 Ọ bụkwa aka nri m gbasara eluigwe.
 Mgbe m kpọrọ ha oku
 ha na-abịa guzo n'ihu m.

14 “Chịkọtaanụ onwe unu, unu niile, geenụ ntị.
 Onye n'etiti arụsị ndị a gosiri ihe ndị a na-
 aga ime?
 Onye ahụ ONYENWE ANYỊ hojoro ka ya na ya dị na
 mma
 ga-emezu nzube ya megide Babilon,
 aka ya ga-emegide ndị Kaldia.

15 Mụ onwe m, ọ bụladị mụ onwe m ekwuola ya;
 e, akpọla m ya.
 Aga m eme ka ọbịa
 n'ije ya, ọ ga-agakwa nke oma.

16 “Bịakwutenụ m nso, geenụ ntị na nke a:
 “Site na mkpọsa mbụ ọ bughị na nzuzo ka m
 kwuru okwu;
 mgbe o mere anọ m n'ebe ahụ.”

Ma ugbo a, Onye kachasi ihe niile elu, bụ
 ONYENWE ANYỊ ezitela m,
 o mejuputala m na Mmụọ ya.

17 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
 Onye mgbaputa unu, bụ Onye nsọ Izrel,
 “Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi,
 onye na-ezi unu ihe n'ihu ọdịmma unu,
 na-eduzikwa unu n'uzo unu kwesiri iso.

18 A sịkwari na unu nara ntị n'iwu m niile,
 udo unu gaara na-eru dika osimiri,

ọdımma* unu adikwa ka mmali nke ebili oke osimiri.

19 Mkpuru gi gaara amuba dika aja,
umu unu gaara a di ka mkpuru okuku a-
enweghi ike iguta onu,
a gaghi ehichapukwa aha ha,
maobu bibie n'ihu ha."

20 Sitenu na Babilon puo,
gbanarinu ndi Kaldia!
Werenu olu iti mkpu onu
kwusaa inwere onwe unu a.
Meenu ka ndi bi na nsotu niile nke uwa nuru ya
sinu, "ONYENWE ANYI agbaputala ohu ya
Jekob."

21 Mgbe O duuru ndi ya jee ije n'ozara, ala kporo
nku, akpiri akpoghi ha nku.
O mere ka mmiri si n'oke nkume sputara
ha,
e, o kpowara oke nkume
mee ka mmiri sputa.

22 ONYENWE ANYI siri, "O dighi udo diri ndi na-
emebi iwu."

49

Ohu nke ONYENWE ANYI

1 Geenu m nti, unu niile ndi bi n'ala mmiri gbara
gburugburu,
nurukwanu nke a, unu ndi no na mba di
anya.
ONYENWE ANYI kporo m tupu amuo m.

* 48:18 Maobu, ezi omume

- Ọ kpọrọ m aha m mgbe m ka nọ n'ime afọ
 nne m.
 2 O mere ka okwu sị m n'ọnu dịrị nkọ dika mma
 agha.
 O zobere m n'aka ya kpuchie m.
 O mere m ka m dịrị ka àkụ dī nkọ
 nke o zoro n'ime akpa àkụ ya.
 3 O sịrị m, "Ị bụ ohu m, Izrel.
 Ọ bụkwa site na gị ka m ga-eji gosi ịma
 mma* na ike m."
 4 Ma mụ onwe m sịrị, "Ọ bụ n'efu ka m dogburu
 onwe m n'ọrụ.
 Etufuola m ike m niile n'ih ihe na-abughị
 ihe.
 Ma ihe ruru m dī n'aka ONYENWE ANYỊ,
 ugwo ọrụ m dīkwa n'aka Chineke m."
 5 Ma ugbu a ONYENWE ANYỊ na-asị,
 Onye ahụ kpurụ m n'afọ nne m ka m buru
 onye na-ejere ya ozi;
 ka ọ kpoghachite Jekob nye ya
 ka achikotakwa ndi Izrel nyekwa ya onwe
 ya,
 n'ih ihe na-abu m onye nsopuru dīrī n'anya
 ONYENWE ANYỊ,
 Chineke m aghokwaarala m ike m.
 6 O sịrị,
 "Ọ bụ ihe dī nta karịa, gị i buru m ohu,
 ikpoghachita ebo niile nke Jekob
 na ikpoghachita ndi Izrel ndi m chebere.
 Aga m emekwa ka i buru ihè nye ndi mba ọzọ,
 ka nzoputa m site n'aka gị ruo ndi bi na
 nsotu uwa niile."

---

* 49:3 Maọbu, *idi ukwu*

⁷ Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,
 Onye mgbaputa na Onye nsọ Izrel
 na-agwa onye ahụ a na-elelị anya, onye ahụ mba
 kpọrọ ihe arụ,
 e, onye ahụ ndị na-achị achị mere ka ọ ghọọ
 ohu ha,
 “Ndi eze ga-eguzo ọtọ mgbe ị na-agafe.
 Ndiisi na-achị achị ga-akpọ isiala nye gi,
 n’ihi na ONYENWE ANYỊ, Onye kwesiri ntụkwasi
 obi,
 Onye nsọ Izrel, ahọputala gi.”

Nlọghachi nke Izrel

⁸ Otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu:
 “N’oge amara m, aga m aza unu,
 n’ụbọchị nzọputa aga m enyere unu aka.
 Aga m echebe unu, mee ka unu
 buru ọgbugba ndu nye ndi mmadu,
 iweghachite ala ahụ
 na ikegharịkwa ihe nketa ya nke togboro
 n’efu;
⁹ na-asị ndi mkporo,† ‘Putanu,’
 na-asikwa ndi no n’ochichiri, ‘Putanu
 n’ihe.’

“Ha ga-adikwa ka aturu m, noo n’akuku uzo,
 ndi na-ata ahijia n’ebe ita nri nke ahijia
 ndu, n’akuku ugu nta niile.
¹⁰ Agu agaghi agu ha, akpiri agaghi akpokwa ha
 nku.
 Oke anwu otiti nke ozara agaghi acha ha
 ozo.

† 49:9 Maobu, ndi a dotara n’agha

N'ihì na Onyenwe anyị ga-esite n'obi ebere ya
duo ha
n'akukụ isi iyi juputara na mmiri.

11 Aga m emekwa ka ugwu ukwu niile ghoọ
okporouzo,
meekwa ka okporouzo niile guzozie.

12 Lee, ndị m ga-aloghachi, ha ga-esitekwa n'ebe
dị anya,
ufodu ga-esite n'ugwu, ufodu n'odida
anyanwu,
ndi ozọ ga-esite na mpaghara Aswan.‡

13 Tienụ mkpu onu, eluigwe niile;
ka uwa nuria onu.
Ugwu ukwu niile, buonu abu,

n'ihì na ONYENWE ANYI akasiela ndi ya obi.
O ga-enwekwa obi ebere n'ihì iru uju ha.

14 Ma Zayon sirì, "ONYENWE ANYI agbakutala m
azu;
Onyenwe m echefuola m."

15 "Nwanyị o puru ichezo nwa ya na-anu ara,
hapu inwe obi ebere n'ahu nwa si n'afọ ya?
Eleghi anya o puru ichezo,
ma agaghi m echezo unu.

16 Lee, edeela m aha gi n'obuaka m,
n'ihu m kwa ka m debere foto mgbidi gi nke
ga-adigide.

17 Umụ gi emeela ngwangwa loghachite,

---

‡ 49:12 N'ime akwukwo ndi mgbe ochie, aha i ga-ahu bu Sinim.

ndị ahụ mere ka ị ịtoğbọrọ n'efu ga-esi n'ime
gị pụọ.

18 Welie anya gị abụọ lee gburugburu, legharịa
anya,
ụmụ gị niile na-ezukọta na-ałoghachikwute
gị.

Dịka m na-adị ndụ," ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
"Ị ga-eyi ha niile dika ọla ịchọ mma,
ị ga-ekekwa ha dika nwanyị a na-alụ ọhụrụ
si eme.

19 "Ọ bụ ezie na e bibiri gị, mee ka ị ịtoğbọrọ
n'efu,
ala gị aburū nkponkpọ ebe,
ma ugbu a, ị gaghị ezuru ndị gị,
otu a kwa, ndị ahụ ripịara gị ga-anọ gị n'ebe
dị anya.

20 Ụmụ niile a mụrụ n'oge ọnwụ gbabara gị aka, §
ga-asịkwa na ntị gị,
'Ebe a dīrī anyị oke ntakīrī,
nye anyị ebe sara mbara karịa nke anyị ga-
ebi n'ime ya.'

21 Mgbe ahụ, ị ga-eche n'ime onwe gị sị,
'Onye mụtaara m ọtụtụ ụmụ ndị a niile?
A dīrī m ka nwanyị na-amughị nwa maọbụ onye
ụmụ ya nwuchara.

Onye ajurū ajū na nke e mere ka ọ gaa biri
n'ala ọzọ.

Mụ onwe m fọdurū, naanị m.
Onye kwa mụrū m ụmụ ndị a?
Onye zūlitere ha?" "

---

§ 49:20 Ndị a nọ na mba ọzọ mụọ ga-alọta

22 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu
 ONYENWE ANYI kwuru,
 "Lee, aga m akpoku ndi mba ozo,
 weliere ha okoloto m,
 ha ga-ekulataraga gi umu gi ndi ikom n'aka ha.
 Umu ndi inyom ka ha ga-ekukwasigi n'ubu ha
 kulatakwa ha.

23 Ndi eze ga-abukwa ndi nna na-azu umu gi,
 ndi eze nwanyi ha ga-abukwa ndi inyom na-
 enye umu gi ara.
 Ha ga-akpo isiala nye gi,
 rachakwaa aja di n'ukwu gi abuo.
 Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu
 ONYENWE ANYI,
 matakwa na ihere agaghi eme ndi niile na-
 ele anya inyeaka m."

24 A ga-anara dike n'agha ihe o lutara n'agha,
 maobu zoputa ndi a dororo n'agha site n'aka
 onye afo tara mmiri*?

25 Ma otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "N'ezie, a ga-esi n'aka ndi bu dike n'agha punara
 ha ndi ha dotara n'agha.
 A ga-esitekwa n'aka onye na-akpa ike
 naputa ya ihe o dotara n'agha.
 N'ihi na aga m ebuso ha agha bu ndi niile na-
 ebuso gi agha.

Aga m anaputakwa umu gi.

26 Aga m eme ka ndi na-akpagbu gi rie anu ahụ
 onwe ha;

---

* 49:24 Ndi onye ezi omume dotara n'agha, a ga-eme ka ha
 wezuga onwe ha.

ha ga-añu ọbara onwe ha ñubiga ya oke,
 dika mmanya.
 Mgbe ahụ, ihe niile bụ mmadụ n'ụwa ga-amata,
 na mụ onwe m ONYENWE ANYỊ, bụ Onye na-
 azọputa gị,
 Onye mgbaputa gị, na Onye dị ike nke
 Jekob."

50

Mmehie Izrel na nrube isi nke ohu ahụ

- ¹ Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
 "Olee ebe akwukwo m ji gbaa nne unu
 alukwaghi m di
 bu nke m ji chupu ya?
 Ma o bu onye n'ime ndi m ji ugwo
 ka m resiri unu?
 O bu n'ihi mmehie unu ka e ji ree unu;
 n'ihi mmebi iwu unu ka e jiri chuo nne unu.
² Gini mere o ji buru na o nweghi onye no ya
 mgbe m biara?
 Gini mere o nweghi onye zara m mgbe m
 kporo oku?
 O putara na aka m di mkpumkpụ izoputa unu?
 O ga-abu na m enwekwaghi ike izoputa?
 N'ihi na enwere m ike ibara osimiri mba mee ya
 ka o ghorọ ala akoro.
 Enwere m ike ime ka osimiri ghorọ ozara,
 ka azu niile di n'ime ya nwuo
 n'ihi enweghi mmiri.
³ O bu mu bu onye ahụ na-eme ka ochichiri
 kpuchie ihu eluigwe,
 ka ihu eluigwe diri ka ihu onye na-eru uju."

4 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
enyela m amamihe ya
ka m nwee ike imata ihe m ga-agwa ndi a
ike gwuru.

Ututu niile ka o na-akpote mmuo m,
meghee akpa uche m, ime ka m ghota uche
ya.

5 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
emeghela nti m abuo,
ma enupughi m isi,
a tugharikwaghi m azu.

6 Azu m ka m megheere ndi tiri m ihe;
agba nti m abuo ka m hapuru ndi hopusiri
m afunu m.

Ezopughi m ihu m
n'ebe ndi na-akwa emo, na ndi na-agbu onu
mmiri no.

7 Ebe o bu na Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI na-enyere m aka,
ihere agaghi eme m.

N'ihia ya, ejikerela m onwe m ime uche ya; agaghi
m elekwa anya n'azu,
a maara m na ihere agaghi eme m.

8 N'ihia na onye na-agu m n'onye ezi omume no
nso.

Onye ga-aputa ibo m ebubo?

Ya puta ka anyi guzo ihu na ihu!

Onye nwere ebubo megide m?

Ya bia ka anyi kwuo ya.

9 Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
ANYI bu onye na-enyere m aka.

Onye puru ima m ikpe?

Lee, ha niile ga-aka nka diri ka uwe,

nla ga-erichapukwa ha.

- 10 Onye n'etiti unu bu onye ahụ na-atụ egwu
 ONYENWE ANYỊ,
 na-egekwa ntị n'okwu odibo ya?
 Ka onye ahụ na-eje ije n'ochichiri,
 nke na-enweghi ihè obula,
 tukwasị obi n'aha ONYENWE ANYỊ
 daberekwa na Chineke ha.
- 11 Ma lee, unu niile ndị na-amụnye oku,
 ndị meere onwe ha owaokụ,
 nke unu ji na-ejeghari n'ochichiri,
 gaanu n'ihu na-ejeghari n'ihè oku ahụ unu
 mụnyeere onwe unu.
- Ihe unu ga-anata site n'aka Onyenwe anyi
 bu ihe mwute nke ga-abiakwasị unu.

51

Nzoputa ebighi ebi diri Zayon

- 1 Geenụ m ntị, unu ndị niile na-agbaso ezi
 omume,
 ndị na-achọ ONYENWE ANYỊ!
 Legidenụ oke nkume ahụ e sitere na ya waputa
 unu anya.
 E, legidenụ ogba nkume ahụ e si n'ime ya
 gwuputa unu anya!
- 2 Legidenụ Ebrahim bu nna unu
 na Sera anya, bu ndi muru unu.
 Ebrahim no naani ya mgbe m kporo ya,
 ma a goziri m ya, mee ka o gho oke mba.
- 3 ONYENWE ANYI aghaghị ikasi Zayon obi,
 werekwa obi ebere leta ebe ya niile e tikporo
 etikpo,

ọ ga-eme ala ọzara ya niile ka ọ dika Iden,
 ala ya nke niile ihe na-adighi ga-adikwa ka
 ubi a gbara ogige nke ONYENWE ANYI.
 Onu na obi utọ ga-ejuputa n'ime ya,
 inye ekele na uda abụ utọ di iche iche ga-
 adikwa.

4 Ndi m, geenu m nti;
 naa nti, gi Izrel mba nkem,
 n'ihhi na iwu m ga-esi n'onu m puo;
 ikpe ikpe ziri ezi m ga-aghokwara mba niile
 ihè.

5 Ezi omume m na-abiaru unu nso osiiso,
 nzoputa m na-adikwa nso.
 Aga m achikwa mba niile.
 Mba di anya ga na-ele anya obibia m;
 ha ga na-ele anya nzoputa nke m ga-azoputa
 ha.

6 Welienu anya unu lee anya n'elu,
 leekwanu anya n'ụwa,
 n'ihhi na mbara eluigwe ga-agba bari fuo, dika
 anwuru oku;
 ụwa ga-aka nka dika akwa,
 ndi bi n'ime ya ga-anwukwa dika ijiji.
 Ma nzoputa m ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 ezi omume m ga-adigidekwa, ọ gaghị agwu
 agwu.

7 Geenu m nti, unu niile ndi maara ihe oma,
 unu ndi na-anabata iwu m n'obi unu.
 Unu atula egwu ihe ndi mmadu ga-asị unu,
 unu atukwala egwu nkwuto ha ga-ekwuto
 unu.

8 N'ihhi na nla ga-eri ha dika o si eri akwa.

Ikpuru ga-erichapụ ha dika o si eri aji anụ.
 Ma ezi omume m, na obi ebere, ga-adị ruo mgbe
 ebigị ebi.
 Nzoputa m ga-adikwa site n'ogbo ruo
 n'ogbo.

- ⁹ Teta, teta, yikwasị onwe gị ike,
 gị aka ONYENWE ANYỊ,
 bilie, dika ubochi ndi gara aga,
 dika ogbo nke mgbe ochie.
 O bughị gị gbubisiri Rehab
 ma dugbukwaa anụ ojoo ahụ?
- ¹⁰ O bughị gị mere ka osimiri taa?
 Mmiri ahụ di omimi.
 O bughị gị mekwara ka okporozi di n'etiti ya,
 ebe ndi ahụ i gbaputara si gafee?
- ¹¹ Ndi ahụ ONYENWE ANYỊ gbaputara ga-
 alotakwa.
 Ha ga-eji abụ bata na Zayon;
 onu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha,
 oke onu na obi utọ ga-eguputa n'obi ha,
 iru ujụ na isụ ude ga-efelaga.
- ¹² “Mụ, o buladi mụ onwe m, bụ Onye ahụ na-
 akasi unu obi.
 Onye ka i bụ, na i na-atụ egwu nwa mmadu
 nke ga-anwu anwu,
 i na-atụ egwu nwa mmadu nke bụ naani
 ahija,
- ¹³ na i na-echefu ONYENWE ANYỊ bụ onye kere
 unu,
 onye na-esetipu eluigwe,
 onye tokwara ntala niile nke uwa;

na-ebi ndu itu oke egwu ubochi niile

n'ih i oke iwe nke onye mmpagbu ahụ,
onye nke kpebiri ibibi unu?

Ma olee ebe oke iwe nke onye mmpagbu ahụ di?

¹⁴ N'oge na-adighi anya, a ga-agbaputa ndi
mmporo egwu mere ka ha rudata ala.

Ha agagh i anwu n'ime olulu,
nri agakwagh i ako ha.

¹⁵ N'ih i na abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu,
onye na-akpali oke osimiri mee ka ebili
mmiri ya bigbo,
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu
aha ya.

¹⁶ Etinyela m okwu m n'onu gi,
chebekwa gi n'obuaka m.

O bu m tinyere eluigwe n'onodu ya,
dokwaa ntoala nke uwa.

O bukwa m na-as i Zayon, 'Ndi m ka unu
bu.' "

Iko onuma Onyenwe anyi

¹⁷ Teta, teta,

bilie gi Jerusalem,

gi onye nuru site n'aka ONYENWE ANYI,

bu iko nke oke iwe ya.

Gi onye nuru ihe niile di n'ime iko ahụ

nke na-eme ka umu mmadu dagbugharia.

¹⁸ O dighi otu nwa ya nke foduru,

nke ga-agwa ya ihe o ga-eme,

maobu nke ga-edu ya n'uzo

o kwesiri igbaso.

¹⁹ Ihe abuo ndi a adakwasila gi.

Onye ga-akasi gi obi?

Mbibi na ịla n'iyi, unwu na mma agha,
onye ga-akasị gi obi?

²⁰ N'ihì na umu gi ndi ikom adaala mba.
Ha na-atogbokwa n'akuku okporouzo niile,
dika mgbada onya mara.

Ha bu ndi juputara n'onuma ONYENWE ANYI
na iba mba nke Chineke gi.

²¹ Ya mere, nuru nke a, unu ndi a na-akpagbu,
ndi ihe na-egbu ma o bughi mmanya.

²² Lee ihe ONYENWE ANYI kwuru,
bu Chineke unu, onye ihe banyere ndi ya na-
emetu n'obi.

"Lee, aga m esite n'aka gi
wezuga iko ahụ mere ka i dagbugharịa,
i gaghị anukwa
site n'iko onuma ahụ ozo.

²³ Ma m ga-etinye ya n'aka ndi ahụ na-akpagbu
gi,
bu ndi siri gi,
'makpuru n'ala ka anyi gaa ije n'elu ahụ gi.'

I mere azu gi ka o di ka ala, dika okporouzo
ebe ndi mmadu si aga ije."

52

¹ Teta, teta gi Zayon,
yikwasị onwe gi ike dika uwe!

Yikwasị onwe gi uwe mara mma,
gi Jerusalem, obodo di nsọ.

Ndi a na-ebighi uguwu na ndi ruru aru
agaghị abata n'ime gi ozo.

² Kuchapu aja di n'ahu gi,
 bilie otọ, gi Jerusalem, noḍu ala n'ocheeze
 gi.

Topu onwe gi site n'agbu igwe e kere gi n'olu,
 gi ada Zayon, a dotara n'agha.

³ N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "N'efu ka erere unu, anaghi ndi zuru unu ego
 obula,
 o bughikwa ego ka a ga-eji gbaputa unu."

⁴ N'ihì na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu,
 bu ONYENWE ANYI kwuru,
 "Na mbu, o bu n'ala Ijipt ka ndi m gara biri,
 ugbu a, o bu ndi Asiria na-akpagbu ha.

⁵ "Ma ugbu a, gini ka m nwere n'ebe a?" bu
 ihe ONYENWE ANYI kwuputara.
 "Ebe o bu na e durula ndi m puo n'efu,
 ndi na-achi ha na-akwakwa ha emo na-achi
 ha ochi nleli,"
 ka ONYENWE ANYI kwuputara.

"Ha na-ekwulukwa aha m
 ogologo ubochi niile.

⁶ N'ihì ya, ndi m ga-ama aha m;
 n'ihì nke a, ha ga-amarakwa n'ubochi ahụ
 na o bu Mu onwe m kwuru na o ga-eme.
 E, o bu mu onwe m."

⁷ Lee ka ha si maa mma n'elu ugu
 bu ukwu ndi na-eweta* ozioma,
 onye na-ekwusa okwu udo,
 e, onye na-eweta akuko oma,
 onye na-agbasa akuko banyere nzoputa,
 onye na-asị Zayon,

---

* 52:7 Maobu, na-ezisa

“Lee, Chineke gị bụ eze!”

⁸ Geenu ntị! Nuruṅu olu ndị nche unu,
ndị na-eweli olu ha elu na-eti mkpu ọṅu.
N’ihi na mgbe ONYENWE ANYỊ ga-ałoghachi
Zayon,
ha ga-ahụ ya anya.

⁹ Tienụ mkpu ọṅu
unu mkpọmkpọ ebe niile e tikpọro etikpọ na
Jerusalem,
n’ihi na ONYENWE ANYỊ akasiela ndị ya obi.
Ọ gbaputala Jerusalem.

¹⁰ ONYENWE ANYỊ ga-eme
ka mba niile huru ike ya di nsọ;
ebe niile uwa soturu ga-ahukwa
nzoputa Chineke anyi.

¹¹ Wezaganu onwe unu, wezaganu onwe unu,
sinu n’ebe ahụ puo.
Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.
Sitenu n’etiti ya puta, dirinu ocha,
unu ndi na-ebu ihe di iche iche nke ulo
ONYENWE ANYI.

¹² Ma unu agaghi eji oku oku puo,
unu agakwaghi agbapu oso,
n’ihi na ONYENWE ANYI ga-ebutere unu uzọ,
o bukwa ya, Chineke Izrel, ga-echebe unu
n’azu.

Ahuhu na Ebube nke ohu ahu

¹³ Lee, ohu m ga-enwe uche,
a ga-ebulikwa ya elu, o ga-abukwa onye a
na-asopuru.

¹⁴ Dika ibubo si nwuo otutu ndi mmadu n’ahu;

otu a ka ihu ya bu ihe e bibiri ebibi nke
ukwuu, nke mere na o dikwaghị ka ihu
mmadu ozo,
anu ahụ ya ka ebibikwara n'uzo o na-agaghị
eyikwa anu ahụ mmadu.

¹⁵ Otu a ka o ga-esi fesaa otutu mba di iche iche,[†]
ndi eze ga-emechikwa onu ha n'ihu ya,
o bu ihe a na-agwaghị ha ka ha ga-ahụ,
ihe ha a ka anubeghị, ka ha ga-aghotakwa.

53

¹ Onye kweere ozi anyi,
o bukwa n'ahu onye ka e kpugheere ogwe
aka ONYENWE ANYI?

² N'ihu na o tolitere n'ihu Onyenwe anyi dika
ome,
dika mgborogwu nke puputara n'ala kporo
nku.

O nweghi udidi oma maobu ima mma nke ga-
eme ka anyi lee ya anya.
O nweghi ihe obula di n'udidi ya nke ga-eme
ka ihe banyere ya masi anyi, maobu mee
ka anyi chosie ya ike.

³ Ndi mmadu ledara ya anya, jukwa ya.
O bu onye nwere otutu ihe mgbu, burukwa
onye huru otutu ahuhu.

Ma anyi gbakutara ya azu, ju ilenye anya n'ebe
o no.
E, anyi ledara ya anya, ju igu ya dika o bu
ihe obula.

[†] 52:15 Maobu, otu a ka otutu mba di iche iche ga-anọ na mgbagwoju anya.

⁴ N'ezie, ihe mgbu niile anyị ka o buuru,
burukwa ahụhụ nke ọrịa anyị niile,
ma anyị gụrụ ya ka onye Chineke tara ahụhụ,
onye o tiri ihe otiti, na onye o mekpara ahụ.

⁵ Ma e tipurụ ya ọnya n'ihị mmehie anyị:
ọ bụkwa n'ihị ajọ omume anyị ka e ji
merụchaa ya ahụ.

E mere ka anyị nwee udo n'ihị ahụhụ ọ hụrụ;
ọ bụkwa ubiri ụtari dị ya n'ahụ mere anyị ji
buru ndị ahụ dị ike.

⁶ Anyị niile akpafuola dika igwe aturụ;
onye ọbụla n'ime anyị etinyela isi ya n'uzo
nke aka ya.

Ma ONYENWE ANYỊ ebokwasịla ya
ajọ omume anyị niile.

⁷ A kpagburu ya, mesie ya ihe ike,
ma otu mkpurụ okwu esighi ya n'ọnu pụta.
E duuru ya pụọ dika aturụ a na-aga igbu egbu,
dika aturụ a na-akpachapụ aji ya si anọ
nwayọọ n'ihu ndị na-akpacha ya aji,
otu a ka o si nọdụ na-asagheghi ọnu ya.

⁸ Site na mmegbu na ikpe ka e ji wepụ ya.
Ma, onye n'etiti ndị ọgbọ* ya weliri olu
kwuo okwu?

N'ihị na e bipurụ ya site n'ala ndị dị ndụ;
maka njehie ndị m ka e ji tie ya ihe.†

⁹ E nyefere ya ka e lie ya dika onye na-emebi iwu,
ọ bụkwa n'etiti ndị ọgaranya ka e liri ya,
ọ bụ ezie na o nweghi ihe ọjọọ ọbụla o mere,
ọ dīkwaghị okwu aghugho si n'ọnu ya pụta.

---

* 53:8 Ya bụ, kwuputara † 53:8 Ya bụ, taa ya ahụhụ

- 10 Ma ọ bụ ọchịchọ ONYENWE ANYỊ ịzọpịa ya, na ime ka ọ taa ahụhụ.
 N’ihi na ọnwụ ya bụ aja a chụrụ n’ihi ikpe ọmụma nke mmehie.
 Ọ ga-ahụ ọtụtụ ụmụ na ụmụ ụmụ ya; ọ ga-adikwa ndụ ogologo oge.
 Nzube Chineke niile ga-emezukwa site na ya.
- 11 Mgbe ọ hụsiri ahụhụ,
 ọ ga-emesia hụ ihè nke ndụ, afọ ga-ejukwa ya,
 site n’ihe ọmụma ya, ka onye ezi omume ahụ,
 bụ ohu m ga-eme ka a guọ ọtụtụ mmadụ dika ndị ezi omume,
 ọ ga-ebukwa mmehie ha niile.
- 12 N’ihi ya, aga m enye ya oke n’etiti ndị bara ụba,‡
 ọ ga-esokwa ndị bụ dike keta ihe nkwata n’agma,
 n’ihi na ọ wupuru ndụ ya nye ọnwụ,
 a gụkọtara ya na ndị na-emebi iwu.
 Ma ya onwe ya buuru mmehie ọtụtụ mmadụ,
 rịọkwara ndị na-emebi iwu aririọ.

54

Ebube dị n’ihu nye Zayon

- 1 “Bụọ abụ, gị nwanyị aga,
 gị onye na-amụtaghi nwa;
 tie mkpu ọñụ, tiwakwaa olu abụ,
 gị onye ime nwa na-emetubeghi;
 n’ihi na ụmụ nwanyị ahụ a hapuru naanị ya ga-adi ọtụtụ
 karịa ụmụ nke nwanyị nwere di,”

‡ 53:12 Maọbụ, ndị dị ike

Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.

² “Mee ka ebe ụlọ ikwu gị saa mbara,
gbasapụ akwa mgbochi ụlọ ikwu gị,
egbochila gbasapụ aka;

mee ka ụdọ gị dị ogologo,
meekwa ka o sie ike nke oma.

³ N’ihi na n’aka nri na n’aka ekpe ka ị ga-agbasa
gaa;
umụ gị ga-achụpụ mba dị iche iche site n’ala
ha,
bichikwaa n’obodo ha niile dakpọsiri
adakpọsi, nke tọgbọrọ n’efu.

⁴ “Atụla egwu, n’ihi na ihere agaghị emekwa gị
ọzọ.
Ị gaghị abụkwa onye e wedara n’ala.

Ị gakwaghị echeta ihere mere gị mgbe ị bụ
nwantakiri,
na ịta ụta diri gị n’ihi onwụ di gị.

⁵ N’ihi na onye kere gị ga-aburū gị di.
Aha ya bụ ONYENWE ANYI, Onye purū ime ihe
niile;

Onye nsọ Izrel bụ Onye mgbaputa gị,
Chineke nke ụwa niile ka a na-akpọ ya.

⁶ N’ihi na ONYENWE ANYI ga-akpoghachi gị
dika a ga-asị na ị bụ nwunye a hapurū
ahapụ, nke ọ na-ewutakwa n’ime mmuo
ya

bụ nwunye alutara na nwantakiri,
naani ka ọ burū onye ajurū aju,” ka Chineke
gị na-ekwu.

⁷ “Naani nwa mgbe nta ka m hapurū gị.

Ma aga m eji obi ebere ukwu
kpoghachikwa gi

8 Na nwa oge, esitere m n'oke iwe na-ewe m
zonari gi ihu m,
ma site n'ihunanya m nke na-adigide ruo mgbe
ebighi ebi,
aga m enwe omiko n'ahu gi.”
Otu a ka ONYENWE ANYI, onye mgbaputa gi
kwuru.

9 “Dika m si nuo iyi n'oge Noa si na m agah
ekwekwa ka mmiri kpuchie uwa ozo,
bibie ndu ndi di n'ime ya,
ana m anukwa iyi ugbu a na mu agah
ekwe ka
iwe m biakwas
gi ozo.
Agakwagh
m abasiri gi mba ike.

10 N'ih
na a puru iwezuga ugwu ukwu niile,
wezugakwa ugwu nta niile site n'onodu ha,
ma obi ebere m agah
esi n'ebe i no puo,
agah
ewezugakwa ogbugba ndu nke udo
m,”
ka ONYENWE ANYI, onye nwere omiko n'ahu
gi, kwuru.

11 “Gi, onye a na-emekpa ah
uwa a na-ebughari, nke onye obula na-
adighi akasi obi,
lee, aga m e ji nkume tokwosi wugharia gi,
jirikwa nkume oma safaia di oke onuahia
to to nola gi niile.

12 Aga m eji nkume rubi wugharia akuku ulo gi
niile,

jiri nkume na-egbu nweghenweghe wuo ọnu
 ụzọ ama ị niile.

Aga m ejikwa nkume ị oke ọnahịa wuo
 mgbidi obodo ị.

13 Ụmụ ị niile ga-abụ ị ONYENWE ANYỊ ga-
 akuziri ihe.

Udo ha ga-adịkwa ukwu.

14 N'ezị omume ka a ga-eme ka ị guzosie ike.

Mmegbu ga-adịkwa anya site n'ebe ị nọ,
 n'ihị ya, ị gaghị atụ egwu ihe ọjọọ ọbụla.

Ọ dighị ihe egwu ga-abiaru ị nso,
 n'ihị na a ga-ewezuga ha site n'ebe ị nọ.

15 Ọ buru na onye ọbụla abia iluso ị ọgụ, ọ
 siteghị n'aka m;
 onye ọbụla nke na-aluso ị ọgụ ga-abụ onye
 e meriri emerị.

16 “Lee, ọ bu mụ onwe m kere ọkpụ ụzụ
 nke na-eji icheku afụ ọkụ
 o ji akpụ ihe agha nke mbibi.

Ọ bukwa m kere ị agha ahụ mbibi bu ọrụ ha.

17 N'ubochi ahụ, ọ dighị ihe agha a kpuru
 megide ị nke ga-adị ire.

Ọzọ, ị ga-emerị ị niile kpọrọ ị ikpe
 mmegide.

N'ihị na nke a bu ihe nketa ịrị ị ohu ONYENWE
 ANYỊ.

Mkpeputa* ha na-esite na m.”

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

---

* 54:17 Mmeri ha maọbụ, ezi omume

55

Bianu ndi akpiri na-akpo nku

- ¹ Gee ntị, bia onye obula akpiri na-akpo nku,
bianu na mmiri,
unu ndi na-enweghi ego
bianu zuo, riekwa.
Bianu, zuru mmanya na mmiri ara ehi
na-ejighi ego na-arughi onuahia obula.
- ² N'ih i gini ka i ji na-atufu ego gi izu ihe na-
abughi ezi nri?
Gini mere i ji na-adogbu onwe gi n'oru n'ihe
na-apughi iju gi afu?
- Gee ntị, geenu m ntị nke oma, rie ezigbo nri
mkpuruobi gi ga-enwe afu ojuju na nri di ezi
mma!
- ³ "Toonu ntị unu n'ala, biakwute m!
Gee ntị, ka inwe ike di ndu.
Mu na unu ga-aba n'ogbugba ndu ebighi ebi,
bu ihunanya m kwesiri ntukwasị obi nke m
kwere Devid na nkwa.
- ⁴ Lee, emere m ya ka o ghororo ndi niile di iche
iche onyeama,
ka o buru onyendu na onyeisi ochichi nye
ndi niile di iche iche.
- ⁵ N'ezie, gi onwe gi ga-akpoku mba di iche iche
na i maghi,
mba ndi ahụ na-amaghi gi ga-ejikwa oso
gbakwute gi,
n'ih i ONYENWE ANYI Chineke gi,
Onye nsọ nke Izrel,
n'ih i na o meela ka i buru ihe di oke mma."
- ⁶ Choonu ONYENWE ANYI mgbe a ga-achota ya.

Kpọkuonu ya mgbe ọ nọ nso.

7 Ka onye na-eme ihe ọjọọ hapụ ụzọ ya,
ka onye ajọ omume hapụ echiche ọjọọ ya
niile.

Ka ha tugharia biakwute ONYENWE ANYI, ọ ga-
emere ha ebere,
ha biakwute Chineke anyi, n'ih i na ọ ga-
agbaghara ha mmehie ha niile.

8 “N'ih i na echiche m ha abughị echiche unu,
uzọ unu niile, ha abukwaghị uzọ m,”
ka ONYENWE ANYI kwuputara.

9 “N'ih i na dika eluigwe si di elu karia uwa,
otu a ka uzọ m niile si di elu karia uzọ unu
niile,
otu a kwa ka echiche m niile si di elu karia
echiche unu niile.

10 Dika mmiri na mkpuru mmiri
si esi n'eluigwe ada n'awa
na-alaghachighi n'eluigwe
ma ọ buru na o meghi ka mmiri dee ala,
mee ka ihe ubi puputa, too eto,
meekwa ka ọ mia mkpuru nye onye na-aku
ihe okuku, burukwa ihe oriri nye onye na-
eri nri.

11 Otu a ka okwu si m n'onu puo si adi.
Ana m ezipu ya, ọ gaghị aloghachikwute m
n'efu.

Ọ ga-emezu ihe niile m chorọ ka o mee,
baakwa uba ebe obula m zigara ya.

12 N'ih i na unu ga-eji onu puo,
a ga-esikwa n'ebe ahụ duputa unu n'udo.

Ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
na osisi niile nke ubi,

ga-eti mkpu ọ̀nụ,

kuọkwa aka n'obi uto.

¹³ Ebe ogwu na-eto na mbụ, osisi junipa ga-eto na ya;

ebe uke toro, osisi mietul ga-eto na ya.

Ihe ndị a ga-aghoro ONYENWE ANYI aha di ukwu, nke ga-abukwa ihe iribama ga-adị ruo mgbe ebighi ebi.”

56

Nzọputa diri ndi ozo

¹ Nke a bu ihe ONYENWE ANYI si,si,

“Debenu ikpe ziri ezi,
meekwanu ihe ziri ezi.

N’ihi na nzọputa m di nso,

ezi omume m ga-aputa ihe mgbe na-adighi anya.

² Ngozi na-adiri onye na-eme nke a,

bu onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike,

onye ahụ nke na-edebe ubochi izuike m na-emerughị ya,

nke na-edebekwa aka ya ka o ghara ime ihe ozo.”

³ Ka onye ala ozo bu onye jikoro onwe ya na ONYENWE ANYI si,

“ONYENWE ANYI aghaghi i site na ndi ya kewapu m.”

Ka onye onozu obula gharakwa i si

“Mu onwe m bu naani osisi kponwuru akponwu.”

⁴ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru:

“Nye ndị onozị ahụ na-edebe ụbọchị izuike m
niile,
ndị na-ahọrọ ihe na-atọ m uto,
na ndị na-ejidesikwa oğbugba ndụ m ike.

⁵ Aga m enye ha n’ime ụlọ m na n’etiti mgbidi
ya,
ihe ncheta na aha
dị mma karịa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị
inyom.

Aga m enye ha aha ga-adị ruo ebighị ebi
nke a na-agaghị echezọ ruo ebighị ebi.

⁶ Ma ndị mba ọzọ ndị gbakwuuru ONYENWE ANYỊ
ijere ya ozi,

na ihu aha ONYENWE ANYỊ n’anya,
nakwa i bu ndị ohu ya,

ndị niile na-edebe ụbọchị izuike nsọ na-
emerughị ya,

na ndị jidesiri oğbugba ndụ m ike,

⁷ ndị a ka m ga-akpọta n’ugwu nsọ m,
meekwa ka ha n’urịa ọñụ n’ime ụlọ ekpere
m.

Aga m anabata aja nsure oku ha na onyinye niile
ha nyere

n’ebe ichu aja m.

N’ihi na a ga-akpọ ụlọ m

Ụlọ Ekpere nye mba niile dị iche iche.”

⁸ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
ANYỊ kwuputara,

bu onye ahụ na-eme ka Izrel si n’ebe ha
gbapurụ ọsọ lota,

“Aga m achikotakwa ndị ọzọ tinyere ha
tinyekotara na ndị ya achikotarala.”

Ebubo Chineke megide ndị ajọọ omume

- 9 Bìanụ, unu anụmanụ niile nke oke ọhịa.
 Bìanụ dogbuo, unu ụmụ anụmanụ nke oke
 ọhịa.
- 10 N'ìhì na ndị na-eche ndị m nche kpuru ìsì.
 Ha niile bụ ndị amamihe kọrọ.
 Ha dị ka nkịta dara ogbi,
 nke na-adighị agbọ ụja.
 Ha hụrụ ìrahụ ụra na ìrọ nrọ,
 na idina ndina n'anya.
- 11 Ha bụ nkịta na-eribiga nri oke;
 ha adighị enwe afọ ojuju.
 Ha bụ ndị ọzuzu aturụ na-enweghị nghọta,
 ha niile echela ihu n'ụzọ nke aka ha,
 onye ọbụla na-agbalịsị ike ìchọta uru nke ya.
- 12 Onye ọbụla na-asị, "Bịa ka m weta mmanya,
 ka anyị ñụjuokwa mmanya n'aba n'anya afọ
 anyị.
 Echi ga-adịkwa ka taa,
 ma ọ bụkwanụ dị mma karịa."

57

- 1 Ndi ezi omume na-ala n'iyi,
 ma ọ dighị onye ọbụla na-etinye ya n'obi;
 a na-ewezuga ndị ji obi ha niile na-eke Chineke,
 ma ọ dighị onye na-aghọta,
 na-ewezugara onye ezi omume
 puo n'ihu ihe ojuo.
- 2 Ndi na-agazi agazi n'uzo ha
 na-abanye n'udo.
 Ha na-enwekwa izuikwa mgbe ha dinara
 n'onwu.

- 3 “Ma unu onwe unu, bjanu n’ebe a, unu umu ndi mgbaasi,
unu umu ndi na-akwa iko, na umu ndi akwuna.
- 4 Onye ka unu na-akwa emo?
Onye ka unu na-akocha,
na-araputakwara ire unu?
Unu o bughị umu ndi nnupu isi,
mkpuru ndi na-ekwu okwu ugha?
- 5 Unu na-emejuputa ihe ojoo niile na-agu obi unu aguu
mgbe unu zukoro na-eferusi unu n’okpuru osisi ook obula.
Unu na-ewerekwa umu unu chuo aja
na ndagwurugwu niile, na n’okpuru nkume niile di elu.
- 6 Chi unu na-eferu bu nkume niile na-akwo murumuru,*
nke di na ndagwurugwu niile, ha bu ihe nketa nza unu fere.
E, o bu ha ka unu na-awupuru onyinye mmanya unu niile
na onyinye mkpuru oka unu niile.
N’ihi ihe ndi a niile, m ga-esi ana dere duu?
- 7 O bu n’elu ugwu di elu ka unu doziiri onwe unu ihe ndina,
n’ebe ahụ kwa ka unu gara chuo aja unu.
- 8 O bukwana n’azu onu uzo niile, na ibo uzo niile,
ka i kwubara oyiya arusi gi.
I gbakutara m azu,
yipu uwe gi ribanye n’ime ihe ndina gi,

---

* 57:6 Nkume ndi a na-akwo murumuru bu ihe ha ji ejere chi ndi ahụ na-abughị chi ozi.

- ebe gi na ndi ahụ i huru n'anya dinakoro,
 imejuputa ihe ojoo ahụ na-agu obi gi agu.
 9 I were mmanu jekwuru Molek†
 meekwa ka mmanu otite gi na-esi isi uto baa
 uba.
 I zipuru ndi nnochite anya gi‡ gaa na mba di
 anya;
 i gbadara ruo n'ime ime ala mmuo.
 10 Oke mwaghari ndi a niile emeela ike gwusia
 gi,
 ma i dighi asi, 'Olileanya adighi.'
 I chotara ntute nye ndu gi,
 ya mere, na i daghi mba.
- 11 "Onye na-emenye gi ujo na egwu di otu a?
 Nke mere na i dighi agwa m eziokwu?
 I naghị echetakwa m,
 i naghị atugharikwa ihe banyere m n'obi gi?
 O bu n'ih i na m gbara nkiti oge ndi a niile
 ka i ji hapu itu m egwu?
- 12 Lee, aga m ekpughe ezi omume gi na oru oma
 gi,
 igosi gi na ihe ndi a i guru di ka ezi ihe agagh i
 enyere gi aka.
- 13 Mgbe i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka,
 ka arusi niile ndi ichikobara zoputa gi.
 Ikuku ga-eburu ha niile bufuo,
 naani otu nkuume ga-ekutu ha.
 Ma onye obula gbabara n'ime m izere ndu
 ga-eketa ala ahụ;
 ha ga-enwetakwa ugwu nsọ m."

---

† 57:9 Maobu, eze ‡ 57:9 Ya bu, arusi apiri api

Nkasiobi diri ndi di umeala n'obi

- 14 A ga-asikwa,
 “Dozienụ ụzọ! Dozienụ ụzọ, mee ya ka ọ maa
 mma.
 Bupụsianụ ihe isọ ngongọ niile n'ụzọ ndi
 m.”
- 15 N'ih ihe a ka onye di elu, onye e mere ka ọ di
 ukwuu,
 onye di mgbe ebighi ebi, onye aha ya di nsọ
 kwuru:
 “Ebi m n'ebe di elu nke dikwa nsọ,
 ibinyere onye di umeala n'obi, na onye
 wedara mmụọ ya n'ala,
 itute mmụọ nke onye e wedara n'ala,
 na ikpọlite mmụọ nke onye di umeala n'obi.
- 16 N'ih ihe na ọ bughị ruo ebighi ebi ka m ga na-
 emegide gi,
 maọbụ na-egosi iwe m.
 Ọ buru na m emee otu a, mmụọ ndi mmadu ụwa
 niile ga-ada mba,
 ya na mkpuruobi niile ahụ m ji aka m kpụọ.
- 17 Ewesoro m ha iwe n'ih ihe mmehie ha na oke
 ọchichọ ha.
 Ọ bukwa n'ih ihe ya ka m ji taa ha ahụhụ,
 gbakutakwa ha azu.
 Ma lee, ha nọgidesikwara ike na-eme mme-
 hie, na-eme ihe ọbula nke na-atọ obi ha
 uto.
- 18 Ahula m ihe niile ha mere ma aga m agwo ha.
 Aga m edu ha, kasiekwa ndi na-eru ụjụ
 n'Izrel obi.
- 19 Aga m eme ka abụ otuto di n'egbugbere
 ọnụ ha.

Udo, udo, dīrī ndī nọ nso na ndī nọ n’ebe dī
anya,”

ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

“Aga m agwọkwa ha.”

²⁰ Ma ndī niile na-emebi iwu dī ka oke osimiri
na-amaghari amaghari,
nke na-adighi ezu ike mgbe oḅula.
Ọ na-amaputakwa ụrọ na apiti.

²¹ “Ọ dīkwaghị udo dīrī onye na-emebi iwu,” ka
Chineke kwuru.

58

Ezi ibu ọnu

¹ “Welie olu gi tie mkpu, egbochikwala iti mkpu.
Welie olu gi dika opi ike.*

Gwa ndi m nnupu isi ha,
gwakwa ulo Jekob mmehie ha.

² Kwa ubochi ka ha na-achọ m
ha na-eme dika o na-agu ha agu imara uzọ
m niile,

dika a ga-asị na ha bu mba na-eme ihe ziri ezi,
ndi na-agbakutaghị iwu Chineke ha azu.

Ha na-aju m maka ikpe ziri ezi,
na-eme dika o na-agu ha agu ka Chineke
biaruo ha nso.

³ Ha na-asị, ‘N’ihi ginị ka anyị ji ebu ọnu,
ma i dighi ahuta ya?

N’ihi ginị ka anyị ji weda onwe anyị n’ala,
ma i dighi ahuta nke a?’

---

* **58:1** Opi ike bu ihe e ji akpokota ndi agha n’oge agha.

“Ma n’ụbọchị unu na-ebu ọnu, unu na-eme ihe masiri unu,
 unu na-eji anya ike nara ndi na-aruru unu
 oru ihe ha rupu tara.

⁴ N’oge ahụ, o bu ise okwu na ilu ogo,
 ya na iti ibe unu okpo n’ihi ajoobi ka unu
 ji emechi ubochi ibu onu unu.

Unu apughị ibu onu otu unu si eme taa
 na-ele anya ka anu olu unu n’elu.

⁵ Nke a o bu udi obubu onu nke m hoputara,
 naani ubochi nke ndi mmadu ji eweda onwe
 ha n’ala?

O bu naani nke mmadu ji ehulata isi ya n’ala
 dika osisi achara,
 nke i dina n’akwa mkpe na ntụ?

O bu nke a ka unu na-akpo obubu onu,
 ubochi nke ONYENWE ANYI nabatara?

⁶ “Nke a o bughị udi obubu onu m hoputara:
 Itopu agbu niile nke ikpe na-ezighi ezi,
 na itopu udo niile nke mmegbu,
 na ime ka ndi a na-emegbu nwere onwe ha
 na itiji yoku obula?

⁷ Ka i kenye ndi aguu na-agu ihe oriri gi,
 ka i kpobata n’ime ulo gi ndi na-enweghi
 onye inyeaka, ma ndi ogbenye.

Ka i nye ndi na-agba otu uwe,
 ka i hapu izo onwe gi n’ebe ndi ikwu gi choro
 inyeaka gi no.

⁸ O buru na i mee ihe ndi a, aga m eme ka ihuoma
 m chakwasị gi dika ihè isi ututu.

A ga-agwokwa oria gi niile.

Mgbe ahụ, ezi omume gi ga-edu gi,

ebube ONYENWE ANYỊ ga-echekwa gị n'azụ.

⁹ Mgbe ahụ, ị ga-akpọ, ONYENWE ANYỊ ga-azakwa, ị ga-eti mkpu akwa maka enyemaka, ọ ga-asị gị, Lekwa m n'ebe a.

“Ọ buru na ị wezuga yoku mmegbu, ọ burukwa na ikwusi itu mkpisiaka, na igbasa okwu ikpo asi,

¹⁰ ọ buru na inye ndi agu na-agu nri, nyere ndi no na mkpa aka, mgbe ahụ, ihè gị ga-achawaputa, ọchichiri niile gbara gị gburugburu ga-agho ihè, na-achakwa ka ehie.

¹¹ ONYENWE ANYỊ ga na-edu gị mgbe niile. Ọ ga-eme ka afo ju gị n'ala kporo nku, meekwa ka ị noro n'ahu isiike. Ị ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke a na-agba mmiri nke oma, dika isi iyi na-adighi ata ata.

¹² Ndi gị ga-edozi mkpomkpo ebe ochie niile. Ha ga-ebulikwa ntala nke mgbe ochie. A ga-akpo unu ndi na-edozi mgbidi dara ada, ndi na-aruzikwa okporozo nke ebe obibi.

¹³ “Ọ buru na i debe ukwu gị site na-edebeghi ubochi izuike nsọ, sitekwa na-ime ihe ndi na-atọ gị uto n'ubochi nsọ m, ọ buru na ikpo ubochi izuike m ihe mmasi na ubochi nsọ ONYENWE ANYỊ ihe a na-akwanyere ugu, ọ buru na ị sọpuru ya site na-emeghi ihe n'uzo nke gị,

na-emeghi ouchicho nke obi gi, maobu ik-
wugheri onu,
14 mgbe ahụ, i ga-achota onu gi n'ime ONYENWE
ANYI,
m ga-emekwa ka inokwasị n'ebe di elu niile
nke ala ahụ,
meekwa ka irie oriri na ihe nketa nke nna gi
Jekob.”
N'ih i na onu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

59

Mmehie, ikwuputa mmehie, na mgbaputa

- 1 N'ezie, aka Onyenwe anyi adighi mkpumkpu
nke na o nweghi ike izoputa,
nti ya adighikwa arọ nke na o nweghi ike
inu ihe.
- 2 Kama mmehie unu ekwapula unu
site n'ebe Chineke unu no;
mmehie niile unu ezokwala ihu ya site n'ebe unu
no,
nke mere na o chokwaghi ige nti ozo.
- 3 N'ih i na aka unu juputara na ntupo obara,
mkpisiaka unu bukwa nke mmehie meruru.
Egbugbere onu unu ekwuola okwu ugha,
ire unu na-atamukwa ihe ojoo.
- 4 O dighi onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
o dikwaghi onye na-eji ikwesi ntukwasị obi
kpee ikpe.
Ha na-adabere n'iru uka n'enweghi isi, ha na-
ekwu okwu ugha,
ha na-aturu ime okwu na uka mukwa ajo
ihe.
- 5 Ha na-avu akwa ajuala,

- na-akpakwa akwu udide.
 Onye obula riri akwa ha ga-anwu,
 mgbe obula otu kwara, o bu agwo ajuala
 na-esi n'ime ya aputa.
- ⁶ Akwu udide ha abaghi uru iji mee uwe,
 ha enweghi ike iji ihe ha meputara kpuchie
 onwe ha.
 Oru ha niile bu ajo oru,
 omume ihe ike juputara ha n'aka.
- ⁷ Ukwu ha na-eme ngwangwa igbaba n'ime
 mmehie,
 ha na-emekwa ngwa ikwafu obara ndi o
 nweghi ihe ojobo ha mere.
 Ha na-achuso echiche ajo ihe,
 oru mbibi na ntipia bu ejiri mara nke uzọ ha
 niile.
- ⁸ Ha amaghi ihe uzọ udo bu,
 ikpe ziri ezi adighi n'uzọ ha na-eso.
 Ha e mela uzọ ha ka ha gbagọ agbagọ.
 Ndi niile na-eso ya anaghi enweta udo.
- ⁹ Ya mere ikpe ziri ezi di anya n'ebe anyi no,
 ezi omume adighi erute anyi nso.
 Anyi na-ele anya ihè, ma lee, ochichiri ka anyi
 na-ahu.
 Anyi na-ele anya mmuke ihè ma anyi na-
 ejeghari n'ime oke ochichiri.
- ¹⁰ Anyi na-asoghari isi na mgbidi dika ndi na-
 enweghi anya,
 na-asoghari isi dika ndi na-enweghi anya;
 anyi na-ada na-akpobi ukwu n'etiti ehie dika a
 ga-asị na o bu oge chi ojiji,

n'etiti ndị nwere ezi ndụ, anyị nọ ka ndị
nwurụ anwụ.

- 11 Anyị na-agbọ ụja dika bịa;
anyị na-akwasị akwa ike dika nduru n'eru
uju.

Anyị na-ele anya ikpe ziri ezi, ma ọ dighị eru
anyị aka;
anyị na-ele anya nzọpụta, ma ọ di anya
n'ebe anyị nọ.

- 12 N'ihu na mmehie anyị amụbaala n'ihu
Onyenwe anyị;
ọ na-agbakwa ama megide anyị.

E, anyị makwaara ụdị ndị mmehie anyị bu,
n'ihu na mmehie anyị dika n'ihu anyị mgbe
niile.

- 13 Anyị maara nnupu isi anyị na ngonari anyị
gonariri ONYENWE ANYI;
anyị esitela n'iso ONYENWE ANYI Chineke
anyị wezuga onwe anyị,

noḡide na-akpali mmegbu na nnupu isi.
Okwu ọnụ anyị bu okwu ụgha, nke anyị si
n'obi anyị tụtuta.

- 14 Ụlọ ikpe anyị niile adighi achọ onye ezi
omume;
anyị amaghị ihe a na-akpọ ikpe ziri ezi.

Eziokwu asọla ngongọ n'ama niile,
ihe ziri ezi apughị ibata.

- 15 E, eziokwu alaala;
onye ọbula kwa nke na-achọ ibi ndụ oma na-
etinye onwe ya na nsogbu.

- ONYENWE ANYỊ lere anya hụ ihe ojọọ ndị a niile,
 nke na-enyeghị ya obi uto;
 ọ hụkwara na ikpe ziri ezi adighi.
- 16 Ọ hụrụ na anyị enweghị onye inyeaka oḅula;
 o wutere ya na ọ dighi onye na-arioro anyi
 ariri.
- Ọ bụ ya mere o ji bata site n'ike aka ya na n'ezi
 omume ya,
 bịa izoḅuta anyi.
- 17 Ọ na-eyikwasị ezi omume dika ngwa agha
 ikpuchi obi ya.
 Okpu nke nzḅuta ka ọ na-eyikwasikwa n'isi
 ya.
- Ọ bụkwa uwe ibo oḅo na nke ekworo
 na inu oku na obi ka o ji kpuchie onwe ya.
- 18 Ọ ga-akwughachi ndi iro ya
 dika ajo omume ha niile si di.
 Iwe oku ya
 ka ọ ga-eji megide ndi iro ya niile
 bi na mba di anya.
- 19 Site n'odiḅa anyanwu, ndi mmadu ga-asopuru
 aha ONYENWE ANYI,
 sitekwa n'owuwa anyanwu, ha ga-atu egwu
 ebube ya.
- N'ihia na ọ ga-abia dika idee mmiri
 nke nkume, ONYENWE ANYI na-agba na-aga.*
- 20 "Onye mgbaputa ga-abia na Zayon;
 ọ ga-abiakwute umu Jekob ndi na-esite na
 mmehie ha chegharia."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

---

* 59:19 Maobu, *mgbe onye iro ga-abata dika idee mmiri, mmuo
 nke ONYENWE ANYI ga-ebuli okoloto imegide ya.*

21 “Ma mụ onwe m, nke a bu ọgbugba ndu m nke di n’etiti mu na ha,” ka ONYENWE ANYI na-ekwu. “Mmụọ m, nke di n’ahụ gi, na okwu m niile nke m tinyere n’ọnu gi, agaghị apụ n’egbugbere ọnu gi, maọbụ n’egbugbere ọnu ụmu gi, maọbụ n’egbugbere ọnu agburu gi. Ha ga-adigide site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi,” ka ONYENWE ANYI kwuru.

60

Ebube nke Zayon

- 1 “Bilie, mukée, n’ihi na ihè gi abiala,
ebube ONYENWE ANYI awaakwala n’ahụ gi
dika anyanwu.
- 2 Lee, ọchichiri na-ekpuchi uwa niile,
oke ọchichiri na-ekpuchi ndi niile bi n’uwa,
ma ONYENWE ANYI ga-awa dika anyanwu n’ahụ
gi
ebube ya ga-achakwa ka ihe n’ebe i no.
- 3 Mba niile di iche iche ga-abiakwute ihè gi,
ndi eze niile ga-abiaru mmuke nke ọwuwa
gi.
- 4 “Welienụ anya unu abuo elu legharia gburug-
buru unu,
ha niile na-ezuko na-abiakwute gi;
umu gi ndi ikom na-esi n’ebe di anya bia,
umu gi ndi inyom ka a ga-ekukwa n’ukwu.
- 5 Mgbe ahụ, i ga-elepu anya ma chakee,
obi gi ga-atọ gi uto, saa mbara n’ihi onu,
n’ihi na akụ niile nke osimiri ka a ga-ewebatara
gi,
akunuba nke otutu mba ga-abiara gi.

- 6 Ọtutu igwe inyinya kamel nke si Midia
     na Efaa ga-ejuputa n'ala gi,*
 ma ndi sikwa n'obodo Sheba
     ga-ebutere gi olaedo na uda na-esi isi uto.
     Ha ga-ekwusakwa otuto Onyenwe anyi.
- 7 A ga-enye gi igwe ewu na aturu niile nke ndi
     Keda.
     Ebule niile nke Nebaiot ga-abu nke gi.
 A ga-anabata ha dika onyinye n'elu ebe ichu aja
     m.
     Aga m edozi ulonso m di ebube, mee ya ka
     o maa mma karia.
- 8 "Olee ndi bu ndi a na-efeghari dika igwe ojii,
     ndi na-efeghari dika umu nduru na-efeba
     n'akwu ha?
- 9 N'ezie, mu ka ala ndi ahụ mmiri gbara gburug-
     buru na-echere;
     ugbo niile nke Tashish ga-ebukwa uzọ,
 na-ebughachi umu gi site n'ebe di anya,
     ha na olaocha na olaedo ha niile.
 Inye ONYENWE ANYI bu Chineke gi nsopuru,
     Onye nsọ nke Izrel,
     n'ihl na o jirila ima mma gozie gi.
- 10 "Ndi mba ozọ ga-abia wuziere unu mgbidi unu
     niile.
     Ndi na-achi achl na ndi eze ha niile ga-ejere
     unu ozi.

---

* **60:6** Ndi ebo Midia, bu ndi sitere n'akuku ndida odida anyanwu osimiri Jordan. Ha na-achi anu ulo na-agahari n'ihl izu ha. Efaa bu nwa nwoke Midian Jen 25:4.

- Ọ bụ ezie na m tikporo ị n'we m,
 ma site n'amara m, aga m emere ị ebere.
- 11 Onu uto ama ị ga-eghe oghe oge niile
 site n'utu ruo n'utu,
 inabata aku niile si na mba di iche iche.
 A ga-edurukwa ndi eze di iche iche bata
 n'ime ya nonodu ndi a dotara n'agha.
- 12 Mba obula juru ijere ị ozi ga-ala n'iyi;
 a ga-ekpochapu ha.
- 13 "Otuto niile na ima mma niile nke Lebanon
 ga-abu nke ị.
 Osi junipa, na osi fia, na osi junipa, na
 osi saipres,
 ka a ga-eji choo unso m mma.
 Aga m emekwa ka ebube juputa n'ebe ahụ
 ukwu m na-adị mgbe niile.
- 14 Umụ ndi na-emegbu ị ga-abia kpo isiala nye
 ị.
 Ndi ahụ niile na-eleli ị ga-abia daa n'ala
 n'ihu ị sutu ukwu ị onu.
 Ha ga-akpo Jerusalem, Obodo ONYENWE ANYI,
 Zayon nke Onye nsọ Izrel.
- 15 "Ọ bụ ezie na o di mgbe i bu onye a kporo asi,
 onye a na-emegbu,
 onye mmadu niile na-eweda n'ala,
 ma ugbu a, i ga-ama mma ruo ebighi ebi;
 i ga-abu ihe na-ewetara ogbo niile nke uwa
 onu, n'ihu na otu a ka m ga-eme ị.
- 16 I ga-anu mmiri ara nke mba di iche iche,
 o bukwa ara ndi eze ka a ga-eji zuo ị.†

---

† 60:16 Ọ bukwa ara ndi eze ka i ga-amị

Mgbe ahụ, ị ga-amata n'ezie na mụ onwe m, bụ
 ONYENWE ANYỊ bụ Onye nzọpụta gị
 na Onye mgbapụta gị, Onye dị ike nke Jekọb.

17 N'ọnọdụ bronzi, aga m eweta ọlaedo,
 n'ọnọdụ igwe aga m eweta ọlaọcha.

N'ọnọdụ osisi, ọ ga-abụ ọla,
 n'ọnọdụ nkume, ọ ga-abụ igwe.

M ga-eme ka udo buru ndị nlekọta gị
 ezi omume ga-abụ onye na-achị gị.

18 Ihe ike agaghị adịkwa n'ala gị ọzọ.
 Agha niile ga-akwụsi, mbibi na ịla n'iyi
 agaghị adịkwa.

Mgbidi gị ga-aghọ Nzọpụta,
 ị ga-akpọkwa ọnu ụzọ ama gị niile Otuto.

19 Anyanwụ agaghị abụkwara gị ịhè n'ehihie
 ọzọ,
 maọbụ maramara nke ọnwá amụkwasi gị
 ihe,

n'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-aburu gị ịhè
 ruo ebighị ebi,
 Chineke gị ga-abukwa ebube gị.

20 Anwụ gị agaghị ada ada,
 ọnwá gị agaghị akwusikwa ịcha;
 n'ihì na ONYENWE ANYỊ ga-aburu gị ịhè ụbọchị gị
 niile,
 iru ụjụ gị niile ga-agabigakwa.

21 Mgbe ahụ, ndị gị niile ga-abụ ndị ezi omume,
 ha ga-enwetakwa ala ahụ ruo ebighị ebi.

Ha bụ ome nke m kuru,
 bụ ọrụ aka m,
 ime ka ịma mma m pụta ịhè.

22 Ezinaụlọ dị nta ga-aba ụba ghoọ obodo,
 mba nta ga-aghọ obodo buru ibu.

Mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
ga-eme ka ha niile mezuo osiiso n'oge ya."

61

Afo ngosi ihuoma Onyenwe anyi

¹ Mmuo nke Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI di n'ahu m,
n'ih i na ONYENWE ANYI eteela m mmanu
ka m kwusaa ozioma nye ndi ogbenye.

O zitela m ikasi ndi obi ha tiwara etiwa obi,
ikwupuata inwere onwe nye ndi a dotara
n'agha,
na ntoghapu site n'ochichiri nye ndi
mkporo.*

² O zitere m ikwupuata afo mgbe Onyenwe anyi
ga-eji ihuoma leta ndi mmadu,
na ubochi ibo obo nke Chineke anyi.

O zitekwara m ikasi ndi niile na-eru uju obi,
³ na igboro ndi niile na-eru uju na Zayon ihe
na-akpa ha.

O zitere m inye ha okpueze mara mma
n'onodu ntụ,

inye ha onu,
n'onodu ikwa akwa,
na iyikwasị ha mmuo otuto
n'onodu mmuo ida mba.

N'ih i na Chineke akuola ezi omume n'ime ha,
dika osisi ook siri ike,
igosi ima mma ONYENWE ANYI.

---

* **61:1** Imeghe anya ndi kpuru isi

4 Ha ga-ewugharịkwa ebe niile e tikporo etikpo
n'oge ochie,
doziekwa ebe niile togboro n'efu site n'oge
di anya;

ha ga-eme ka obodo e tikporo etikpo di ohuru,
bu ebe togborori n'efu nke otutu ogbo gara
aga.

5 Ndi obia ga-azuru gi igwe ewu na aturu unu;
ndi mba ozo ga-akoro unu ala ubi unu,
lekotakwa ubi vaini unu niile.

6 A ga-akpo unu ndi nchujaja ONYENWE ANYI,
kpokwa unu ndi ozi Chineke anyi.

A ga-eji akụ niile si na mba di iche iche zuo unu.
O bukwa akunuba ha ka unu ga-eji nyaa isi.

7 N'onodu ihere diiri ha ugbu a,
ndi m ga-enweta ngozi okpukpu abuo,
n'onodu nkocha diiri ha
ha ga-anuri onu n'ih ihe nketa ha nwetara.
Ha ga-enweta okpukpu ihe nketa ala abuo,
ketakwa onu nke ga-adigidere ha ruo mgbe
ebighi ebi.

8 "N'ih i na mu onwe m, ONYENWE ANYI, na-ahu
ikpe ziri ezi n'anya.
Ma ana m akpo izu ohi na ajo omume niile
asi.

Aga m esite n'ikwesi ntukwasi obi m kwughachi
ndi m n'ih ahuhu ha tara,
mu na ha ga-agbakwa ndu ebighi ebi.

9 Mkpuru ha ga-abu ndi a ma ama,
a ga-asopukwara ha n'etiti mba niile.

Ndi niile huru ha ga-amata,

kwupụtakwa na ha bu ndị ONYENWE ANYỊ
gọziri.”

- 10 Obi na-atọ m uto nke ukwu n’ime ONYENWE
ANYỊ,
mkpuruobi m ga-etegharikwa egwu onu
n’ime Chineke m.
N’ihi na o werela uwe nzoputa kpuchie m,
werekwa uwe oke onu nke ezi omume ya
yikwasi m n’ahu.
Adi m ka nwoke na-alu nwanyi ohuru, onye na-
emezi isi ya ka o diri ka nke onye nchujaja.
E, adi m ka nwaagboghọ na-alu di, nke ji ola
oma di iche iche choo onwe ya mma.
- 11 Dika aja di n’ubi si eme ka ihe a kuru n’ubi
puputa,
dika ubi a gbara ogige si eme ka mkpuru ubi
too,
otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
ANYI ga-esi mee ka ezi omume na otuto
puputa n’ihu mba niile.

62

Aha ohuru nke Zayon

- 1 N’ihi Zayon agaghi m emechi onu,
n’ihi Jerusalem agaghi m ano jii,
ruo mgbe ezi omume ya ga-enwuwa dika ihe
utu;
mgbe nzoputa ya kwa ga-enwukwa dika
owaoku na-enwu enwu.
- 2 Mba niile ga-ahu ezi omume gi.
Ndi eze niile ga-ahukwa ebube gi.
A ga-akpokwa gi aha ohuru ahu

- nke ọ̀nụ́ ONYENWE ANYỊ́ ga-agú gị́.
- ³ Ị́ ga-aghọ́ okpueze nke ị́ma mma n’aka
ONYENWE ANYỊ́,
ihe iyi n’isi nke ndị́ ụ́lọ́eze n’aka Chineke gị́.
- ⁴ A gakwaghị́ akpọ́ gị́ onye ahapụ́rụ́ ahapụ́,
maọ́bụ́ kpọ́ọ́ ala gị́ ala ọ́gbọ́rọ́ n’efu.
Ma a ga-akpọ́ gị́ Hefziba,
kpọ́kwa ala gị́ Beula,
n’ihi na ihe gị́ ga-atọ́ ONYENWE ANYỊ́ ụ́tọ́,
a ga-alụ́kwa ala gị́ dika nwunye.
- ⁵ Dika nwokorobia si alurụ́ nwaagboghọ́ na-
amaghị́ nwoke,
otu a ka Onye na-ewu gị́* ga-alụ́ gị́,
dika onye lurụ́ nwunye ọ́hụ́rụ́ si anurị́ ọ̀nụ́ n’ebe
nwunye ọ́hụ́rụ́ ya nọ́,
otu a ka Chineke gị́ ga-anurị́ ọ̀nụ́ n’ihi gị́.
- ⁶ Enyela m ndị́ nche ọ̀nọ́dụ́ ọ́rụ́ n’elu mgbidi gị́
niile, Jerusalem.
Ha agaghị́ edebe ọ̀nụ́ ha duu mgbe ọ́bula,
ma ehie ma abali.
Unu ndị́ na-akpọ́ku ONYENWE ANYỊ́,
unu enyela onwe unu izuike.
- ⁷ Unu enyekwala ya izuike tutu ruo mgbe ọ́ ga-
eme ka Jerusalem guzosie ike,
meekwa ya otuto nke ụ́wa niile.
- ⁸ ONYENWE ANYỊ́ ewerela aka nri ya
werekwa ogwe aka ya n’ụ́ọ́ iyi si,
“Ọ́ dighikwa mgbe m ga-enye mkpuru ubi gị́
ka ọ́ buru nri nye ndi iro gị́ ọ́zọ́,

---

* 62:5 Ụ́mụ́ gị́ ndi ikom

ọ dighikwa mgbe ndị ọbịa ga-añukwa mmanya
 ọhuru ahu
 bu nke i dogburu onwe gi n'oru n'ihu ya.
 9 Ma ndi were ya ka ihe ubi ga-eri ya,
 tookwa ONYENWE ANYI,
 ndi kpokotara oroma grepu ga-anu ya
 n'ime ogige ebe nsọ m."

10 Gabiganu! Gabiganu sitenu n'onu uzọ ama
 niile.
 Dozienu uzọ maka ndi m.
 Wuzienu uzọ niile, wuzienu okporouzo niile.
 Bupusanu nkume niile,
 weliekwanu okoloto maka mba niile.

11 ONYENWE ANYI ekwusaala okwu
 nye nsotu niile nke uwa si,
 "Gwanu Ada Zayon,
 'Lee Onye Nzoputa gi na-abia!
 Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,
 nkwughachi nke o ga-akwughachi sokwa ya
 na-abia.' "

12 A ga-akpo ha Ndi Nso,
 ndi ONYENWE ANYI gbaputara;
 a ga-akpokwa unu ndi a na-achosi ike,
 Obodo a na-agbakutaghi azu.

63

Ubochi ibo obo na mgbaputa nke Chineke

1 Onye bu onye a si n'Edom na-abia,
 onye si Bozra, nke uwe ya di obara obara?
 Onye bu onye a, yi uwe mara oke mma,
 onye na-azo ije dika iba uba nke ike ya si di?

“Ọ bu mụ onwe m, onye na-ekwu okwu n’ezi omume,^{*} onye dị ike ịzọputa!”

² Gịni mere uwe gị ji na-acha ọbara ọbara, dika uwe onye na-azocha mkpuru vainị?

³ “Azochaala m ebe izocha mkpuru vainị, naanị m zochara ya; o nweghi onye si na mba niile di iche iche bia nyere m aka.

Azochara m ha n’iwe m, zopiasiakwa ha n’ime oke onuma m; ọbara ha gbasasiri n’uwe m, ma metosia uwe m niile.

⁴ N’ihi na o bu ubochi m ji abo obo; afọ mgbaputa m kwadoro eruola.

⁵ Elere m anya ma o nweghi onye biara inyere m aka.

O juru m anya, jukwa m onu, na o nweghi onye putara inyere m aka.

N’ihi ya, aka m wetara m mmeri.

O bukwa onuma juru m obi gbara m ume imezu ya.

⁶ N’iwe m, azopjara mba niile di iche iche; esitere m n’onuma juru m obi zopiasia ha. Emekwara ka ọbara ndu ha buru ihe a wusiri n’ala.”

Ekpere na otuto

⁷ Aga m ekwuputa ihe banyere ihunanya Onyenwe anyi.

---

* **63:1** Maobu, mmeri

- Aga m eto ya n'ihì ihè niile o mere.
 Aga m anurì onụ n'ihì idì mma ya n'ebe Izrel
 nọ,
 e, n'ihì otutu ihè oma o mere
 n'ihì mmeso oma niile o mesoro ulọ Izrel,
 nke ọ na-emeso ha dika obi ebere ya na
 omiiko ya si di.
- 8 N'ihì na Onyenwe anyi sirì, "Ndi a bu nke m;
 e, ha agakwaghì agonari m ozo."
 Ya mere, ọ ghooro ha Onye nzoputa.
- 9 N'ime mkpagbu ha niile, a kpagbukwara ya
 onwe ya,
 ọ bukwa mmuo ozi nke ihu ya zoputara ha.
 N'ime ihunanya ya na obi ebere ya, ọ gbaputara
 ha,
 bulie ha elu, kuru ha
 ogologo ubochi ndi a niile ndi gara aga.
- 10 Ma ha nupuru isi megide ya,
 meekwa ka obi joo Mmuo Nso ya njo.
 O bu ya mere o ji gho onye iro ha,
 lusokwa ha ogo n'onwe ya.
- 11 Mgbe ahụ, ndi ya chetara ubochi ndi ahụ gara
 aga,
 ubochi Mosis na ndi nke ya.
 Olee ebe onye ahụ nọ nke mere ka ha si n'oke
 osimiri rigoputa,
 ya na onye ozuzu aturu nke igwe aturu ya?
 Olee ebe onye ahụ tinyere
 Mmuo Nso ya n'etiti ha nọ.
- 12 Olee onye ahụ ike ya
 mere ka osimiri kewaa abuo n'ihu ha,
 mgbe Mosis weliri aka ya elu,
 meekwa ka aha ya digide ruo ebighi ebi?

- 13 Onye duuru ha gafee mmiri dị oke omimi?
 Dịka ịnyịnya na-agba ọsọ n'ọzara,
 ike agwughị ha.
- 14 Dịka ehi na-ata ahịhịa na ndagwurugwu,
 Mmụọ ONYENWE ANYỊ nyere ha izuike.
 Otu a ka i si duo ndị gị,
 ime ka aha gị bụrụ ihe a na-asọpuru
 asọpuru.
- 15 Onyenwe anyị, biko site n'eluigwe,
 ebe obibi nsọ gị, lee anyị anya.
 Olee ebe n'ịnụ ọkụ n'obi na ike gị dị?
 Olee ebe obi ebere gị na ọmịiko gị dịkwa?
- 16 Ma gị onwe gị, bụ Nna anyị,
 a sịkwari na Ebrahim amaghị anyị
 maọbụ Izrel agonari anyị,
 gị onwe gị, ONYENWE ANYỊ, bụ Nna anyị,
 onye Mgbaputa anyị ka ị na-azakwa siteri na
 mgbe ochie.
- 17 ONYENWE ANYỊ, gini mere i ji na-eme ka anyị si
 n'uzọ gị kpafuo
 na-eme ka obi anyị sie ike otu a, na anyị
 adighi atụ egwu gị?
 Loghachi n'ihị ndi ohu gị,
 n'ihị ebo ndi ahụ bụ ihe nketa gị.
- 18 O bụ naanị nwa oge nta ka ndi gị nwetara ebe
 nsọ gị,
 ma ugbu a, ndi iro anyi azodala ebe nsọ gị.
- 19 Anyi bu nke gi site na mgbe ochie,
 ma i naghị achị n'ebe ha nọ,
 ha bu ndi a na-akpokwasighikwa aha gi.

64

- 1 Ọ gaara adi mma ma asi na i ga-adowa eluigwe
 ridata n'ala,
 ma asi n'ugwu ukwu niile ga-ama jijiji n'ihu
 gi!
- 2 Dika mgbe oku na-agba umu osisi,
 na-eme ka mmiri e sikwasiri n'oku gbogbo.
 Si n'elu ridata bia mee ka ndi iro* gi niile maara
 aha gi,
 meekwa ka mba niile di iche iche maa jijiji
 n'ihu gi.
- 3 N'ihu na o bu mgbe i mere otutu ihe egwu di
 iche iche nke anyi na-atughi anya ya
 ka i ridatara mee ka ugwu ukwu niile maa
 jijiji n'ihu gi.
- 4 N'ihu na site na mgbe ochie, o dibeghi onye
 nuru,
 o dibeghi nti ghotara,
 o nwebeghi anya huru Chineke ozọ karja gi,
 onye na-emejuputara ndi na-echere ya ihe
 na-akpa ha.
- 5 I na-enyere ndi na-eme ezi ihe aka,
 bu ndi ji onu na-echeta uzọ gi n'echiche uche
 ha.
 Ma mgbe anyi nogidere na-emehie megide ha,
 iwe were gi.
 A ga-esikwanu anaa zoputa anyi?
- 6 Anyi niile dika onye ruru aru,
 ezi omume anyi niile kwa dika nkirinka
 akwa ruru unyi.
 Anyi akponwuola dika akwukwo osisi,
 mmehie anyi na-ebufukwa anyi dika ifufe.

* 64:2 Ya bu, ndi na-emegide gi

- 7 Ọ dighi onye n'ime anyi na-arifo gi arifio;
 o dikwaghi onye na-akpokwu aha gi.
 N'ihu ya, i zoola ihu gi site n'ebe anyi no,
 meekwa ka anyi buru ndi gbazere agbaze
 n'ihu mmehie anyi.
- 8 Ma otu obula o si di, gi ONYENWE ANYI bu Nna
 anyi.
 Anyi bu uru, ma i bu okpu ite.
 O bu aka gi kpuru anyi niile.
- 9 Biko, ONYENWE ANYI, anogidela na-eweso anyi
 iwe;
 echetakwala mmehie anyi ozu ruo mgbe
 ebighi ebi.
 Biko, lekwasị anyi anya
 n'ihu na ndi gi ka anyi bu.
- 10 Obodo nsu gi niile aghoala ozara;
 o buladi Zayon aghoala ozara, Jerusalem,
 ebe togboro n'efu.
- 11 Ulonso ukwu anyi ahụ mara mma, nke dikwa
 nsu, ebe nna anyi ha no too gi, ma feekwa
 gi ofufe,
 aburu la ihe a gbara oku.
 Ihe niile mara mma n'ime ya alaala n'iyi.
- 12 Mgbe ihe niile gasiri, ONYENWE ANYI, i ga-ejisi
 onwe gi ike?
 I ga-agba nkiti, taa anyi ahuhu ebe o gafere
 oke?

65

Ikpe na nzoputa

- 1 "Ana m egosiputa onwe m nye ndi ahụ na-
 adighi aju ase m.

- Ọ bụkwa ndị ahụ na-adighị achọsi m ike na-
 achọta m.
 Ana m agwa mba ahụ nke na-adighị akpọku aha
 m,
 asiri m, 'Lee m, anọ m n'ebe a.'
 2 Ogologo ubochi niile ka m gbasapuru aka m
 abuo
 nye ndi na-enupu isi,
 bu ndi na-agbaso uzọ na-ezighi ezi
 ndi a na-agbaso ihe obula ha tuputara
 n'uche ha,
 3 ndi na-anogide na-akpasu m iwe
 n'ihu m mgbe niile,
 ndi na-achụ aja n'ubi ha a gbara ogige,
 n'ebe ichu aja eji brik wuo,
 4 ndi na-anodu n'etiti ili,
 ma na-anodukwa onodu abali n'ebe nzuzo
 di iche iche;
 ndi na-eri anu ezi,
 ndi ite ofe ha juputara n'anu na-adighi
 ocha;
 5 ndi na-asirita onwe ha, 'Nodu iche, Abiala m
 nso,
 n'ihi na i ga-emeru m, adi m nsọ karią gi!'
 Ma ndi di otu a dika anwuru oku n'imi m.
 Ha bu oku na-enwu ehie na n'abali.
 6 "Lee, edeela ya rii n'ihu m si:
 Agaghi m agba nkiti, aga m akwughachi
 n'uju.
 E, aga m akwughachi ha.
 7 Ọ bughị naanị maka mmehie ha, kama maka
 mmehie nna nna ha niile,"
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,

“N’ihi na ha surere aja nsure oku n’elu ugwu di
 iche iche,
 kpariakwa m n’elu ugwu nta niile.
 Aga m akwughachi ha n’uju,
 n’ihi ihe ndi a niile ha mere n’oge gara aga.”

⁸ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 “Dika a na-achota mmanya site n’uyokoko mkpuru
 vaini
 ndi mmadu asi, ‘Ebibila ya,
 n’ihi na ngozi ka di n’ime ha,’
 otu a ka m ga-eme n’ihi ndi ohu m;
 Agaghị m ebibicha ha niile.

⁹ Aga m eme ka mkpuru site na Jekob puta,
 sitekwa na Juda nweta ndi ga-enweta ugwu
 m niile.

Ndi m hoputara ga-eketa ha,
 ndi ohu m ga-ebikwa n’ebe ahụ.

¹⁰ Sharon ga-aghokwa ebe ita nri nke igwe anu
 ulo;
 Ndagwurugwu Akọ ga-abukwa ebe izuike
 nye igwe ehi,
 na ndi m na-achosi m ike.

¹¹ “Ma unu ndi wezugara onwe unu site n’ebe
 ONYENWE ANYI no,
 ndi chezorogwu nsom,
 ndi na-edozi tebul maka Ihuoma,
 ndi na-agbaju mmanya agwara ogwa n’iko
 maka Akara aka.*

¹² Aga m eme ka unu zute mma agha;
 unu niile ga-adakwa mgbe a na-egbu unu.

---

* **65:11** Ndi na e doro Gad tebul n’usoro, na-agbaju mmanya
 agwara ogwa nye Meni

N'ihì na akporo m unu ma unu azaghì;
 mgbe m gwara unu okwu, unu anaghì ntị.
 Unu kpachapuru anya mehie megide m n'ihu,
 horokwa ime ihe ndi ahụ unu maara nke
 oma na m kporo asi."

13 Ya mere, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile
 elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "Ndi ohu m ga-eriju afo,
 ma unu ga-anọ agụ,
 akpiri ga-akpokwa unu nku,
 ma ha ga-anu mmiri.
 Unu ga-anọ n'onuma na ihere,
 ma ha ga-anọ n'onu.

14 Ndi ohu m ga-abu abu
 n'ihì onu nke juputara n'obi ha,
 ma unu ga-akwa akwa,
 n'ihì ihe mgbu nke obi unu,
 tiekwa mkpu akwa n'ihì obi ntiwa nke
 mmuo unu.

15 Unu ga-ahapu aha unu
 nye ndi m hoputara nye onwe m ka o buru
 ihe ha ji abu onu;
 n'ihì na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
 ANYI ga-etigbu unu,
 ma o ga-akpo ndi ohu ya aha ozo.

16 Onye obula na-ekpe ekpere n'ala ahụ,
 ga-eme otu a n'aha Chineke nke eziokwu,
 onye obula na-anukwa iyi n'ime ala ahụ
 ga-anu iyi n'aha Chineke nke eziokwu.
 N'ihì na-echezolam nsogbu niile ndi gara aga,
 zokwa ha site n'anya m.

Uwa oheru na eluigwe oheru

17 "N'ihì na lee, ana m eke

- elugwe ọhuru na uwa ọhuru.
 O dighi onye ga-echetakwa ndi ochie ahụ ọzọ;
 ọ gaghị abatakwa n'echiche onye ọbụla.
- 18 Ma nuriānu ọnu, teghariakwa mgbe niile n'obi
 uto
 n'ihī ihe nke mụ onwe m na-eke,
 n'ihī na-aga eke Jerusalem ka ọ buru ihe ọnu
 ndi ya ga-abukwa ihe obi uto.
- 19 Aga m anuri ọnu n'ihī Jerusalem,
 nweekwa obi uto n'ihī ndi m;
 a gaghị anukwa olu ikwa akwa n'ime ya ọzọ,
 maobu olu iti mkpu akwa.
- 20 "O dighikwa nwa ọhuru nwuchuru anwuchu
 ga-adi n'ebe ahụ ọzọ,[†]
 a gaghị ahukwa agadi nwoke nke na-
 anozughị ubochi ndu ya;
 n'ihī na a ga-agunye onye nwuru mgbe ọ gbara
 nari afo tupu ọ nwuo
 di ka nwantakiri;
 a ga-agukwa onye na-anorughị nari afo
 dika onye a buru ọnu.
- 21 Ha ga-ewu ulo, biekwa n'ime ya;
 ha ga-akukwa ubi vaini, riekwa mkpuru ha.
- 22 Ndi m agaghị ewukwa ulo hapuru ya ndi ọzọ,
 maobu ghaa mkpuru n'ubi nke ndi ọzọ ga-
 aghoro rie.
- N'ihī na dika osisi si adi ndu ogologo oge
 otu a ka ndi m ga-esi dikwa ndu ogologo oge.
 Ha ga-anurikwa ọnu
 n'ihe ahụ ha ji aka ha rupuata.

[†] 65:20 Nwa nwuru mgbe ọ ka di naani abali ole na ole

- 23 Ha agaghị adogbu onwe ha n'orụ n'efu.
 Ha agaghị amụtakwa ụmụ ndị ga-emesia
 nwuchuo onwu.
 N'ihị na ha ga-abụ ndị ONYENWE ANYỊ gọziri,
 ha na ụmụ ụmụ ha.
- 24 Tupu ha akpọkuo m, aga m aza ha.
 Mgbe ha ka nọ na-agwa m banyere mkpa ha,
 aga m anụ, zakwa ekpere ha.
- 25 Nkịta ohiya na nwa aturu ga-atakọ nri n'otu
 ebe,
 odum ga-ata ahijia dika ehi,
 ma agwo ojojo niile ga-ata aja!
 Ha agaghị emerụ ihe obula ahụ,
 maobu bibie ihe obula n'ugwu nsọ m."
 Ka Onyenwe anyị kwuru.

66

Ikpe ikpe na olileanya

- 1 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị na-ekwu,
 "Eluigwe bu ocheeze m,
 ụwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
 O bu ụdị ulọ gini ka i ga-ewuru m?
 Ebee ka ebe izuike m ga-adị?"
- 2 O bughị aka m mere ihe ndị a niile,
 mee ka ha ji diri?
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- "Ma olee ndị ihe ha na-atọ m uto,
 o bu ndị ahụ nwere obi umeala, ndị na-
 adighi ebuli onwe ha elu,
 ndị na-amakwa jijiji n'okwu m.
- 3 Ma onye obula nke na-achụ aja ehi
 dika nwoke na-egbu mmadu,

onye ọbụla jikwa nwa aturu achu aja
 di ka onye na-agbaji nkita olu,
 onye ọbụla na-achụ aja mkpuru oka
 di ka onye na-eche ọbara ezi,
 otu a kwa, onye ọbụla na-esure uda na-esi isi uto
 nke ncheta
 di ka onye na-eefe arusi.

Ha ahoputarala onwe ha uzọ nke ha,
 ha na-enwekwa mmasi n'ihe aru ha niile.

⁴ Ya mere, aga m ezitere ha ahuhu di egwu,
 mee ka ihe ahụ ha na-atu egwu ya biakwasị
 ha.

N'ihi na mgbe m kporo ha oku, ha azaghi,
 mgbe m gwara ha okwu, ha egeghi nti.

Kama ha mere ihe ojoo n'ihu m,
 horokwa ime ihe ndi ahụ ha maara na m
 kporo asi."

⁵ Nuruonu okwu ONYENWE ANYI,
 unu ndi na-ama jijiji n'okwu ya,
 "Umunna unu, ndi kporo unu asi,
 ndi chupukwara unu n'ihi aha m, ekwuola
 si,

'Ka a sọpuru Onyenwe anyi!
 Ka anyi lee udi onu ga-abu nke unu!
 Ma a ga-etinye ha n'onodu ihere.

⁶ O bu ginị bu mkpotu di n'ime obodo?
 Ginị bu oke uzu na-ada n'ime ulonso ukwu
 Onyenwe anyi?

O bu uzu ONYENWE ANYI na-eme.
 Onye ahụ na-akwughachi ndi iro ya ugwo
 ruuru ha.

⁷ "Tupu ime amalite ime ya,

- ọ mụpụtalarị nwa ya.
 Tupu ihe mgbu ya ebido,
 ọ mụpụtala nwa nwoke.
- 8 Onye jiri ntị ya nụtụ ihe dị otu a mbụ?
 Onye kwa ji anya ya hụ ihe dị otu a?
 A puru ịmụpụta otu mba n'otu ụbọchi?
 Ka e nwere ike ime ka otu obodo malite ịdị
 n'otu ntabi anya?
- Lee na tupu ihe mgbu nke ọmụmụ nwa ya ebido
 Zayon amụpụtala ụmụ ya.
- 9 Mụ onwe m, m ga-eme ka nwa rute n'oge
 ọmụmụ
 gharakwa ime ka a mụọ ya?"
 ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu.
- "M ga-emechi akpanwa
 mgbe m na-eme ka a mụpụta ya?"
 ka Chineke gị jụrụ.
- 10 "Soronu Jerusalem nūrīa ọnụ, soronu ya nwee
 obi uto,
 unu ndị niile hụrụ ya n'anya;
 soronu ya nūrīa ọnụ nke ukwu,
 unu ndị ruru ụjụ n'ihi ya.
- 11 N'ihi na ihe banyere Jerusalem ga-atọ unu uto.
 Unu ga-añujukwa ara nkasiobi ya afo,
 ọ buladi dika nwantakiri si enwe obi uto
 mgbe ọ na-anụ ara nne ya nke na-agba nke
 oma."
- 12 N'ihi na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 "Aga m eme ka udo bara ya ụba dika osimiri,
 mee ka akunuba niile nke ndị mba ọzọ diri
 ka mmiri na-asobiga oke.
- Ọ ga-elekota gị, kurukwa gị, makuokwa gị n'aka
 ya,

wughariakwa gi n'ikpere ya.

13 Dika nne si akasi nwa ya obi,
otu a ka m ga-esi kasie unu obi.
O bu n'ime Jerusalem ka a ga-akasi unu obi.”

14 Mgbe i huru ihe ndi a, obi gi ga-anuri onu,
iga awasa dika ahija ohuru;
a ga-emekwa ka aka ONYENWE ANYI puta ihè
n'ebe ndi ohu ya no,
ma a ga-egosi ndi iro ya oke iwe ya.

15 N'ihì na lee, ONYENWE ANYI ga-eji oku bia.
Ugbala ya ga-adikwa ka oke ifufe.

O ga-eji onuma gosi iwe ya,
werekwa oku na-enwu enwu baa mba.

16 N'ihì na ONYENWE ANYI ga-eji oku na mma agha
ya
kpee ndi mmadu niile ikpe.
O ga-egbukwa otutu mmadu.

17 “Ndi ahụ niile na-edo onwe ha nsọ, ndi na-eme onwe ha ka ha di ocha n'ihì ibanye n'ubi a gbara ogige, ndi ahụ na-eso onye ahụ no n'etiti ndi ahụ na-eri anụ ezi, na oke, na ihe ndi ozo ahụ niile ruru aru, ga-ezute onwu nke no na-eche ha niile.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

18 “Ma mu onwe m, amaara m nke oma ihe ha zubere ma meekwa, ana m abia ichikota mba niile na-asu asusu di iche iche. Ha niile ga-abiakwa hu ebube m.

19 “Aga m edokwa ihe iribama n'etiti ha, zipukwa ndi foduru ndu n'etiti ha ka ha gaa

n'obodo Tashish, na Libiya,* na Lidiya† (ndị na-agba àkụ n'uta nke ọma) na Tubal, na Griis. E, ha ga-eje na mba niile nke dị anya, n'ofe osimiri, ebe ndị bi n'ime ya na-anubeghị ihe banyere idị ukwu nke m, maọbụ hụ ebube m. Ha ga-ekwusakwa ihe banyere ebube m n'etiti mba niile dị iche iche.

²⁰ Ha ga-akpoghachi ụmụnne unu niile site na mba niile, bịa n'ugwu nsọ m dị na Jerusalem, dika onyinye a na-ewetara ONYENWE ANYỊ. Ha ga-ebute ha n'elu inyinya, n'ugbo agha, n'elu ugboala a na-adokpu adokpu, n'elu inyinya muul na n'elu inyinya kamel," ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu. "Ha ga-ebubata ha dika mgbe ndị Izrel na-ewebata onyinye mkpuru ha n'ulonso ONYENWE ANYỊ n'efere mmemme dị ọcha.

²¹ Aga m ahorokwa ufodu ka ha buru ndi nchujaja na ndi Livayi," ka ONYENWE ANYI kwuru.

²² "Dika eluigwe ohuru na uwa ohuru ahụ nke m ga-eke ga-esi digide n'ihu m, otu a ka aha unu na agburu unu ga-adigide, ka ONYENWE ANYI kwubiri.

²³ O ga-abukwa na site n'otu Onwa ohuru ruo nke ozo, sitekwa n'otu ubochi izuike ruo na nke ozo ya, anu ahụ niile bu mmadu ga-abia, daa, kpoọ isiala n'ihu m," ka ONYENWE ANYI kwuru.

²⁴ "Ha ga-apu, jee, lekwasị ozu ndi ahụ niile nwuru anwu anya, bu ndi ahụ niile nupuru isi megide m. N'ihi na ikpuru ha agaghị anwu anwu, oku a kwanyere agakwaghị anyu anyu. Ha ga-abukwara mmadu niile ihe na-asọ oyi."

---

* **66:19** Ufodu akwukwo mgbe ochie na-ede *Put* ma ndi Hibru na-ede *Pul* † **66:19** Maobu, ndi *Lud*

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ
onye oḅuḅa igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu

Ndḅ Biblica, Inc. degħarḅrḅ ya n'afḅ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ḅḅo ḅḅu a, nke edebanyere dḅka iwu si kwado n'ḅḅo ḅḅu dḅ n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azḅm aḅḅa ndḅ Biblica, Inc. O ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78